

Agatha Christie

Az elefántok nem felejtenek

HUNGA-PRINT Nyomda és Kiadó Budapest, 1992

A mű eredeti címe: Elephants can remember

A fordítás a Fontana Paperbacks 1989-es kiadása alapján készült

Agatha Christie Ltd.,
1972 Hungarian Translation © Losonci Gábor 1992

ISBN 963-7458-29-8
ISSN 0865-1485

1.

Egy irodalmi ebéd

Mrs. Oliver tükrében nézte magát. Rövid, lapos pillantást, vetett a kandallópárkányon álló órára, amelyről megvolt a véleménye. Húsz percet késett. Aztán visszafordult a tükör felé, és folytatta frizurája tanulmányozását. Mrs. Olivernek volt egy gyengéje – s ezt maga ismerte el elsőként – hogy hajviseletének stílusát túlon túl gyakran változtatta. Szinte már minden lehetséges megoldást kipróbált. Először szigorú Madame Pompadour frizurát hordott. Később azt a laza, szélfúttá viseletet részesítette előnyben, amely föltárta intellektuális homlokát. Kísérletezett még bodrokkal, és egyfajta gondosan megtervezett szénakazal-frizurával. E pillanatban azon merengett, hogy ma nem strapái ja magát. Kalapot fog fölvenni.

Mrs. Oliver ruhásszekrényének legfelső polcán négy kalap honolt. Egyikük csak esküvőkön hordható. Esküvőn muszáj kalapot viselni; de még e különleges kalapból is kettőt tartott. Kétféle esküvőt különböztetett meg. Az egyik a tollas kalapra van szükség, amely biztosan megül a fején, és megvédi az esetleg eleredő eső cseppeitől azokban a válságos pillanatokban, amíg a taxitól eljut a templom vagy – ami manapság egyre gyakoribb – a házasságkötő terem kapujáig. A másik, jóval bonyolultabb kalap nyári délutánon rendezett, lehetőleg vidéki esküvőkön állta meg a helyét. Virágok voltak rajta, selyemszalag, sárga, szünyoghálóra emlékeztető fátyol, melyet itt–tt mimóza díszített.

A harmadik és a negyedik kalap hétköznapi viselet volt. A „vidéki hétvége” egyszerű, sötét jászág, amelyet mindenféle szövetrohához lehet viselni, s amelynek bő karimája lehajtható, ha esni találna. Nomármost, Mrs. Oliver rendelkezett egy meleg és egy vékonyabb kasmír pulóverrel, amelyek elvben felvehetők e kalaphoz, de a pulóvereket már jószerivel elhordta, míg a kalap vadonatújnak számított. Megvolt már rég, csak hogy ritkán jutott gazdája fejére. Minek is kalapot hordani, ha az ember a barátaival találkozik!

Hátravan még a negyedik kalap. Árában messze túltett társain, és talán éppen ezért figyelemreméltó előnyei is voltak. Különböző színű selyemszalagokból állt, amelyek addig tekeregtek, míg valóságos turbánt alkottak. Színének pasztellárnyalatai pedig lehetővé tették, hogy gazdája bármihez fölvegye.

A bőség zavar. Mrs. Oliver nem tudott dönteni, ezért segítségért folyamodott.

– Maria – szólt –, gyere csak ide egy pillanatra.

Maria azonnal megjelent. Megszokta, hogy gazdája időnként tanácsot kér tőle.

– Kalapot fog fölvenni? – kérdezte.

– Igen – felelte Mrs. Oliver. – És szeretném tudni a véleményedet. Szerinted hogy néz ki így?

Maria hátralépett, és megszemlélte munkaadóját.

– Ez fordítva van fönn – jegyezte meg.

– Tudom, hogy fordítva vettem föl. Teljes mértékben tisztában vagyok vele. De nekem így előnyösebbnek tűnik.

– Már mér' lenne előnyösebb fordítva!

– Mert a boltban biztosítottak róla, hogy így is hordható.

– De mér' kéne fordítva fölvenni?

Mrs. Oliver sóhajtott.

– Azért, mert így kijönnek ezek a gyönyörű sötétkék és barna árnyalatok, amelyek nekem jobban tetszenek, mint a másik oldalon a vörhenyes, a zöld meg a csokoládébarna.

Ezek után Mrs. Oliver levette a kalapot, majd ismét föltette, megfordítva, oldalvást, minden lehetséges szögben. Oldalvást volt a legrosszabb. Maria nem is állta meg, hogy meg ne jegyezze:

– Így rettenetes. Elcsúfítja az arcát. Mindenkinek elcsúfítaná, ha így venné föl.

– Igazad van. Azt hiszem muszáj lesz rendesen hordani.

– Az a legbiztosabb – hagyta rá Maria.

Mrs. Oliver ismét levette a kalapot. Maria segítségével vörösesbarna, vékony gyapjúruhát öltött, aztán együttes erővel ismét fölerősítették a kalapot.

– Remekül néz ki a naccsága – mondta Maria.

Mrs. Oliver ezt szerette a lányban, nem fukarkodik az elismeréssel.

–Beszédet is mond az ebéden? – kérdezte még a lány.

Mrs. Oliver már a gondolattól is megrémült.

– Nem, nem, dehogy. Méghogy beszédet! Tudod, hogy sohasem mondok beszédet.

– Pedig én azt hittem, az ilyen irodalmi ebédeken mindig van beszéd. Hova is megy a naccsága? Híres írók, 1973, vagy valami ilyen neve van a rendezvénynek, nem igaz? Biztos fognak beszédet is mondani.

– Lehet. Mindenesetre nem én fogom megtenni. Lesznek ott mások, akik szeretnek beszédet mondani. Isten bocsássa meg nekik, és jobban is csinálják nálam.

– Márpedig a naccsága is tudna egy jó kis beszédet tartani, csak meg kéne próbálnia – mondta Maria olyasféle hangon, amelyet a kigyó használhatott Éva esetében.

– Szó sem lehet róla – felelte Mrs. Oliver határozottan, – Tisztában vagyok a képességeimmel. Beszédet nem tudok tartani. A torkomat száraz gombócnak érzem, ideges leszek, dadogok, és mindent kétszer mondok el. Ilyenkor nemcsak ostobának érzem magam, hanem annak is látszom. Nem is a szavakkal van bajom, szívesen használom őket írásban, még diktálni is szeretek. Csak beszédet ne kelljen mondanom.

– Nohát – mondta Maria, akit lenyűgözött ez az ékesszólás –, remélem jól fogja érezni magát a naccsága. Rengetegen lesznek az asztalnál, gondolom.

Csak azt tudnám, gondolta Mrs. Oliver elkeseredetten, miért megyek el? Ezen röviden elmerengett. Alapjában véve megfontolt asszony volt, aki előbb szeretett gondolkodni, s csak aztán cselekedni. – Biztosan sokan lesznek – bólogatott bizonyos lemondással inkább csak magának; Maria amúgy is kisietett a konyhába, mert a beszivárgó illatok elárulták kifinomult szaglóérzékének, hogy a szilvalekvár kifutott a tűzhelyre. Azért megyek el – felelte végül önmagának határozottan –, hogy megnézzem, milyen. Mindig meghívnak, és még sose mentem el. Ennek ma véget vetek.

Az utolsó fogásnál tartottak, és Mrs. Oliver meglegedett sóhajjal játszott képviselőfánkja roncsaival. Kedvenc desszertje egy kellemes ebéd méltó befejezésének tűnt. Középkorú hölgyek gyakran érzik, hogy tartózkodniuk kellene az édességtől. Mrs. Oliver is így érzett e pillanatban.

A fogával szerencsére semmi baj; hamis egytől-egyig. Nagyszerűen néznek ki, semmi kétség, de a tudat, hogy hamisak levon értékükből. Mrs. Oliver egyszer azt hallotta, a kutyaéknak elefántcsontból van a foguk, az embereknek viszont közönséges csontból. Adott esetben műanyagból. Mindenesetre nem árt az elővigyázatosság. A krém ragadhat. A saláta kész csapda; a sósmandula, a karamell az ördög incselkedése. Mrs. Oliver sóhajtott. Villájára tűzte az utolsó falat fánkot és gyorsan bekebelezte. Remek ebéd.

Mrs. Oliver szerette az egyszerű élvezeteket. Az ebédet is roppantul élvezte. A társaságot is. Az ebédet író nők tiszteletére adták, de szerencsére nem kizárólag író nőket hívtak meg. Hímnemű lények is eljöttek. Eljöttek a kritikusok. Még olvasó is akadt. Mrs. Oliver két elbűvölő tollforgató között kapott helyet. Az egyik oldalán Edwin Aubyn ült, a költő, akinek verseit Mrs. Oliver régen élvezettel olvasgatta, s most emberként is igen szórakoztatónak bizonyult. Szívesen mesélt külföldi útjairól, irodalmi és emberi élményeiről. A mester járatos volt az étterem és a konyhaművészet nagy kérdéseiben is. E téma kedvéért föl is hagytak az irodalom kérdéseinek taglalásával. A másik oldalról Sir Wesley Kent szórakoztatta Mrs. Olivert. Ügyesen bókolt, annál is ügyesebben, mert még zavarba sem hozta vele a hölgyet, pedig igazán nem lett volna nehéz megtennie; másoknak minden különösebb megerőltetés nélkül is sikerült. Könyveiben is éppen azt dicsérte, ami Mrs. Oliver szemében is a művek erényének tűnt, ez még kellemesebbé tette Sir Wesley társaságát. Férfiaktól mindig jólesik a bók, gondolta Mrs. Oliver. Asszonyok bókját nem bírta elviselni. Miket össze nem írnak! No, nem mindegyik, szerencsére. Aztán vannak az érzelmes külföldi fiatalemberek. Múlt héten kapott egy levelet, melynek írója így fogalmaz: „Könyve elolvasása után úgy érzem, hogy ön nemes lélek...” A Second Goldfish megjelenése után a levélíró mély irodalmi extázisba esett, amely roppant kínosan érintette Mrs. Olivert, aki tisztában volt saját képességeivel. Tudta, hogy elég jó detektívtörténeteket ír, jobbkat, gyengébbeket vegyesen, de egyikből sem derülhet ki más számára, hogy lelke milyen mértékben nemes. Egyszerűen jó adottságokkal rendelkezett az írásnak egy olyan műfajában, melynek olvasótábora viszonylag nagy.

Igazán szerencse, gondolta Mrs. Oliver.

Mindent egybevetve elég jól bírta az ebédet. Szinte kellemesen érezte magát. Kétségkívül remekül elbeszélgetett a mellette ülő urakkal. Végül a meghívottak hátratolták széküket, fölálltak, és a szomszédos helyiségbe tódultak a nyitott szárnyas ajtókon keresztül. Itt szolgálták fel a kávékat és a vendégek elvegyülhettek egymással. Mrs. Oliver jól tudta, hogy ez veszélyes időszak; ilyenkor támadnak a lelkes női olvasók, akik elhalmozzák dicséretükkel, ő pedig sohasem tudja, mit mondjon, mert nem is lehet mit mondani. A legjobb esetben begyakorolt frázisokkal folyik a beszélgetés, mintha mindenki bédekkert tartana a kezében. Ha például a támadó fél így kezdi:

– Meg kell mondanom, egyszerűen meg kell mondanom önnek, mennyire imádom a könyveit!

A meghatott szerző így válaszol:

– Nahát, ez igazán kedves öntől. Roppantul örvendek.

A folytatás:

– Hónapok óta várok az alkalomra, hogy ezt személyesen is elmondhassam. Mennyire örülök, hogy végre eljött ez a nap!

Mire a szerző:

– Igazán kedves. Milyen igazán nagyon kedves.

Vagy valami hasonló. És meddig tart! Ráadásul kizárólag ez a téma, semmi másról nem illik beszélni. Csak művekről; saját művekről, vagy a másik műveiről, ha neki is vannak művei, és ha az ember véletlenül még el is olvasta valamelyiket. Vannak, akik úgy, mozognak e közegben, mint hal a vízben. Mintha természetes létformájuk volna az irodalom. De Mrs. Oliver csak tátogott, mint ugyanaz a hal a szárazon. Egyszerűen nem ment a dolog. Évekkel ezelőtt egy külföldi barátjánője fogalmazta ezt meg a legjobban, amikor Mrs. Oliver egy útja során náluk lakott a követségben.

– Hallottam – mondta volt Albertina –, ahogy annak a fiatal riporternak a kérdéseire válaszoltál, és meg kell mondanom, szerintem nincs benned elég írói büszkeség. Azt kellett volna felelned, igen, tudom, hogy remek író vagyok. Jobban írok, mint bárki más, talán az egy Homéroszt leszámítva.

– De hát nem írok jobban, mint bárki – felelte akkor Mrs. Oliver. – Nem írok rosszul, de...

– Ne beszélj így – szakította félbe Albertina izgatottan. – Akkor is a legjobb írónak kell mondanod magad, ha valójában másképp gondolsz.

– Az lesz a legjobb, Albertina, ha te, fogadod az újságírókat. Nem csinálhatnál úgy, mintha te lennél én, szóval, én lennék, te... szóval érted. Én meg hallgatózhatnék az ajtó mögött.

– Miért ne, nagyon jól mulatnék. Persze nem lehet, ismerik az arcodat a fényképekről. Mindenesetre azt kell mondanod, hogy te vagy a legjobb író. Ideje, hogy megtudják. Ideje, hogy hirdessék. Nem bírom nézni, ahogy ülsz, és egyenesen bocsánatot kérsz azért, hogy sikeres író vagy. Ennek véget kell vetni!

Mrs. Oliver úgy érezte magát, mint az ifjú színésznő, aki megérzi, hogy a rendező használhatatlannak fogja majd találni. De hiszen nem olyan tragikus a dolog. Azt a néhány nőt elviseli valahogy, nem számítanak olyan nagyon. Majd kedvesen mosolyog, sokat bólogat, megértően, félrehajtott fejjel, és olyanokat mond majd, hogy nagyon köszönöm, igazán kedves, és hogyne, remek azt tudni, hogy olvassák az ember műveit. A kifejezések tára szűk, mint a szoknyaderék, de alkalmas a riszálásra. Nem is kell sokáig maradnia. Kicsit báj cseveg, azután távozik.

Mrs. Oliver körbefürkészett, hátha ismerős arcra lel, vagy ismeretlen tisztelő jellegzetesen ugrásra kész arckifejezésével találkozik. Csak Maurice Grantet látta a távolban, akit igencsak kedvelt. Az irodalom hölgyei és a kíséretükben megjelent lovagok méltóságosan hömpölyögtek tova az asztalkák, meghitt sarkok, kanapék, székek szigetvilága, a szalon felé. Ez a veszélyes pillanat, gondolta ismét Mrs. Oliver. Ilyenkor csapnak le az emberre a koktélpartikon, s bizonyosan az irodalmi ebédeken is, habár ez utóbbihoz hősünknek most volt először szerencséje. Bármelyik pillanatban feltűnhet egy ismerős, már tudniillik olyasvalaki, aki ragaszkodik hozzá, hogy ismeri az embert, s aztán nincs pardon. Beszélgetni kell. Már közeledett is egy megtermett, félelmetes asszonyság, hófehér porcelánfogai sövényét széles mosolyra húzva. Nyilván vagy ismerte Mrs. Olivert, vagy eltökélte magát, hogy megismerkedik vele. Kellemetlen, erőszakos, fennhéjázó nőszemélynek tűnt, ahogy Mrs. Oliver felé vitorlázott.

– Oh, Mrs. Oliver! – kezdte a csatahajó magas szoprán hangon. – Mennyire örülök, hogy itt találom! Évek óta vágyom erre az alkalomra. Meg kell mondanom, hogy egyszerűen imádom a könyveit.

A fiam is. A férjem nem utazott el, hanem vihetett el belőlük legalább kettőt. De talán ülünk le. Annyi mindenről szeretnék beszélgetni önnel.

Nem az olvasók legkellemesebb fajtája, gondolta Mrs. Oliver, de ezzel is megy az idő. Valahogy majd csak kibírja.

Az ismeretlen hölgy egy rendőrőrmester határozottságával vezette Mrs. Olivert egy kétszemélyes kanapéhoz a túlsó sarokba. Közben egy pincértől átvett két csésze kávé, és a kanapé előtt álló asztalkára helyezte.

– No, most már beszélgethetünk – mondta az asszonyság némiképp megnyugodva. – Talán nem is tudja a nevemet! Mrs. Burton-Cox vagyok.

– Hogyne – válaszolta Mrs. Oliver őszinte zavarban, miután fogalma sem volt róla, ki lehet Mrs. Burton-Cox? Életében nem hallotta ezt a nevet. Biztosan ő is író. Vagy mégis ismerős a név, valahonnan nagyon távolról? Mintha valami rémlene. Talán egy politikai témájú könyv szerzője az erőszakos dáma. Regényt nem ír, az látszik rajta, humoreszket sem, detektívtörténetet meg éppenséggel nem néz ki belőle. Talán borzasztó intellektuális szociológiai tanulmányokat ír, erős politikai felhanggal. Ebben az esetben nincs baj, gondolta Mrs. Oliver; hamarosan elővezeti az elméleteit, én meg csak hallgatom bárgyú mosollyal napestig. Néha közbe fogok vágni, és megjegyzem, hogy milyen érdekes. Nahát!

– Azt hiszem, meg fogja lepni, amiről beszélni akarok – kezdte váratlan fordulattal Mrs. Burton-Cox, mert úgy döntött, nem fecsérli a szót. – De minden könyvéből csak úgy süt a hatalmas emberismeret, és a végtelen, végtelen rokonszenv. Én úgy érzem, Mrs. Oliver, ha valaki választ tud adni a kérdéseimre, az a valaki nem lehet más, csak maga.

– Alig hinném... – felelte Mrs. Oliver rémült tartózkodással. – Úgy értem, aligha tudnék ilyen nagy elvárásoknak megfelelni.

Mrs. Burton-Cox egy kockacukrot helyezett kanálába, kávésfindzsájába merítette egy pillanatra, majd bizonyos ragadozókra emlékeztető fejtartással bekapta és ropogatni kezdte a kávéval átitatott cukordarabot. Kuttyák ropogatják így a csontot. Talán elefántcsontból van a foga, tűnődött Mrs. Oliver. Mrs. Burton-Cox tovább fűzte a szót:

– Először azt szeretném megkérdezni, ugye magának van egy keresztlánya, akit Celia Ravenscroftnak hívnak?

Mrs. Oliver aránylag meg volt elégedve. Egy keresztlány kiváló témának ígérkezett az irodalmi ebéd utójának légkörében. Mrs. Oliver rengeteg keresztlánnyal i és keresztfiúval rendelkezett. Mindegyikre persze már nem emlékezett aprólékos részletességgel, mert emlékezőtehetsége sajnos gyöngült, de nagyjából eszébe jutottak olykor-olykor. Keresztanyai kötelezettségeit mindig maradéktalanul teljesítette. A gyerekeknek ajándékot küldött karácsonyra, később meglátogatta őket; iskolás korukban olykor ebédelni vagy vacsorázni vitte el őket az iskolához közel eső vendéglőbe. A fiúkat is meg a lányokat is, ha a kollégium igazgatója engedélyezte eltávozásukat. Aztán a gyerekek elérték huszonegyedik életévüket, és nagykorúak lettek, vagy kivált ha házasodtak, Mrs. Oliver tudta, mi a keresztanyai kötelessége, és nem fukarkodott az ajándékokkal. Ezután keresztlányai és keresztfiaik lassan beleveszték saját életük szövedékébe, külföldön éltek, távoli követségeken dolgoztak vagy angoltanárok lettek az ottani középiskolában, és társadalmilag tették magukat hasznossá. Néha megjelentek, ilyenkor Mrs. Oliver örült nekik, de már nem volt benne biztos, mikor látták egymást utoljára, és kutatnia kellett az emlékezetében, milyen sógorság-komaság is volt az oka, hogy a gyereket ő tartotta a keresztvíz alá.

– Celia Ravenscroft... – mondta Mrs. Oliver, és érezte, hogy agya lázasan keresgél emlékei között –, igen, hm, Celia. No persze.

Emlékezett egy Celiára csecsemőkorából. Húsz-egynéhány éve lehetett. Biztosan nagyon megváltozott. Azóta is látta, látnia kellett, de képzeletében nem jelent meg semmilyen arc képe. Arra viszont jól emlékezett, hogy a keresztelőre egy ezüst teaszűrőt adott ajándékba. Egy nagyon szép kis ezüst teaszűrőt, amivel a teát is lehet szűrni, meg amit később el is lehet adni, ha egy kicsit megszorul az ember, szóval mindenképpen alkalmas ajándék. 1711-ben készült. Britannia próba van rajta. Mennyivel könnyebb visszaemlékezni az ezüst teaszűrőkre vagy kávéskannákra, mint a gyerekekre!

– Igen – mondta végül határozottan. – Most már emlékszem. Van egy Celia nevű keresztlányom, de attól tartok, sok éve nem láttuk már egymást.

– Nagyon életrevaló teremtés – mondta Mrs. Burton-Cox. – Igen gyakran változtatja a nézeteit, persze nagyon értelmes, egy intellektüel, az egyetemen kiválóan tanult, de ami a politikai elgondolásait illeti... Föltételezem, a legtöbb fiatal tele van politikai elgondolásokkal.

– Sajnos én semmit sem konyítok a politikához – felelte Mrs. Oliver, aki életében nem tudott két politikai pártot megkülönböztetni egymástól.

Mrs. Burton-Cox komoly ábrázatot öltött.

– Kedves asszonyom, én bizalommal leszek ön iránt. Megmondom pontosan, mit szeretnék tudni.

Biztos vagyok benne, hogy a maga közismert megértése és kedvessége megbocsájtja majd tolakodásomat.

Mrs. Olivert ez a bevezető egyre inkább azokra a beszélgetésekre emlékeztette, amelyek végén nagyobb összegű kölcsön folyósítására kerül sor. Kicsit szorongó érdeklődéssel hallgatta a hölgy további szavait.

– Szeretném, ha megértené, hogy számomra milyen nagy dolgról van szó. Valami olyasmiről, amit mindenképpen meg kell tudnom. A helyzet ugyanis az, hogy Celia hamarosan feleségül megy – vagy mindenesetre azt hiszi, hogy feleségül megy –Desmondhoz, a fiamhoz.

– Nahát! – vetette közbe Mrs. Oliver.

– Jelenleg ez az elképzelésük a fiataloknak.

Én persze mindenkinek csak jót akarok, ezért valamit nagyon szeretnék megtudni. Kérdésem igen furcsa, és egy idegennek, már úgy értem, egy vadidegennek nem is tenném fel, de úgy érzem, maga nem idegen, kedves Mrs. Oliver.

Jobban örülnék, gondolta Mrs. Oliver, ha idegennek tartana. Kezdett ideges lenni. Fölmerült benne a gondolat, hogy Celia házasságon kívül gyermeknek adott életet, vagy ezt fogja tenni a közeljövőben, amiről neki esetleg tudnia kéne, sőt, mindent tudnia kéne, mert most kifaggatják! Ez kellemetlen lenne. Ugyanakkor, gondolta, tagadhatatlan, hogy a lányt valóban nem láttam legalább öt éve, így még hazudnom sem kell majd, amikor azt mondom, hogy fogalmam sincs az egésztől.

Mrs. Burton-Cox előrehajolt, zihálva lélegzett.

– Azért kérdezem magától, mert biztos vagyok abban, hogy tudja. Vagy ha nem is tudja, sejti az igazságot. Az anyja ölte meg az apját és utána saját magát, vagy pedig fordítva?

Mrs. Oliver sok mindent várt, de ezt végképp nem. Hitetlenkedve bámult az asszonyra.

– De hát nem értem. Egyszerűen nem értem. – Milyen okból..

– Kedves Mrs. Oliver, maga biztosan tudja... Emlékezzen vissza, milyen nagy port vert fel az eset... Persze ennek már jó néhány éve. Lehet tíz, tizenkét éve is, hogy történt, de akkoriban felkeltette a közfigyelmet. Biztosan emlékezik rá, emlékeznie kell.

Mrs. Oliver agya ismét lázas munkába kezdett. Celia a keresztlánya, ez teljesen igaz. Celia édesanyja, Molly Preston-Grey volt egykori, ha nem is túl közeli barátnője, aki egy katonatiszthez ment feleségül – hogy is hívták? – Sir Valami Ravenscroft. Vagy nagykövet lett volna? Sehogy sem tudott visszaemlékezni. Halványan rémlett, hogy maga is ott volt Molly esküvőjén, óriási felhajtást csináltak a gárdaezred kápolnájában. De milyen régen volt mindez! Aztán évekig nem találkoztak, valahova Közel-Keletre mentek. Perzsiába? Irakba? Egyiptomba? Malájföldre? Valószínűleg mindenütt voltak egy keveset. Olykor hazalátogattak, ilyenkor néha találkoztak is. Mrs. Oliver emlékezetében Molly és férje képe elmosódott, mint a nagyon régi fényképek, amelyeket csak ritkán vesz elő az ember, s amelyeken annyira haloványak az arcvonások, hogy gondolkodni kell azon, kit is ábrázolnak. Sir Valami Ravenscroft és Lady Ravenscroft, született Molly Preston-Grey nem játszottak nagy szerepet az életében. Mrs. Burton-Cox azonban még mindig úgy meredt rá, mint akinek végtelen csalódást okoz, hogy nem emlékszik erre a híres esetre.

– Mi történt? – kérdezte Mrs. Oliver, – Talán valami balesetre gondol?

– Ó, nem. Szó sincs balesetről. Valahol Cornwallban történt, ahol annyi szikla van. Elég az hozzá, az egyik sziklán találták meg őket, mindkettőt agyonlőtték. A rendőrség azonban képtelen volt eldönteni, melyikük lőtte le a másikat. Mindenféle technikai bizonyítékokat akartak gyűjteni, tudja mire gondolok,

ballisztikai meg ilyesmi. De nagyon nehéznek bizonyult, végül nem igen találtak bizonyítékot semmire. Úgy gondolták, kettős öngyilkosságról van szó, és az utólagos vizsgálat is ilyesmit állapított meg, de hát persze mindenki tudta, hogy nem véletlenül lettek öngyilkosok, és abban az időben nagyon sok furcsaságot beszéltek az emberek.

– Valószínűleg csupa fantazmagória – mondta Mrs. Oliver, és reménykedett, hogy valami végre eszébe jut.

– Hát lehet, lehet. Nem is tudom. Beszéltek például arról, hogy a megelőző napon veszekedtek. Beszéltek egy másik férfiről, na és persze egy másik nőről is. Végül soha sem derült ki semmi. Az ügyet el is tussolták Ravenscroft tábornok magas rangja miatt, meg aztán arra is emlékszem, mintha abban az évben szanatóriumban tett volna egy ideig, idegkimerültség vagy valami ilyesmi, és mintha nem feltétlenül lett volna felelős a tetteiért.

– Attól tartok – felelte Mrs. Oliver határozottan – nagyon komolyan tartok attól, hogy fogalmam sincs, miről beszél. Most, hogy felidézte, valóban rémlik valami erről az esetről, és nagyon régen a szereplőket is ismertem, de fogalmam sincs, hogy mi történt.

Azt már csak gondolta Mrs. Oliver, hogy ez a nő honnan veszi a bátorságot, hogy ilyen kérdést tegyen fel neki?

– Nekem ezt mindenképpen tudnom kell – mondta Mrs. Burton-Cox. Szeme tompán csillogott, mint az üveggolyó. – Mindenképpen tudnom kell, maga is megértheti, mert a fiam feleségül akarja venni Celiát.

– Sajnos nem tudok segíteni. Én nem hallottam semmit.

– De hiszen tudnia kell – felelte Burton-Cox izgatottan. – Úgy értem, maga detektívregényeket ír, maga úgy is mindent tud a bűnözésről.

Tudja, kikből lesznek bűnözők, miért követik el tetteiket, és biztos, hogy magának mindenki el mondja, hogyan történtek a dolgok valójában.

– Nem tudok semmit – válaszolta Mrs. Oliver. Hangjából szinte teljesen kiveszett az udvariasság, és helyét enyhe undor foglalta el.

– De hát kitől kérdezzem meg? A rendőrségre csak nem mehetek, ennyi év után, különben sem mondanák meg, hiszen már akkor is eltussolták az egészet. De nekem tudnom kell.

– Én könyveket írok – felelte Mrs. Oliver hűvösen. – Könyveim a képzelet szülöttei. Egyetlen bűnözőt sem ismerek személyesen, és a kriminológia terén nem rendelkezem semmiféle képzettséggel. Meg kell értenie, hogy nem segíthetek magán.

– De megkérdezhetné a keresztlányát. Megkérdezhetné Celiát.

– Hogy megkérdezzem Celiát? – döbönt meg Mrs. Oliver. – Az teljesen lehetetlen. Nem is lenne semmi értelme. Gyerek volt, amikor ez a tragédia történt.

– Akkor, is biztosan tudja, mi történt – vetette ellen Mrs. Burton-Cox. A gyerekek mindig tudják az ilyesmit. Celia magával biztosan őszinte lenne, és elmondaná, amit csak tud.

– Azt hiszem, jobban tenné, ha saját maga kérdezné meg tőle – felelte Mrs. Oliver határozottan.

– Ezt nem tehetem meg. Biztosan megérti, Desmond nem örülne neki. Celiával kapcsolatban nagyon érzékeny a fiú, úgyhogy ... nem, nem, azt hiszem, jobb, ha maga kérdezi meg.

– Álmomban sem jutna eszembe – mondta Mrs. Oliver és órájára nézett. – Ó, Istenem! Hogy elröpült az idő! Már csak kapkodhatok, rohannom kell, nagyon fontos Úgyben kell találkoznom valakivel. Úgyhogy a viszontlátásra kedves Mrs., hm, Bedley-Cox, borzasztóan sajnálom, hogy nem tudok segíteni, de hát ezek meglehetősen érzékeny témák, a maga szempontjából pedig végeredményben nincs is olyan nagy jelentősége.

– A legnagyobb jelentősége van.

E pillanatban a kortárs irodalom egy Mrs. Oliver által is ismert alakja vitorlázott arra kávécsészéjébe kapaszkodva. Mrs. Oliver karjánál fogva ragadta meg a kínálkozó alkalmat.

– Kedves Louise, milyen boldog vagyok, hogy látlak. Nem is tudtam, hogy itt vagy.

– Óh, Ariadne, milyen régen találkoztunk: Egészen lesoványodtál.

– Mindig tudtad, hogyan kell bókolni – felelte Mrs. Oliver, és szilárdan kapaszkodva barátnője karjába, visszavonult. – El kell rohannom.

Borzasztóan sajnálom – mondta, mikor már távolabb kerültek.

– Csak nem azzal a szörnyű nőszeméllyel kellett beszélgetned? – kérdezte Louise, és válla fölött egy pillantást vetett a sarokban üldögélő Mrs. Burton-Coxra.

– Egészen különleges kérdéseket tett fel nekem – mondta Mrs. Oliver.

– És tudtál rájuk válaszolni?

– Nem. Különben sincs hozzájuk semmi közöm, nem is tudom a válaszokat, de ha tudom sem mondom meg neki.

– Érdekes téma volt?

– Lehet, hogy valakinek érdekes, az könnyen lehet, de ebben az esetben én nem tartozom közéjük.

– Gyere – mondta barátnője –, Mrs. Burton-Cox éppen felkelt, és elindult feléd. Hagyjuk itt a háziakat. Elviszlek a kocsimon, ahova csak akarsz, ha nem vagy autóval.

– Sohasem járok Londonban autóval, olyan nehéz parkolni.

– De még mennyire, hogy nehéz. Teljesen lehetetlen.

Mrs. Oliver elkészönt házigazdájától. Köszönetet nyilvánított a meghívásért, hangsúlyozta a megtiszteltetést, és biztosította őket, hogy nagyszerűen érezte magát. Miután mindezen túljutott, hamarosan barátnője autójában ült.

– Az Eaton Terrace-n laksz, igaz? – kérdezte

Louise kedvesen.

– Igen, ott lakom. De most nem hazamegyek, hanem ... Hova is?... Whitefriars Mansions-ba. Valahogy így hívják. Nem emlékszem, pontosan, de nagyjából ismerem a környéket.

– Azt hiszem, én is. Csupa modern lakóház. – Minden olyan négyszögletes, és általában geometrikus.

– Ez az – felelte Mrs. Oliver.

2.

Amelyben először történik említés elefántokról

Hercule Poirot nem tartózkodott otthon. Mrs. Oliver hazament, és telefonon igyekezett elérni barátját.

– Otthon lesz ma este? – kérdezte, mikor végre megtalálta. A telefonasztalka mellett ült, ujjai idegesen játszottak az asztal lapján.

– Kivel is beszélek?

– Ariadne Oliver vagyok. – Mrs. Oliver mindig elcsodálkozott, ha be kellett mutatkoznia, mert titkon azt hitte, minden barátja megismeri a hangjáról.

– Igen, itthon leszek egész este. Talán remélhetem, hogy látogatásával szerez örömet?

– Milyen udvariasan fejezi ki magát – felelte Mrs. Oliver. – Sajnos nem vagyok benne biztos, hogy olyan nagy öröme fog szolgálni látogatásom.

– Az ön látogatása, Madame, mindig örömet okoz.

– Hát nem tudom – mondta Mrs. Oliver. – Lehet, hogy most az egyszer terhére leszek. Ugyanis kérdéseket fogok föltenni. Szeretném valamiben kikérni a véleményét.

– Mindig szívesen közlöm bárkivel a véleményemet – mondta Poirot egyszerűen.

– Valami történt. Valami, furcsa és kellemetlen dolog, és nem tudom, mitévő legyek.

– Ezért aztán eljön hozzám, Madame. Ez igazán végtelenül megtisztelő.

– Milyen időpont lenne alkalmas – kérdezte Mrs. Oliver.

– Talán kilenc óra? Iszunk egy csésze kávé, vagy talán ha Madame-nak inkább ínyére van, egy Grenandinét vagy egy Sirop de Cassist. Bár most jut eszembe, ezeket az italokat nem is kedveli – tette le a kagylót elmélázva.

– George – mondta Poirot páratlan komornyikjának –, ma este Mrs. Oliver megtisztelő látogatásában lesz részünk. Azt hiszem, kávé fogunk kérni és talán valami likőrt. Sajnos nem emlékszem, mit szeret a hölgy.

– A Kirscht szereti, uram.

– Nagyon helyes. Akkor legyen olyan jó, szerezzen be nekünk egy üveggel.

Poirot míg könnyű vacsoráját költötte el, ráérősen azon tűnődött, vajon minek köszönhető a látogatás, és mi lehet az, ami Mrs. Olivert ilyen fokú kétkedésre készítette. Talán valami nehezen kibogozható problémát hoz, gondolta Poirot lelkesen, esetleg egy bűntényről lesz szó. Poirot tudta, Mrs. Oliver esetében semmi sem lehetetlen. Jövetelének oka lehet. Hétköznapi csakúgy, mint különleges. Mrs. Oliver nem mindig tudott különbséget tenni a kettő között. Ugyanakkor Poirot a telefonbeszélgetés alapján úgy érezte, Mrs. Oliver komolyan aggódik valami miatt. Nos, gondolta Hercule Poirot, el fog bánni bármilyen problémával, amit Mrs. Oliver esetleg elébe tár. Eddig is elbánt vele. Igaz, a hölgy időnként végtelenül fel tudta idegesíteni, de alapjában véve kedvelte. Sok mindenen mentek át együtt. Mintha a reggeli lapban olvasott volna róla valamit, de lehet, hogy a tegnapi esti lap volt az. Jó lenne rájönni, mielőtt még megérkezik. Ez éppen sikerült is, amikor George, a páratlan komornyik bejelentette Mrs. Oliver megérkezését.

Ahogy barátnője a szobába lépett, Poirot azonnal meggyőződött ösztönös diagnózisa helyességéről. Mrs. Oliver talán nem olyan régen még tökéletesnek mondható frizurája most kissé zilált volt, nyilván annak következtében, hogy tépelődése közben ujjával hajába túrt. Poirot körülményes udvariassággal fogadta látogatóját, leültette, kávé töltött és egy kristálypohárban likőrt nyújtott át neki. Mrs. Oliver elhelyezkedett és megkönnyebbülten sóhajtott.

– Kedves Poirot, nagyon ostobának fog engem tartani, ennek ellenére...

– Olvastam az újságban, hogy egy irodalmi ebéden vett részt, amelyet híres női írók tiszteletére adtak vagy valami ilyesmi. Úgy tudtam, nem szereti az efféle összejöveteleket.

– Most mentem el először és utoljára is – felelte Mrs. Oliver.

– Sokat szenvedett? – kérdezte Poirot megértően. Tudta, hogy Mrs. Olivert milyen végtelenül könnyű zavarba hozni. Elég volt, ha műveit dicsőítették, és valósággal rosszul lett. Nem tudta, ilyenkor hogyan kell viselkednie, és mit kell válaszolnia.

– Tehát nem érezte jól magát – szögezte le Poirot.

–Egy darabig igen – mondta Mrs. Oliver –aztán valami nagyon kellemetlen dolog történt.

–Ezért aztán eljött hozzám.

–Igen, de egyáltalán nem tudom, hogy miért. Úgy értem, magának igazán semmi köze hozzá, és nem is olyasmiről van szó, amiről feltételezném, hogy érdekli. Engem sem érdekel igazán. Pontosabban valamennyire biztosan érdekel, különben nem akarnám kikérni a véleményét. Meg akarnám tudni, szóval; hogy mit tenne az én helyemben.

– Ez az utolsó kérdés nehéz dió – válaszolta Poirot. – Azt meg tudom mondani, hogy én, Hercule Poirot mit tennék egy adott helyzetben, de bármilyen jól ismerem is – nem tudnám megmondani, hogy maga mit tenne.

– Elég régen ismerjük mi egymást – mondta Mrs. Oliver –, biztosan lenne valami elképzelése.

– Legalább húsz éve ismerjük egymást.

– Könnyen lehet, az évszámokkal mindig bajban vagyok. 1939-re emlékszem, mert akkor tört ki a háború. Ezen kívül csak néhány évszám maradt meg bennem ilyen vagy olyan okból.

–Elég az hozzá, maga elment az irodalmi ebédre, ahol nem érezte jól magát.

–Az ebéd nagyon kellemes volt. Csak utána ...

–Beszélnie kellett az emberekkel –fejezte be Poirot, mint az orvos, ha már biztos a diagnózisban.

– Hát már éppen beszélgetni kellett volna velük, de egyszer csak fülön fogott egy nagy, erőszakos nőszemély, tudja, az a fajta, aki mindenütt ott van, mindig a középpontban, és mindenkinek elrontja a hangulatát. Erőszakkal leültetett egy kanapéra, és az egyik keresztlányomról kezdett beszélni.

–Nocsak. Egy kedves kis keresztlány.

–Nem láttam jó néhány éve. Úgy értem, annyian vannak, nem lehet őket mind számon tartani. Aztán egészen furcsa kérdéssel hozakodott elő. Azt akarta tudni... Nehéz lesz ezt elmondani...

–Dehogy nehéz elmondani – mondta Poirot kedvesen. – Nagyon is könnyű elmondani. Előbb-utóbb mindenki mindent elmond nekem... Ez azért van, mert csak egy külföldi vagyok, akivel szemben nem kötelező az angol tartózkodás. Gondoljon arra, hogy csak egy külföldi vagyok.

– Hát, ami igaz, az igaz, magának könnyebben is mondom el sok mindent – felelte Mrs. Oliver. – Szóval, a lány szüleiről kérdezett. Azt akarta tudni, melyikük ölte meg a másikat.

– Bocsásson meg, rosszul hallottam – mondta Poirot.

– Nem hallotta rosszul, persze tudom, hogy örült kérdésnek tűnik.

– Azt kérdezte, hogy a maga keresztlányának az apja ölte meg az anyját, vagy pedig az anyja az apját?

– Azt – felelte Mrs. Oliver.

– És – érdeklődött Poirot – mi történt? Az apja ölte meg az anyját, vagy az anyja az apját?

– Mind a kettőt holtan találták, golyóval a fejükben – mondta Mrs. Oliver. – Egy szikla tetején, már nem emlékszem, hogy pontosan hol, Cornwallban vagy talán Korzikán?

– Akkor igaz, amit az erőszakos hölgy mondott?

– Persze, persze, valami van benne. Sok évvel ezelőtt történt, de akkor is, miért pont engem kérdez?

– És mindez azért, mert maga, kedvesem, detektívregényeket ír – vélte Poirot. – Az az asszony nyilván azt hitte, mindent tud az efféle históriákról. De ez, úgy tűnik, nem kitalált történet..

–Ó, nem. Szó sincs elméletről. Nem, ez valóban megtörtént. Talán jobb, ha elmondok magának mindent, már amennyire emlékszem. Bár annak idején valóban nagy port vert fel az eset. Talán tíz vagy tizenkét esztendővel ezelőtt történt. A nevekre azért emlékszem, mert ismertem őket. Az asszonnyal egy iskolába jártunk. Elég jóban is voltunk. Amikor holtan találták őket, minden újság megírta. Nagyon boldog párként tartották őket számon. Sir Alistair Ravenscroft katonatiszt volt, ezredes vagy tábornok, és együtt bejárták az egész világot. Aztán megvettek egy házat. Lehet, hogy Angliában, lehet, hogy valahol külföldön, igazán nem tudok visszaemlékezni. Aztán hirtelen az a sok tudósítás az újságokban, hogy öngyilkosok lettek vagy egy harmadik ölte meg mindkettőjüket. A fegyver, amit találtak, mar

nagyon régen a tábornoké volt... Azt hiszem, jobban teszem, ha összeszedem az emlékeimet.

Mrs. Oliver rövid gondolkodás után meglehetősen áttekinthetően foglalta össze Poirot-nak mindazt, amit tudott. A férfi csak ritkán kérdezett közbe.

– De miért? – kérdezte végül. – Miért akarja ez az asszony tudni, hogy hogyan történt?

– Én is erre vagyok kíváncsi – felelte Mrs. Oliver. – Celiával fel tudnám venni a kapcsolatot, azt hiszem, még mindig Londonban él. Biztos persze ebben sem vagyok. Lehet, hogy Cambridge-ben él vagy Oxfordban, valahol ott kapta meg a diplomáját, és lehet, hogy ott is fogták tanársegédnek. Arra emlékszem, hogy nagyon modern lány lett belőle. Különös ruhákban jár, hosszú hajú alakokkal. Lehet, hogy még kábítószer is szív. Különben nagyon rendes lány, ritkán hallat magáról. Karácsonykor szokott egy lapot küldenie Belátom, hogy az emlékezőtehetségem nem a legjobb, de annyi keresztlányom van, és Celia lehet már huszonöt éves, ha nem huszonhat.

– És nincs férjénél?

– Nincs. – Épp most készül férjhez menni, a hallottak szerint ennek az asszonynak a fiához. Hogy is hívják? Megvan. Mrs. Burton-Cox.

– Fölteszem – mondta Poirot –, hogy Mrs. Burton-Cox nem akarja, hogy a fia elvegye ezt a lányt, tekintettel a rejtélyes családi gyilkosságra.

– Valószínűleg – felelte Mrs. Oliver –, mi másra gondolhatnék? De mit számít, ki kicsodát ölt meg. Ha az ember szülei megölik egymást, miért olyan fontos a jövődöbeli anyósnak, hogy ki fogott először fegyvert a másikra?

– Ezen majd gondolkoznunk kell – mondta Poirot. – Tudja, egészen érdekes eset. Nem az öngyilkosokra gondolok, egyébként emlékszem is az ügyre, vagy lehet, hogy csak valami nagyon hasonlóra. Ami érdekes, az Mrs. Burton-Cox kérdése. Lehet, hogy a hölgy egy kicsit hibbant? Nagyon szereti a fiát?

– Minden bizonnyal. Valószínűleg egyáltalán nem akarja, hogy elvegye ezt a lányt.

– Talán mert gyilkos hajlamokat örökölhett? Valami ilyesmire gondol?

– Honnan tudjam? – kérdezte Mrs. Oliver. – Ragaszkodott hozzá, hogy én biztos tudom a választ, de ő nem árulta el, miért érdekli annyira. De mit gondol maga? Mi van emögött?

– Szinte érdemes lenne kideríteni – jelentette ki Poirot.

– Hát ezért jöttem magához – mondta Mrs. Oliver. – Maga szereti kideríteni a dolgokat. Ma gát izgatja az ilyesmi. Főleg, ha első pillanatra értelmetlennek tűnik.

Poirot elmerengett, aztán megkérdezte.

– És Mrs. Burton-Coxnak vajon melyik változat tetszene jobban?

– Már hogy a férfi ölte meg a feleségét, vagy megfordítva, erre gondol?

– Erre – felelte Poirot. Mrs. Oliver leginkább az ilyen pillanatokban idegesítette. – Mindenesetre – tette hozzá, még mielőtt Mrs. Oliver folytathatta volna –, látom a problémát. Érdekes a helyzet. Elmegy egy ebédre és olyasvalamit kérnek magától, amit nagyon-nagyon nehéz megtenni. És most nem tudja, mi a megfelelő eljárás.

– Hát nem is tudom – felelte Mrs. Oliver.

– Nincs könnyű helyzetben – jelentette ki a mesterdetektív – Magát egy ismeretlen asszony nyakon fogja, és fölteszi ezt a kérdést anélkül, hogy eljárását indokolná.

– Pontosan így történt. Mít csináljak? Azaz, ha az egészet feladványnak tekinti, mi az én teendőm?

– Három dolgot is tehetne. Írhatna egy levelet Mrs. Burton-Coxnak, amiben közölné, hogy legnagyobb sajnálatára sem tud tenni semmit az érdekében. Aztán fölhívhatná a keresztlányát, és elmondhatná neki, hogy jövődöbelijének vagy vélt jövődöbelijének anyja milyen kérdéssel fordult önhöz. Annyi ezen a vonalon mindenesetre kideríthető, hogy valóban férjhez akar-e menni a fiatalemberhez. Az is kiderülhet, tud-e jövődöbeli anyósa aggályairól, akár az anyóstól, akár a fiútól. Érdekes lenne megtudni, általában milyen a viszony a lány és a fiú anyja között.

A harmadik lehetőség pedig, és ha rám hallgat, akkor ezt választja...

– Tudom vágott a szavába Mrs. Oliver. – Ne csináljak semmit.

– Pontosan.

– Igen. Tudom, hogy ez lenne a legegyszerűbb és a leghelyesebb. Semmi közöm hozzá. Hogy jövök én

ahhoz, hogy a keresztlányomra azzal nyissak rá, mit gondol róla az anyósa? Súlyos tolakodás lenne. Ugyanakkor ...

– Ne folytassa, Madame. Az embernek természete a kíváncsiság.

– Egyszerűen tudni akarom, hogy ez az utálatos hölgy miért jött oda hozzám. Addig úgysem lesz nyugtom. Ha megtudnám, megnyugodnék.

– Szegény Madame. Nem fog tudni aludni – állapította meg Poirot őszinte együttérzéssel. – Ahogy ismerem, föl fog ébredni az éjszaka kellős közepén és szörnyű rémképeket lát majd. Fantáziálni fog. Előbb-utóbb talán még regényt is ír belőle.

– Az soha nincsen kizárva – felelte Mrs. Oliver hirtelen fölélénkülve.

– Hagyja békén – mondta Poirot. – Felejtse el. Ne foglalkozzon vele. Túl sok baja lenne az ügygel. Jó ok nem húzódik meg e mögött a dolog mögött.

– Persze jó lenne tudni, mi az ok.

– Az emberi kíváncsiság – mondta Poirot –, furcsa dolog. – Sóhajtott. – Ha belegondolok, mennyi múlt az emberiség történelmében a kíváncsiságon. Vajon ki találta ki? Az angol mondás szerint a macskához van valami köze. A kíváncsiság ölte meg a macskát. De szerintem inkább a görögök találták fel. Ők akartak először tudni. Előttük ez nem nagyon volt divatban. Az emberek megelégedtek azzal, ha tudták, milyen törvények uralkodnak abban az országban, amelyben élnek, és hogyan kerülhetik el, hogy fejüket vegyék, vagy karóba húzzák őket, vagy valami hasonló kellemetlenséggel találkozzanak. Engedelmeskedtek vagy nem engedelmeskedtek, de nem akarták tudni, hogy miért. Aztán divatosá vált a tudásvágy, és emiatt mindenféle dolgok történtek. Hajók, vonatok, repülőgépek, atombombák, penicillin, és gyógymódok a legkülönbözőbb betegségekre. Egy kisfiú a konyhában csodálkozva nézi, ahogy a gőz megemeli a földöt, pár év múlva gőzmozdonyt épít, nem sokkal később már sztrájkolnak is a vasutasok. És így tovább. . . – Maga szerint én nagyon kíváncsi természetű vagyok?

– Nem. Alapjában véve nem túlságosan kíváncsi. Jobban el tudom képzelni, hogy egy irodalmi eseményen fölizgatja magát, mert olvasói zavarba hozzák otromba dicséretükkel. De most egy igazán kellemetlen helyzetbe került, ráadásul erős ellenszenvet érez Mrs. Burton-Cox iránt.

– Határozottan! Nagyon ellenszenves, kellemetlen asszonynak tartom.

– A házaspár, akik állítólag jól élnek, nem veszekedtek, de egy nap mindkettőt holtan találják a sziklán. Végül soha nem derül ki, mi történt valójában. Vagy rosszul emlékeznek?

– A rendőrség kettős öngyilkosságot állapított meg. Persze ennyi év után már nehéz lesz kideríteni ...

– Ó, nem hinném – vetette közbe Poirot – Azt hiszem, ennek könnyen utána nézhetünk.

– Azokra az izgalmas barátaira gondol?

– Hát, izgalmasnak éppen nem nevezném őket. Mindenesetre nagy tudású emberek ők, akik mindenféle irattárakba is bejáratosak, és kikereshetik még a legrégebb büntény nyomozati iratait is.

– Szóval utána tud nézni. Aztán meg elmondhatja nekem, mire jutott.

– Természetesen. Segíthetek a tények földerítésében. Ez azonban némileg időigényes dolog.

– De ha ezt megteszi, és persze ezt kell tennie, én se maradhatok tétlen. Találkoznom kell Celiával. Egyrészt ki akarom faggatni, mit tud a dologról, másrészt meg akarom kérdezni, fűgét mutassak-e jövődő anyósának, és egyáltalán, segíthetek-e neki. bármiben is. Persze szeretném a vőlegényét is megismerni.

– Teljesen igaza van – vélte Hercule Poirot. – Remek elgondolás.

– Gondolom, másokat is lehetne találni, akik... – kezdte Mrs. Oliver, aztán szemöldökét ráncolva félbehagyta a mondatot.

– Nem hiszem, hogy ebben az esetben sokra mennénk másokkal – jegyezte meg Poirot. – Régen történt. Talán akkoriban mindenki erről beszélt, de azóta elfelejtették.

– Kivált, miután soha nem derült ki, mi is történt.

– Igaza van – mondta Mrs. Oliver. – Teljesen igaza van. Akkoriban rengeteget írtak erről a lapok, aztán egyik napról a másikra elfelejtették. Ma is megesik. Nem is olyan régen tele voltak az újságok annak az eltűnt kislánynak az esetével. Elment otthonról, és nem került elő. Őt vagy hat évvel ezelőtt történt, most meg egy kisfiú játék közben megtalálta a fövényen, öt vagy hat évvel később.

– Ez igaz – mondta Poirot –, és az is igaz, hogy a testet meg lehet vizsgálni, ki lehet deríteni, mi

történhetett azon a napon, évekkal ezelőtt, át lehet bogarászni az iratokat, és végül talán meg lehet találni a gyilkost. A maga problémája azonban jóval bonyolultabb, miután csak két válasz lehetséges: az egyik, hogy a férj annyira rühellte a feleségét, hogy meg akart szabadulni tőle, illetve, hogy fordítva történt ugyanez, vagy, másik lehetőség, hogy valamelyiküknek szeretője volt. Így elképzelhető, hogy a bűntényt szenvedélyes felindulásból követték el. Akárhogy is, nagyon nehéz lesz bármit is kideríteni. Ha a rendőrség a bűntény elkövetésének idején nem tudott fényt deríteni a körülményekre, akkor az eset rendkívül bonyolult lehetett. Minden csoda három napig tart, azután elfelejtik, és nekem úgy tűnik, ez történt ebben az esetben is.

– Gondolom, abból nem lehet baj, ha találkozom a lánnyal – felelte Mrs. Oliver. – Az az ellenszenves asszony is ezt akarta: nyilván úgy gondolja, hogy a lány tudja az igazságot. Lehet, hogy igaza is van. A gyerekek sok mindent tudnak, néha a legfurcsább dolgokkal is tisztában vannak.

– Hány éves lehetett akkoriban a maga keresztlánya?

– Bizony, azt ki kéne számolni, csak így, kapásból, nem tudom pontosan. Talán kilenc vagy tíz éves lehetett, esetleg valamivel idősebb. Igazán nem tudom. Úgy emlékszem, bentlakásos iskolába járt akkoriban. Persze, lehet, hogy minderre az ügy kapcsán megjelent cikkekből emlékszem így.

– De úgy gondolja, Mrs. Burton-Cox azt kívánja, hogy húzza ki a lányból, amit tud? Talán valóban tud valamit, talán mondott valamit a vőlegényének, aki ezt megemlítette az anyjának. Könnyen el tudom képzelni, hogy Mrs. Burton-Cox maga is megpróbálta kérdőre vonni a lányt, de nem jutott semmire. Most pedig úgy gondolja, hogy a híres Mrs. Oliver, lévén keresztanya és bűnügyi szakértő egyszemélyben, több sikerrel jár majd. Bár még mindig nem értem, miért olyan fontos számára mindezt megtudni. Valamint továbbra is az a véleményem, hogy azok a bizonyos más emberek, ennyi idő után, aligha tudnak segíteni. Talán már nem is emlékeznek.

– Ebben én nem vagyok olyan biztos – felelte Mrs. Oliver.

– Meglep – válaszolta Poirot, és talányos arckifejezéssel nézte Mrs. Olivert. – Maga szerint emlékeznek az emberek?

– Tulajdonképpen – válaszolta Mrs. Oliver – nem is annyira emberekre gondoltam, inkább elefántokra.

– Elefántokra?

Poirot, mint már annyiszor, ismét arra gondolt, hogy Mrs. Oliver igazán lehetetlen tud időnként lenni. Mit akar ezekkel az elefántokkal?

– Már tegnap, az ebédnél is elefántokra gondoltam – mondta Mrs. Oliver.

– Miért gondolt elefántokra? – kérdezte Poirot kíváncsian és egy kissé idegesen.

– A fogak kapcsán. Tudja, olyan sok minden van, amit műfogsorral nem lehet megenni. Ha az embernek műfogsora van, mindig mérlegelnie kell, mibe haraphat bele és mibe nem.

– Ó, igen – felelte Poirot mély sóhajjal. – A fogorvosok sok mindent tudnak, de mindenre azért ők sem képesek.

– Ahogy mondja. És aztán arra gondoltam, hogy – tudja – a mi fogunk csak csontból van, és nem olyan tartós, és hogy milyen jó lenne kutyának lenni, mert egy kutyának elefántcsontból vannak a fogai. Aztán azon gondolkoztam, milyen állatnak vannak még elefántcsontból a fogai, így jutottak eszembe a rozmárok. És aztán az elefántok. Persze az elefántcsont gyakran juttat elefántokat az ember eszébe. Nem igaz? Az óriási agyarakra gondolok.

– Milyen igaza van – mondta Poirot, akinek még mindig fogalma sem volt arról, mit akar mondani Mrs. Oliver.

– Szóval, arra gondoltam, az olyan embereket kéne megkeresni, akik elefántokra hasonlítanak, mert ahogyan a mondás tartja, az elefántok nem felejtnek.

– Igen, már hallottam ezt a mondást – vetette közbe Poirot.

– Az elefántok nem felejtnek – folytatta Mrs. Oliver. – Biztos ismeri a mesét, amit nálunk gyerekeknek szoktak mesélni. Egy indiai szabó tűt szúrt az elefánt agyarába... Nem is az agyarába, abba nem is menne bele a tű, az ormányába szúrta, és amikor legközelebb, évekkal később találkoznak, az elefánt fölszippant egy csomó vizet, és lefröcsköli a szabót. Évek óta nem látta, mégsem felejtette el. Látja, erről van szó. Az elefántok nem felejtnek. Ezért aztán meg kell keresnem az elefántokat.

– Még mindig nem egészen értem, mit akar – mondta Poirot. – Kit nevez elefántnak? Vagy talán az

állatkertbe akar menni nyomozni?

–Hát nem egészen – mondta Mrs. Oliver. – Nem igazi elefántok kellene, hanem azok az emberek, akik egy bizonyos fokig hasonlítanak az elefántokra. Vannak ugyanis olyan emberek is, akik nem felejtnek. Én például emlékszem, hogy az ötödik születésnapomra egy nagy, rózsaszín tortát kaptam. Egy madár volt rajta, égetett cukorból. Aztán emlékszem arra a napra is, amikor a kanárim elrepült, én meg nagyon sírtam. Aztán emlékszem egy másik napra, amikor kirándultam, és a mezőn egy hatalmas bika állott, és valaki azt mondta, hogy mindjárt fel fog nyársalni, és én borzasztóan meg voltam ijedve és el akartam szaladni. Egészen tisztán emlékszem, keddi nap volt. Azt nem tudom, miért emlékszem rá, hogy kedden történt, de egészen biztos, hogy kedd volt. Aztán emlékszem még egy nagyszerű piknikre, ahol rengeteg szedret ettünk, engem nagyon összekarcoltak a tüskék, de mindenki másnál többet szedtem. Csodálatos volt! Kilenc éves lehettem, azt hiszem. De nem kell ilyen messzire visszamenni. Legalább száz esküvőn voltam életemben, de csak kettőre emlékszem igazán vissza. Az egyik nyoszolyólányként szerepeltem, valahol a New Forestben volt, azt hiszem, egy unokanővérem ment férjhez. Nem kedveltük egymást túlságosan, de sok nyoszolyólányra volt szükség, mert hosszú uszályos ruhában esküdött, én meg kéznél voltam. A másik esküvő, amire emlékszem, furcsább volt. Egy tengerésziszt barátom nősült, aki előzőleg majdnem meghalt egy tengeralattjáró szerencsétlenségben, de aztán megmentették. Hanem akkor a lány szülei már nem akarták a házasságot. Végül mégis csak összeházasodtak, és ott is én voltam az egyik nyoszolyólány. Szóval, az ember emlékszik egyes dolgokra.

– Értem már – mondta Poirot. – Nagyon érdekes. Akkor tehát elefántokat szándékozik felkutatni?

– Pontosan. Valamit majd csak megtudok tőlük, legalább azt, mikor történt a kettős öngyilkosság.

– Ebben, remélem, segítségére lehetek – mondta Poirot.

–Aztán – csevegett tovább Mrs. Oliver –, össze kell szednem azokat az embereket, akiket abban az időben ismertem, és akik nagy valószínűséggel ugyancsak ismerhették a tábornokot és családját. Lehet közöttük olyan is, aki külföldi tartózkodása alatt találkozott velük, akit esetleg én is ismerek, bár valószínűleg most már hosszú évek óta nem láttam. Őket nem lesz nehéz felkeresni, mert az emberek általában nagyon örülnek, ha valaki megjelenik a múltjukból, még ha kevésbé is emlékeznek rá. És ilyenkor persze természetes módon olyasmiről szokás beszélgetni, amire mindketten emlékeznek.

– Nagyon érdekes – jelentette ki Poirot. – Azt hiszem, maga eminensen alkalmas küldetése teljesítésére. Fontos lenne megtalálni azokat az embereket, akik valamilyen szinten ismerték a tábornokot és családját, akik esetleg együtt éltek velük egy ideig a világ valamelyik távoli részében, esetleg szomszédaik voltak a tragédia idején. Az utóbbi persze nehezebb, de nem lehetetlen. Mindegyik esetben különbözőképpen kell eljárnia. Próbáljon beszédbe elegyedni velük arról, ami történt, vagy ami szerintük történhetett, vagy amit bárki mástól hallottak ezzel kapcsolatban. Különösen fontos lenne arról tudni, volt-e a férjnek vagy az asszonynak viszonya valakivel, vagy volt-e bármelyiküknek nagyobb öröksége. Azt hiszem, sok mindenre fény derülhet, ha egy kicsit kapirgálni kezd.

– Ó, Istenem – mondta Mrs. Oliver –, borzasztó kíváncsi természetem van.

– Maga egy feladatot kapott – mondta Poirot –, nem olyasvalakitől, akit kedvel, még csak nem is olyasvalakitől, akinek szívesen segít. Ellenkezőleg. Valakitől, aki kifejezetten ellenszenves. Mindez nem számít. Most már elindult kutatóútján. Saját ösvényén jár, és ez az ösvény az elefántok ösvénye. Lehet, hogy az elefántok valóban nem felejtnek. Bon voyage – tette még hozzá.

– Ezt nem egészen értem.

– Kutatóútra küldöm, Madame, elefántokat kell keresnie.

– Biztos teljesen örült vagyok – mondta Mrs. Oliver szomorúan. Mindkét kezével hajába túrt, amitől úgy nézett ki, mint egy tépelődő boszorkány. – Éppen egy kutyáról akartam detektívregényt írni, de nem ment valami jól. Nem tudtam folytatni, ha érti, mire gondolok.

– Rendben van, hagyja a kutyáját. Foglalkozzon elefántokkal.

ELSŐ KÖNYV

ELEFÁNTOK

Aliz néni

– Miss Livingstone! Megkeresné nekem a telefonjegyzékemet?

– Az íróasztalán van, asszonyom. A bal sarkán. – Nem arra gondolok – felelte Mrs. Oliver.

– Azt használom. A régire lenne szükségem, a tavalyra, talán az azt megelőzőre.

– Talán kidobta– jegyezte meg Miss Livingstone.

– Soha nem dobom ki a telefonjegyzékeimet, mert gyakran van rájuk szükségem. Már úgy értem, soha sem sikerül tökéletesen átmásolni a számokat. Ott lesz valahol a kredenc fiókjaiban.

Miss Livingstone új bútordarabnak számított a házban, aki Miss Sedgwick távozása után jelent meg. Ariadne Olivernek hiányzott Miss Sedgwick. Oly sok mindent tudott. Ismerte azokat a helyeket, ahova gazdája eltette fontos tárgyait, és elfeledkezett róluk. Emlékezett, kinek írt kedves leveleket, és kinek írt, amikor már kénytelen volt rá, udvariatlan hangú leveleket. Miss Sedgwick pótolhatatlannak tűnt. Akár s egy enciklopédia, mindent tudott. Tudta, hogyan lehet a lepedőkből kivenni a rozsdafoltokat, hogyan kell majonézt csinálni, hogy kell levelet írni egy püspöknek. Sok mindent tudott. Annak idején Aliz néninek volt meg az a régi, nagy enciklopédiája, amelyben mindent meg lehetett nézni. Miss Sedgwick majdnem ilyen enciklopédia volt Miss Livingstone azonban meg sem közelítette. Sárgás árnyalatú, hosszú arcával mindig úgy állt ott, mint a megtestesült szolgálatkészség, rá volt írva a büszke jelmondat: kitűnő munkaerő vagyok. De valójában nem volt az. Csak az olyan rejtkehelyeket ismerte, ahol megelőző munkaadói tartották fél-felesleges lim-lomjaikat, és nyilvánvaló rosszállással fogadta, hogy Mrs Oliver nem ugyanazokon a helyeken tartja azokat.

Mrs. Oliver egy elkényeztetett gyermek határozottságával beszélt:

–Az 1970-es noteszemre van szükségem. Talán az 1969-esre is. Megtenné, hogy minél gyorsabban megkeresi őket?

– Hogyne, hogyne – felelte Miss Livingstone.

Kifejezéstelen arccal nézett körül, mint aki reménytelen keresésre adja fejét, de úgy érzi, egy olyan kiváló munkaerő, mint ő, még reménytelen helyzetben is megoldást talál. Mrs. Oliver közben arra gondolt, meg fog örülni, ha Sedgwick nem jön vissza. Sedgwick nélkül az élet lehetetlennek tűnt.

Közben Miss Livingstone a dolgozószobában és a könyvtárszobában egymás után húzogatta ki a fiókokat.

– Itt a tavalyi – jelentette ki hamarosan boldogan. – Ez biztos jobb, mint a tavalyelőtti. Nem? Ez a 71-es.

– Nem kell a 71-es – válaszolta elkeseredett munkáltatója. Hirtelen mintha rémleni kezdett volna valami.

– Nézze csak meg azt a teázó asztalt – mondta.

Miss Livingstone kétségbeesetten pillantott körül, mint akit sarokba szorítottak.

– Az az asztal! – ismételte Mrs. Oliver, és rámutatott a kérdéses bútordarabra.

– Mit keresne egy notesz a teázó asztalban? –kérdezte Miss Livingstone abban a reményben, hogy józan belátásra bírhatja külön munkaadóját.

– Márpedig én úgy emlékszem, hogy oda tettem – erősködött Mrs. Oliver.

Gyengéden félretolta Miss Livingstone-t, aztán odalépett az asztalkához, fölemelte a lapját, és kutatni kezdett az intarziákkal bőven díszített rakodótérben.

– Itt is van – mondta diadalmasan, miután egy teásdoboz alól kihúzott egy apró, barna noteszt.

– Megvan – mondta boldogan.

– De hiszen ez csak 1968-as, asszonyom. Négy éves.

– Az éppen jó lesz – felelte Mrs. Oliver, amint zsákmányával visszahurcolkodott íróasztalához. – Egyelőre ennyi, Miss Livingstone, bár ha keresgélni van kedve, jó lenne előkeríteni a születésnap albumomat.

– Nem is tudtam róla.

– Manapság már nem használom – mondta Mrs. Oliver –, de nekem is volt. Egész nagy album, gyerekkoromban kaptam, évekig írtam bele, ha valakinek születésnapja volt. Valószínűleg fönt lesz a padlásszobában. Ha jól emlékszem, van ott valami fiókos szekrény, vagy szekreter az ágy mellett.

– Értem már – mondta Miss Livingstone. – Nézzem meg?

– Kiváló gondolat – válaszolta Mrs. Oliver.

Miss Livingstone távozása egy kicsit jobb kedvre derítette. Mrs. Oliver először is becsukta mögötte az ajtót, aztán visszament az asztalához. Kezébe vette az enyhén teaszagot árasztó noteszt, és lapozgatni kezdte a megfakult tintával teleírt oldalakat.

– Ravenscroft. Celia Ravenscroft. Igen. Fischacre utca 14. Ez Chelsea-ben van. De azután mintha máshová költözött volna. Ismét lapozott.

– Igen, mintha ez lenne az. Mardyke Grove.

Ez nincs messze a Fulham úttól. Volt ott telefonja? Nagyon kifakult már ez a tinta, de azt hiszem ... Igen ... Ez az. Mindenesetre megpróbálom.

Fölkelt és a telefonhoz indult, de ekkor kinyílt az ajtó, és Miss Livingstone dugta be a fejét.

– Nem gondolja, asszonyom, hogy talán...

– Megtaláltam a címet, amit akartam. Maga keresse tovább az albumot. Nagyon fontos.

– Nem lehetséges, asszonyom, hogy az előző lakásában hagyta?

– Nem lehetséges. Keresse csak tovább. Nem kell sietni – tette még hozzá, de az ajtó ismét becsukódott.

Társázott, s miközben várt, kinyitotta az ajtót, és fölkiabált:

– Próbálja meg a ládában! Amelyiken a bronzveretek vannak. Valahol a hallban lesz, az asztal alatt.

Mrs. Oliver első próbálkozása nem volt sikeres. A vonal másik végén bizonyos Mrs. Smith-Potter jelentkezett, akit igen felbosszantott az a feltételezés, hogy ez a telefonszám valaha máshoz is tartozhatott.

Mrs. Oliver ismét a noteszt kezdte vizsgálgatni. Két másik címet is talált, a hozzájuk tartozó telefonszámokkal, de egyikkel sem járt sikerrel. Végre azonban rábukkant egy harmadik telefonszámmra. Ezt is feltárcsázta.

Itt már legalább hallottak Céliáról.

– Ó, igen, emlékszem. De már évek óta nem lakik itt. Amikor legutóbb hallottam róla, Newcastle-ban élt.

– Jóságos ég – mondta Mrs. Oliver –, az a cím nincs meg nekem.

– Sajnos nekem sincs meg – válaszolta a vonal másik végén egy rokonszenves női hang. –

Mindenesetre úgy emlékszem, egy állatorvosnál lett titkárnő.

A helyzet kezdett reménytelennek tűnni. Mrs. Oliver azonban nem adta föl, újra és újra próbálkozott. A későbbi címekkel nem ment semmire. Végül az 1967-es noteszben talált egy telefonszámot, melynek feltárcsázása után új remények ébredtek benne.

– Maga Celiát keresi? – kérdezte egy hang. – Celia Ravenscroftot? Nagyon jól emlékszem rá.

Kiváló munkaerő. Több mint másfél évig dolgozott nálam, és a magam részéről nagyon sajnáltam, hogy elmegy. Azt hiszem, valahol a Harley Streeten vállalt munkát. Mintha meghagyta volna az új címét. Hadd látom csak. Hadd látom... – hosszú szünet következett, míg az ismeretlen beszélgetőpartner keresgélt. – Van itt egy cím, valahol Islingtonban. Gondolja, hogy ez lenne az?

Mrs. Oliver azt válaszolta, hogy minden lehetséges, leírta a címet, aztán köszönetet mondott.

– Nem könnyű megtalálni az embereket, ha egyszer címet változtatnak – csevegett az ismeretlen. – Persze előfordul, hogy értesítik az embert. Küldenek egy lapot vagy valami ilyesmi.

Én rendszerint úgyis elveszítem.

Mrs. Oliver bevallotta, hogy ő is ebben a cipőben jár, aztán végképp elköszönt, és föltárcsázta az islingtoni számot. Külföldi hang jelentkezett.

– Kit akarni?

– Miss Celia Ravenscroftot keresem.

– Igen, igen. Itt lakik. Van szobája második emeleten. Most elment, és nem tudom, mikor jönni haza.

– Lehet, hogy később otthon lesz?

– Jön hamarosan, mert öltözik át, megy este valahová.

Mrs. Oliver köszönetet mondott, és letette a kagylót.

– Nahát! – mondta magának bosszankodva. – Ezek a lányok!

Azon tűnődött, mikor találkozott utoljára Cellával. Úgy látszik, Londonban van, és Londonban van a vőlegénye is meg a jövődöbeli anyósa. Ó, istenkém, gondolta, ebbe belefájdul a fejem. Hirtelen valami hangot hallott és megfordult.

– Mit akar, Miss Livingstone? – kérdezte.

Miss Livingstone az ajtóban állt, ruháját vastagon borította a por, haját pókhálók ékesítették, arckifejezése bosszúságot árult el. Kezében egy csomó régi könyvet tartott.

– Remélem, ezekre gondolt, asszonyom – mondta olyan ember hangján, aki tudatában van annak, hogy méltóságán aluli munkát végzett.

– Nagyon kedves, hogy megkereste őket.

– Igazán semmiség. Óhajtja, hogy még valamit megkeressek?

– E pillanatban nem. Legyen olyan kedves, és helyezze azokat a szófára.

Miss Livingstone-t láthatóan egyre jobban bosszantotta a dolog.

– Ahogy óhajtja, asszonyom. De ha nincs ellene kifogása, előbb leporolnám őket.

– Ez végtelenül kedves lesz magától – felelte Mrs. Oliver, és szerette volna hozzátenni: – És az isten szerelmére, ha már a porolásnál tart, porolja le saját magát is. És vegye ki azt a pókhálót a bal füléből. – Ezt azonban nem mondta ki hangosan. Ránézett az órájára, és ismét fölhívta az iménti telefonszámot. Ezúttal határozott női hang válaszolt.

– Miss Ravenscroftot keresem.

– Én vagyok az.

– Azt hiszem, nem nagyon emlékszel már rám, Celia. Engem, Ariadne Olivernek hívnak.

Sok éve nem találkoztunk, de voltaképpen én vagyok a keresztanyád.

– Hogyne emlékeznék. Persze igaz, hogy nagyon régen láttuk egymást.

– Szeretnék veled találkozni. Akár úgy, hogy te jössz hozzám, akár úgy, hogy én látogatlak meg téged. Talán volna kedved hozzá, hogy együtt ebédeljünk?

– Ez nagyon nehéz lenne a jelenlegi munkám mellett. De ma este felugorhatok, ha ez megfelel Ariadne néninek. Félnyolc-nyolc óra tájban. Később ugyan dolgom van, de ...

– Nagyon örülnék, ha ma este fölugranál – sietett a válasszal Mrs. Oliver.

– Hát akkor jövök.

– Megadom a címet – mondta Mrs. Oliver, és megtette.

– Ott leszek. Igen, tudom, hogy kell odamenni.

Mrs. Oliver följegyzett valamit egy papírlapra, aztán bizonyos bosszúsággal vette tudomásul, hogy Miss Livingstone ismét megjelent a szobában. Ezúttal egy hatalmas album súlyától görnyedezve.

– Lehetséges, hogy inkább ezt keresi, asszonyom?

– Nem lehetséges – felelte Mrs. Oliver. – Az egy szakácskönyv.

– Tényleg – szomorodott el Miss Livingstone.

– Ha már itt van, ebbe is belenézek. – Azzal Mrs. Oliver átvette a kötetet. – Maga meg keressen tovább..

Tíz perccel később Mrs. Oliver egy régi albumban lapozgatott. Miss Livingstone; mártíromsága legvégső fokán szótlánul állt az ajtóban. Mrs. Oliver nem bírta ennyi szenvedés látványát elviselni, és így szólt:

– Nincsen semmi baj. Nézze még meg a nagy asztal fiókját. Lehet, hogy talál ott néhány régi noteszt. Csak a tíz évnél öregebbek érdekelnek.

Azt még nézze meg, aztán mára már nincs több feladata.

Miss Livingstone távozott.

– Kíváncsi vagyok – mondta magának Mrs. Oliver mélyet sóhajtva, miközben a születésnap albumot lapozgatta –, vajon Miss Livingstone a boldogabb, amiért elmehet, vagy én, amiért láthatom, hogy elmegy. Celia látogatása után jelég sok dolgom lesz.

Elővett egy új füzetet, és különböző időpontokat, címeket, neveket írt az egyik oldalra, noteszokban keresgélt, telefonszámokat vezetett át a füzetbe, végül ismét feltárászta Hercule Poirot telefonszámát.

– Maga az, Poirot?

– Igen, Madame, én, magam vagyok. – Csinált valamit?

– Már mit csináltam volna?

– Bármit – felelte Mrs. Oliver. – Tudja, amiről tegnap beszélgettünk.

– Hogyne. Vagy úgy. Csináltam. Mozgásba hoztam a gépezetet. Intézkedtem bizonyos információk beszerzésével kapcsolatban.

– De még nem szerezte be őket! – mondta Mrs. Oliver bizonyos éllel, mert megvolt a véleménye a férfiak tettekétségéről és képességeiről úgy általában.

– És ön, kedves asszonyom?

– Egyfolytában ezen dolgozom.

– És közelebbről, mit csinál?

– Elefántokat gyűjtök – felelte Mrs. Oliver?–, ha érti, mire gondolok.

– Azt hiszem, értem, mire gondol – válaszolta Poirot, hangjában érezhető idegességgel.

– Nem könnyű visszamenni a múltba – magyarázta Mrs. Oliver. – Ugyanakkor megdöbbenő, milyen sok emberre emlékszem az elmúlt évekből. Előszedtem a születésnap albumomat is. Tizenhat-tizenhét éves, még harminc éves koromban is roppant fontosnak tűnt számomra, hogy ismerőseim valami szellemeset írjanak az albumomba, ha születésnapom van. Fogalmam sincs, miért tulajdonítottam ennek akkoriban jelentőséget. Persze mindenki versidézetet írt, s egyik-másik roppant ostobácska.

– Tehát lelkesen kutat.

– Nem annyira lelkesen, de azt hiszem, jó úton járok. Fölvívtam a keresztlányomat...

– És találkozni fognak?

– Igen. Följön hozzám ma este hét és nyolc óra között. Legalábbis ezt ígérte. Bár nem lehet tudni. A fiatalok nagyon megbízhatatlanok.

– Örült, amikor meghallotta a hangját?

– Nem tudom. Rendkívül határozott teremtés, aki egy kicsit mintha éles hangon beszélne. Most már emlékszem, ez legutóbb is feltűnt, amikor talán hat évvel ezelőtt utoljára láttam. Kicsit ijesztő.

– Ijesztő? Miért?

– Úgy értem, én jobban félek tőle, mint megfordítva.

– Ez lehet jó is meg rossz is – vélte Poirot

– Hogy érti ezt?

– Ha a keresztlánya eldöntötte, hogy nem kedveli magát, akkor ezt nem fogja véka alá rejteni, és így talán többet árul el, mintha arra törekedne, hogy szeretetre méltónak mutakozzék.

–Lehet, hogy van valami igaza. Úgy érti, a másik esetben csupa olyasmit mondana, amiről Úgy gondolja, jól esik. Ha pedig nem kedveli az embert, nem törődik ezzel, és csak bosszantani akar. Nem is tudom, Celia tulajdonképpen milyen lány. Igazán csak arra az időre emlékszem, amikor ötéves volt, és mindig a nevelőnőhöz vágta a csizmáját.

– A gyerek vágta a nevelőnőhöz vagy a nevelőnő a gyerekekhez?

– Természetesen a gyerek a nevelőnőhöz.

Miután Mrs. Oliver letette a kagylót, átsétált a szófához, és a poros kötetek olvasásába fogott. Olykor egy-egy nevet mormolt.

– Mariana Josephine Pontarlier, persze, persze. Évek óta nem is gondoltam rá. Már azt hittem, halott. És Anna Braceby, igen, ő is arrafelé élt...

Így olvasgatott a régi könyvekben. Egészen elmerült az emlékeiben. Meglepődött, amikor csöngettek. Maga ment ajtót nyitni.

Celia

Az ajtóban egy magas, fiatal lány állt. Mrs. Oliver csak egy pillanatra lepődött meg, aztán rájött, hogy ez csak Celia lehet. A lányból áradt az életerő és a határozottság. Legalább Mrs. Oliver így érezte. Íme, gondolta, egy nő, aki tudja, hogy mit akar. Talán egy kicsit rámenős, talán egy kicsit nehezen kezelhető, lehet, hogy veszélyes is. Mindenesetre tudja, hogy mi dolga az életben, nem tétovázik bizonytalanul, nem sodortatja magát a sorssal, mint a legtöbb ember. Érdekes lány, mindenképpen egy nagyon érdekes lány.

– Gyere be, Celia – mondta Mrs. Oliver. – Milyen régen láttuk egymást! Legutóbb egy esküvőn találkoztunk. Még egészen kislány voltál, barackszínű ruhácska volt rajtad, és valami virágot tartottál a kezében, talán aranyesőt.

– Aranyesőt – bólintott Celia. – Emlékszem, hogy szénanáthát kaptam tőle. Marta Leghorn esküvője volt, ugye? A legszörnyűbb emlékeim közé tartozik. Az uszályát vittem utána. Micsoda ízléstelen ruhák! Főleg a nyoszolyólányoké.

–Valóban nem álltak különösebben jól. De te még abban a ruhában is jól néztél ki.

– Milyen kedves, hogy ezt mondd, Ariadne néni. Kutyául éreztem magam abban a ruhában.

Mrs. Oliver rámutatott egy karosszékre, és a bárpult palackjaival kezdett el matatni.

– Kérsz sherryt? Vagy valami mást inkább?

– Köszönöm, sherryt kérek szépen.

Mrs. Oliver átnyújtotta az italt.

– Tessék. Gondolom, elég furcsának találsz, hogy csak: úgy fölhívtalak ennyi év után.

– Ugyan, dehogy. Nagyon örülök neki.

– Sajnos nem vagyok nagyon lelkiismeretes keresztanya.

– Miért lennél az, amikor már felnőttem?

– Ebben igazad van. A keresztanyai teendők is véget érnek egy bizonyos korban. Bár azelőtt se voltam túlzottan lelkiismeretes. Például nem emlékszem, hogy elmentem volna a konfirmációdra.

– Szerintem – válaszolta Celia – a jó keresztanya kötelessége, hogy megtanítsa a katekizmusra, és visszatartsa a Gonosztól. Ha erre megtanított, sokat már nem tehet az érdekeiben.

– Celia ajkán különös mosoly játszott.

Kedves lány, gondolta Mrs. Oliver, de határozottan veszélyes.

– Mindenesetre megmondom, miért kerestelek. Az egész ügy nagyon különös. Úgy kezdődött a dolog, hogy bár nem szokásom eljárni irodalmi összejövetelekre, tegnapelőtt kivételt tettem.

– Tudom – válaszolta Celia. – Az újságban olvastam az ebédéről, és csodálkozva láttam a nevedet. Tudom, hogy általában nem szeretsz részt venni az efféle megmozdulásokon.

– Hát nem nagyon. Bárcsak tegnapelőtt se mentem volna el.

– Nem éreztél jól magad?

– Nem éreztem rosszul magam, mert először mentem el ilyen irodalmi összejövetelekre. Ismeretlen esemény volt, és ezért nem érdektelen. Azért rendszerint akad valami bosszantó esemény is...

– És valami fölbosszantott?

– Igen. És ez furcsa módon veled volt kapcsolatban. Ezért úgy gondoltam... úgy gondoltam, a leghelyesebb, ha elmondom neked, mert nagyon nem volt inyemre az egész. Nagyon nem volt inyemre.

– Érdekes – mondta Celia, és ivott egy kortyot.

– Volt ott egy asszony, aki ismeretlenül beszédbe elegyedett velem.

– Ez biztosan gyakran megtörténik veled.

– Hogyne. Gyakran. Ez az egyik foglalkozási ártalom. Ismeretlen emberek odajönnek, és azt mondják:

–Olvastam a könyvét, és borzasztóan örülök, hogy találkozhatunk. – Ilyesmi.

– Egyszer titkárnősködtem egy írónál. Neki is mindig baja volt az ismeretlen tisztelőkkel.

– Igen. Ismeretlen tisztelők is akadnak, de most nem erről beszélek. Az az asszony, aki odajött hozzám, azzal kezdte a mondókáját, hogy nekem van egy Celia Ravenscroft nevű keresztlányom.

– Furcsa – vélte Celia –, hogy csak úgy oda megy, és ezzel kezdi. Talán óvatosabban, körültekintőbben, tapintatosabban is eljuthatott volna ehhez a kérdéshez. Beszélhetett volna először a könyveidről, hogy mennyire élvezi őket, meg hasonlókat. Én ráértem volna. Egyáltalán, mi baja volt velem?

– Amennyire kivettem abból, amit mondott, nincsen veled semmi baja – válaszolta Mrs. Oliver.

– Ismerem az illetőt? Barátom?

– Nem tudom.

Egy kis csönd következett. Celia újra kortyon egyet, és kutatva nézett keresztanyjára.

– Ariadne néni – mondta végül – Ez az egész dolog nagyon titokzatos, és nem tudom, hova akarsz kilyukadni.

– Csak azt remélem, hogy nem fogsz rám haragudni.

– Miért haragudnék?

– Mert olyasmit fogok elmesélni, pontosabban elismételni, amihez voltaképpen semmi közöm, s amire joggal mondanád, hogy törődjem a magam dolgával.

– Fölkeltetted a kíváncsiságomat – jelentette ki a lány.

– Az asszonyt Mrs. Burton-Coxnak hívják, legalábbis így mutatkozott be nekem.

– Vagy úgy – sóhajtotta Celia.

– Ismered?

– Igen, ismerem.

– Gondoltam, hogy ismered, mert...

– Mert?

– Valami miatt, amit mondott.

– Rólam beszélt? Azt mondta, hogy ismer?

– Azt mondta, hogy a fia és te össze akartok házasodni.

Celia arckifejezése megváltozott. Szemöldöke homlokára szaladt. Keményen nézett Mrs. Oliver szemébe.

– És te azt szeretnéd tudni, hogy ez így van-e?

– Nem – felelte Mrs. Oliver, –nem akarom tudni. Csak azért említem meg, mert ez volt az első, amit Mrs. Burton-Cox mondott nekem. Ezt is azért mondta, mert én vagyok a keresztanyád, és úgy gondolja, hogy nekem elmondasz bizonyos dolgokat. Úgy gondolhatja, hogy te nekem elmondod ezeket a bizonyos dolgokat, én meg aztán szépen visszamondom neki.

– Mit mondhatnék?

– Attól félek, nem fogsz örülni annak, amit mondani fogok. Én sem örültem, amikor hallottam. Sőt, ami azt illeti, ha csak rágondolok, a hideg futkos a hátamon, mert szemérmetlen pimaszságnak érzem az egész kérdést. Neveletlen perszóna az az asszony. Teljesen megbocsájthatatlan módon viselkedett. Azt kérte ugyanis, derítsem ki, a szüleid közül melyik ölte meg a másikat?

– Ezt mondta? Ezt kérdezte Ariadne nénitől?

– Igen.

– És közben nem is ismert? Már úgy értem, azonkívül, mint író.

– Egyáltalán nem ismert. Soha nem találkoztunk.

– És nem találtad ezt rendkívülinek?

– Rendkívülinek találnám, ha nem ez az asszony mondta volna, aki maga is egy rendkívül ellenszenves teremtés.

– Ez igaz – válaszolta Celia elgondolkozva. –Rendkívül ellenszenves. Utálatos asszony.

– Tényleg feleségül akarsz menni a fiához?

– Volt róla szó. Még nem tudom. És Ariadne néni értette, miről van szó?

– Csak annyira, mint bárki, aki ismerte a családot.

– Apám, miután nyugállományba vonult, házat vett vidéken. Anyámmal egy nap sétára indultak a parti ösvényen. Mind a kettőjüket holtan találták meg, golyóval a fejükben. Mellettük feküdt apám egyik

revolvere. A házban két revolvért is tartott. Senki sem tudta eldönteni, mi történt: kettős öngyilkosság, vagy az apám lőtte le az anyámat, és utána véget vetett a saját életének is; esetleg pont megfordítva. De hát ennyit biztos te is tudsz. – Homályosan emlékszem csak. Tizenkét éve történt.

– Igen, körülbelül annyi ideje.

– Tizenkét, vagy tizennégy éves lehettél akkoriban.

– Igen.

– Tényleg nem tudok sokat a szüleid haláláról – mondta Mrs. Oliver. – Abban az időben nem is voltam itthon. Előadássorozatot tartottam Amerikában. Csak az újságokban olvastam a tragédiáról. Sok cikk jelent meg, talán azért, mert annyira titokzatos volt az egész Úgy: nem lehetett a mélyére látni. A szüleid – amennyire én tudom –, mindig boldogan éltek egymással. Emlékszem, hogy a cikkekben ezt is megemlégtették. Anyáddal kiskorunkban jól ismertük egymást. Együtt jártunk iskolába. Aztán elváltak útjaink. Én is férjhez mentem, ő is, és ő apáddal külföldre ment, maláj földre, azt hiszem. Az biztos, hogy anyád kérésére lettem a keresztanyád. Aztán, mivel külföldön éltek, nagyon keveset találkoztunk. Még téged inkább láttalak olykor.

– Emlékszem. Néha értem jöttél az iskolába, és elvittél ebédelni. Remek ebédek voltak, legalábbis a menzához képest csodálatosnak tűntek.

– Már akkor se voltál hétköznapi gyerek. Emlékszem, hogy szeretted a kaviárt.

– Most is szeretem – felelte Celia, – csak mostanában ritkán rendelnek nekem.

– Nagyon megdöbbentett a tragédia, amikor olvastam az újságokban. Tényeket alig közöltek,

A vizsgálóbíró se tudott mit kezdeni az ügyvel. Előzőleg nem veszekedtek; támadásnak sem volt semmi fellelhető nyoma. Megdöbbentett a dolog – folytatta Mrs. Oliver –, aztán lassan kiment a fejemből. Néha eszembe jutott, gondolkoztam, mi lehetett az oka, de, mondom, éppen előadássorozatot tartottam az Egyesült Államokban és lassan elfelejtettem. Csak évekkkel később jutott eszembe, amikor újra találkoztunk, de természetesen nem hoztam előtted szóba a dolgot.

– Nem – felelte Celia. – Nagyon köszönöm.

– Az életben – mondta Mrs. Oliver – különös dolgok esnek meg az ember barátaival és is merőseivel. Barátok esetében rendszerint sejthető, mi lehetett az ok. Erről a szerencsétlenségről azonban már évek óta nem beszél senki, akkor sem tudták megfejtetni, és most már nem is igen kíváncsiskodnak az emberek.

– Ariadne néni, te mindig nagyon kedves voltál velem – jegyezte meg Celia. – Szép. ajándékokat küldtél. Különösen a huszonegyedik születésnapomra. Arra nagyon jól emlékszem.

– Olyankor kell igazán a készpénz az ember lányának – vélte Mrs. Oliver filozofikusan. – Abban a korban annyi minden kéne, amit mind úgyse lehet megvenni egyszerre.

– Mindig nagyon megértőnek tartottalak. Tudod, milyenek az emberek.

Folyton kérdezősködnék, mindent tudni akarnak. Te sose kérdeztél semmit. Csak elvittél a cirkuszba vagy a színházba, vagy vendéglőbe, mintha távoli rokon lennél. Én ennek nagyon örültem. Annyi ember akadt az életemben, aki mindent tudni akart.

– Igen. Előbb-utóbb mindenki találkozik velük – válaszolta Mrs. Oliver. – Nomármost, engem az bosszantott föl ezen az összejövetelem, hogy Mrs. Burton-Cox, egy vadidegen, ilyen kéréssel mer előállni. Elképzelni se tudom, miért olyan fontos ez neki. Semmi köze hozzá ... hacsak...

–Hacsak a dolognak nincs valami kihatása a Desmonddal való házasságra, igaz? Desmond a fia.

– Elképzelhető... de akkor sem látom be, mi köze van hozzá.

– Mindenhez köze van. Illetve mindenbe beleüti az orrát. Valóban utálatos egy teremtés.

–Remélem Desmond nem utálatos.

– Szó sincs róla. Desmond meg én nagyon szeretjük egymást. Az anyját viszont ki nem állhatom.

– És Desmond?

– Nem tudom – tűnődött Celia. – Még az is lehet, hogy szereti. Minden lehetséges. Akárhogy is, jelen pillanatban nem akarok férjhez menni; nincsen hozzá semmi kedvem. Különben sem olyan egyszerű a dolog... szóval sok szól ellene is meg mellette is. Különös érzés lehetett, hogy Mrs. Kíváncsi-Cox arra kért, faggass ki engem, aztán szaladj hozzá elmesélni, amit megtudtál. Egyébként szándékomban áll

kifaggatni?

– Már hogy meg akarom-e kérdezni tőled, melyik szülőd lőtte le a másikat? Így érted?

–Így is. De főleg azt értem a kérdésen, közölnéd-e Mrs. Burton-Cox-szal, amit tőlem hallasz, föltéve, hogy hallasz tőlem valamit.

– Nem – válaszolta Mrs. Oliver. – A leghatározottabban nem. Nem is álmodnék róla, hogy annak az utálatos nőnek bármit is elmondjak.

Határozottan közölni fogom vele, hogy törődjön a saját dolgával. Jómagamra ugyanez vonatkozik.

Nem akarok belőled kihúzni semmit, és főleg távol áll tőlem, hogy bármit elmondjak Mrs. Burton-Coxnak.

–Így is képzeltem. Gondoltam, hogy benned, megbízhatok. És szívesen elmondom, amit tudok.

– Nem tudok sokat.

– Nem kell elmondanod. Nem kérlek rá, hogy mondd el.

– Értem. Azért elmondom, amit tudok. Egyszerű: nem tudok semmit.

– Semmit –ismételte Mrs. Oliver elgondolkozva.

– Semmit. Ott sem voltam, amikor meghaltak a szüleim. Már nem is egészen emlékszem, hol voltam éppen, de azt hiszem, talán Svájcban jártam iskolába, vagy valamelyik barátoméknál töltöttem a szünidőt. Ennyi év után összekeverednek bennem az események.

–Amilyen gyerek voltál – mondta Mrs. Oliver kételkedve –, alighanem természetes, hogy semmit sem tudsz.

– Kíváncsi lennék, mit gondolsz erről igazán. Valószínűbb, hogy mindent tudok, vagy valószínű, hogy semmit?

– Magad mondod, hogy nem voltál együtt a házban a szüléiddel. Ha velük lettél volna, valamit biztosan tudnál. A gyerekeknek nagyon jó érzékük van az ilyesmihez. Sokat látnak, sokat megértenek, ha ritkán is beszélnek róla. Sokat tudnak, amit a felnőttek nem vesznek észre, de alig hinném, hogy ezt szívesen mondanák el, mondjuk, egy nyomozónak.

–Teljesen igazad van. De hát nem voltam ott.

Fogalmam sem volt, mi történt. A rendőrség mit gondolt? Remélem, nem haragszol, ha megkérdem, de az a helyzet, hogy én sohasem olvastam az újságcikkeket meg a jelentéseket.

–A rendőrség kettős öngyilkosságra gyanakodott, de soha nem sikerült kideríteni, mi lehetett az oka

– Szeretnéd hallani, én mit gondolok?

– Csak, ha el akarod mondani – válaszolta Mrs. Oliver.

– Nagyon szívesen megmondom, hiszen biztosan téged is érdekel. Végeredményben detektív történeteket írsz, amelyekben az emberek mindig megölik egymást valamilyen oknál fogva. Biztosan ez is érdekelni fog.

– Ezt beismerem – felelte Mrs. Oliver. – De távol álljon tőlem, hogy otromba kíváncsiskodással bántsalak meg. Végül is semmi közöm hozzá.

– Én nagyon sokat gondolkoztam ezen. Szinte semmit sem tudtam. Arról sem volt fogalmam, hogy mennek a dolgok odahaza. Az iskolai szünidőt Európában töltöttem, úgyhogy a szüleimmel elég régen találkoztam. Persze meglátogattak Svájcban egyszer-kétszer, de ennyi volt az egész. Nem vettem észre rajtuk semmilyen változást, csak hogy egy kicsit mintha megöregedtek volna. Azt hiszem, apám nem is volt teljesen egészséges. Gyengült, valami baja volt a szívével. Gyerekfejjel nem nagyon foglalkozik ilyesmivel az ember. Anyám pedig egyre idegesebbnek tűnt. Még nem nevezném hipochondernek, de kétségtelenül túl sokat foglalkozott a saját egészségi állapotával. Láthatóan nagyon jóban voltak egymással, semmi különös nem vettem észre. Persze az embernek olykor különös dolgok is eszébe jutnak, nem biztos, hogy van bennük valami, de mégis elgondolkoztatóak ...

– Azt hiszem, éppen eleget beszéltünk erről a témáról – vélte Mrs. Oliver. – Hiszen nem kell nekünk többet, vagy biztosat tudnunk. Az egész rémes ügynek vége van. A vizsgálóbíró kettős öngyilkosságot állapított meg. Okra soha nem derült fény, az pedig föl sem merült, hogy apád vagy anyád előre megfontolt szándékkal ölte volna meg a másikat.

–Szerintem – jegyezte meg Celia –, sokkal valószínűbb, hogy apám ölte meg anyámat, mert kézenfekvőbb, hogy egy férfi lőjön le egy nőt. Nem hiszem, hogy egy nő, vagy pláne az

anyám bármilyen okból is lelőtte volna az apámat. Ha a halálát kívánta volna, valami más módszert eszel ki, ugyanakkor nem hiszem, hogy egymás halálát kívánták volna.

– Akkor talán egy kívülálló volt a gyilkos.

– Lehet, de kit nevezünk kívülállónak? – kérdezte Celia.

– Ki élt még velük a házban?

– Egy házvezetőnő, kedves öreg néni, aki egy kicsit rosszul látott, meg egy kicsit süket is volt már. Aztán egy külföldi lány, az én nevelőnőm, akit nagyon szerettem; akkor azért volt velük, hogy ápolja az anyámat, aki nemrég jött ki a kórházból. Velük élt egy nagynénem is, akit viszont sohase szerettem túlságosan. Nem hinném, hogy bármelyiküknek is oka lehetett volna rá, hogy megölje a szüleimet. Senkinek, sem származott volna anyagi előnye a halálukból, kivéve persze engem meg az öcsémet, Edwardot, aki négy évvel fiatalabb nálam. Az örökséget megkaptuk; nem különösebben nagy összeg. Apámnak persze nyugdíjat is folyósított a hadsereg, anyámnak pedig volt valami kis magánjövedelme. Nagyobb összegről szó sem volt.

– Ne haragudj, ha kedvedet szegtem ezzel a témával – mondta Mrs. Oliver.

– Szó sincs róla. Engem is foglalkoztat, mindig is foglalkoztatott. Főleg azóta, hogy felnőttem, és egyre jobban érzem, szeretném tudni, mi történt a szüleimmel. Gyerekkoromban szerettem őket, mint gondolom a legtöbb gyerek, de csak mostanában döbbsentem rá, hogy voltaképpen nem is ismertem őket. Nem tudom, milyen volt az életük. Mi volt számukra fontos? Semmit sem tudok róluk, de nagyon szeretném tudni, milyen emberek voltak valójában. Mindig a fejemben vannak, mindig gondolkozom róluk, és nem jutok sehová. Azért szeretném tudni, hogy ne kelljen gondolatban állandóan ezzel foglalkoznom.

– Tehát most is foglalkoztat?

Celia egy pillanatra nem válaszolt. Úgy tűnt, dönteni akar valamiben.

– Igen – mondta végül. – Szinte állandóan foglalkoztat. Kezd mániámmá válni a dolog, ha érted, mire gondolok. Desmond is így van vele.

Régi bűnnek hosszú az árnyéka.

Hercule Poirot megadóan követte a forgóajtó mozgását, majd fél kezével egy pillanatra megállítva a szárnyakat, sikerült belépnie a vendéglőbe. Az apró étteremben még kevesen ültek, és Hercule Poirot gyakorlott szeme hamarosan megtalálta emberét. A sarokasztalnál fölemelkedett Spence főfelügyelő tagbaszakadt alakja.

– Helyes – mondta a főfelügyelő különösebb üdvözlés nélkül. – Könnyen idetalált?

– Az ön útmutatásai tökéletesnek bizonyultak – jelentette ki Poirot.

– Engedjék meg az urak, hogy bemutassam önöket egymásnak. Garroway főfelügyelő. Főfelügyelő úr: Monsieur Hercule Poirot.

Garroway főfelügyelő leginkább egy papra hasonlított. Magas, vékony ember, arca aszkéta hajlamokat árult el. Erősen őszült, és kopaszodott.

– Nagyon örülök – mondta Poirot.

– Persze már nem vagyok aktív – sietett kijelenteni a felügyelő –, de azért sok mindenre emlékszem még. Vannak dolgok, amelyek megmaradnak az ember emlékezetében, ha a közemlékezetből régen kiestek is.

Hercule Poirot már majdnem kibökte, hogy az elefántok nem felejtenek, de még idejében erőt vett magán. Mrs. Oliver kifejezése nagy hatást gyakorolt rá, is több ízben kapta rajta magát, hogy majdnem kicsúszik a száján, és mindig a legkevésbé megfelelő helyzetben.

Mindhárman leültek. Megérkezett az étlap. Spence főfelügyelő, aki nyilván törzsvendégnek számított ebben az étteremben, halk hangon tanácsokat osztogatott a rendelést illetően. Garroway és Poirot végre válaszoltak. Aztán a három férfi hátradőlt a széken, kezükben egy-egy pohár sherryvel, és néhány percig

csak nézték egymást. Végre Poirot törte meg a csendet.

– Elnézést kell kérnem, amiért ilyen régi ügyet akarok fölhánytorgatni, és ebben segítségért fordulok önhez.

–Ami az ügyben engem érdekel – felelte Spence –, ugyanaz, ami alkalmasint az ön érdeklődését is felkeltette. Először nem egészen érttem: nem olyan embernek ismerem, aki szeret a messze múlttal foglalkozni. Föltételezem, hogy valami történt, ami ismét aktuálissá teszi ezt a régi esetet. Vagy csak hirtelen föllobbanó kíváncsiságról lenne szó? Egy pillanatra elnézett az asztal fölött.

– Garroway felügyelő vezette a nyomozást a Ravenscroft ügyben. Régi barátok vagyunk, így aztán nem jelentett különösebb gondot, hogy fölkeressem.

– És nagyon kedves, hogy eljött ma közénk – bókkolt Poirot – talán egyszerűen azért, hogy segítsen kielégíteni kíváncsiságomat, amelyhez tulajdonképpen semmi jogom egy ilyen régen lezárt ügy esetében.

–Ezt azért nem mondanám – válaszolta Garroway udvariasan. – Mindannyiunkban megmarad az érdeklődés egyes régi ügyek iránt. Vajon a kis Lizzie Borden valóban agyonütötte apját-anyját egy fejszével? Ma is akadnak, akik nem hiszik el. Vagy ki ölte meg Charles Bravot, és miért? Többféle elmélet létezik ma is, egyik sem túlságosan megalapozott, de mutatja, hogy az emberek még mindig szeretnék megfejteni a bűntény titkát.

Éles, ravasz pillantást vetett Poirotra.

– És Monsieur Poirot, ha nem tévedek, már több ízben is érdeklődést mutatott régen lezárt ügyek iránt.

– Háromszor – vetette közbe Spence főfelügyelő.

– Egyszer, ha jól emlékszem, egy kanadai lány kérésére.

– Igen, így volt – felelte Poirot. –A szóbanforgó kanadai lány, szenvedélyes, majdnem indulatos teremtség, aki egy gyilkosságot akart kinyomozni. A gyilkosságban anyját mondták ki bűnösnek és halálra is ítélték, bár az asszony meghalt, mielőtt a büntetést végrehajtották volna.

A lány meg volt győződve anyja ártatlanságáról.

– És ön egyetértett vele?

– Amikor először beszéltünk, nem. De a lány nagyon biztos volt a dolgában, és szenvedélyesen védte anyja ártatlanságát.

– Mi sem természetesebb, mint hogy valaki ne higgyen a szülőanyja bűnösségében, és minden erejével ártatlansága bizonyításán fáradozzon, bármilyen látszat ellen is – mondta Spence főfelügyelő.

– Ennél egy kicsit többről volt szó – folytatta Poirot. – A lány meggyőződött arról, milyen ember volt az anyja.

– Olyan ember, aki képtelen lett volna gyilkosság elkövetésére?

– Nem. Azt hiszem, az urak egyetértenének velem, ha azt mondanám, hogy senki sem képtelen a gyilkosságra bizonyos körülmények kényszerítő súlya alatt. Abban az ügyben érdekes módon az asszony sohasem ragaszkodott ártatlanságához. Mintha kibékült volna azzal is, hogy halálra ítélik. Már ezt is furcsának találtam. Talán defetista? Nem tűnt annak. Amikor pedig nyomozni kezdtem, biztosan kiderült, hogy nem defetista; inkább a szöges ellentéte...

Garroway látható érdeklődéssel nézett föl. Tört egy darabot a tányérja mellett fekvő zsömléből és a szájába helyezte.

– És ártatlan volt?

– Igen – felelte Poirot. – Ártatlan volt.

– És ez meglepte önt?

– Amikor rájöttem, már nem lepett meg. Volt néhány körülmény, különösen egy, ami nyilvánvalóan bizonyította, hogy nem követhette el a gyilkosságot. A nyomozás során mindenkinek elkerülte a figyelmét. Csak azt kellett tudnom, hol keressem ezt a tényt, mint ahogyan ebben az étteremben is az étlaphoz fordulnék, ha valami ebédet akarnék rendelni.

Ekkor megérkezett az előétel: a rostón sült ponty.

– Volt egy másik eset is – mondta Spence –amikor a múltba nézett, kedves Poirot, bár nem ugyanezzel a módszerrel. Ha jól emlékszem, találkozott egy lánnyal valami összejövetelel, aki elmesélte, hogy egyszer látott egy gyilkosságot.

– Igen, igen – felelte Poirot. – Ebben az esetben is ... hogy is mondjam csak: inkább hátra kellett lépnem, mint előre.

– És az a lány valóban látta a gyilkosság elkövetését?

– Nem – felelte Poirot. – Az egy másik lány volt. Milyen remek ez a ponty.

– A halat nagyon jól csinálják itt – mondta Spence főfelügyelő büszkén. Mártással öntötte nyakon előételét.

– A szósz is kitűnő.

A következő néhány percet a három férfi az étel néma élvezetének szentelte. Végre Garroway szólalt meg ismét:

– Amikor Spence fölkeresett, és megkérdezte, emlékszem-e a Ravenscroft ügyre, nem csak kíváncsi lettem, de meg is örültem a dolognak.

– Csak nem felejtette el?

– Dehogya. A Ravenscroft ügyet nem lehet csak úgy elfelejteni.

– Akkor egyetért – kezdte Poirot –, hogy bizonyos fókig megoldatlan eset maradt. Nem volt bizonyíték, és többféle megoldást is el lehetett képzelni.

– Nem – válaszolta a főfelügyelő. – Semmi ilyesmi. A nyomozás csak a látható tényeket tudta följegyezni. A halálnak ezzel a nemével nem először találkoztunk. Igen, minden rendben levőnek látszott, és mégis ... mind tévedtünk.

– Egyszer már érzett ilyet, igaz? – kérdezte Poirot, érdeklődéssel fordulva a főfelügyelő felé.

– Igen, Mrs. McGinty esetében.

– Emlékszem, hogy elégedetlenkedett, amikor letartóztatták azt a roppant nehezen kezelhető fiatalembert. Minden oka megvolt a bűn elkövetésére, minden körülmény ellene szólt, és mindenki meg volt róla győződve, hogy ő a gyilkos.

De ön tudta, hogy nem ő a tettes. Annyira biztos volt benne, hogy igen megtisztelő módon hozzám fordult, és a segítségemet kérte a nyomozásban.

– Igen. Megkértem, hogy segítsen, ha tud, és maga segített is, Poirot – mondta Spence főfelügyelő.

Poirot sóhajtott. .

– Szerencsére sikerült. Hanem micsoda kellemetlen fiatalember volt az! Megérdemelte volna, hogy fölakasszák, nem a gyilkosságért, amit nem követett el, hanem amiért nem volt hajlandó egy szalmaszálát sem keresztbe tenni ártatlanságának bizonyítása érdekében. Most meg itt van a Ravenscroft ügy. Ön szerint, felügyelő, valami nem volt rendben az egészszel.

– Így igaz. Nagyon erősen így éreztem annak idején, ha érti, mit akarok ezzel mondani.

– Értem én, értem – bólogatott Poirot. – És Spence főfelügyelő is érti. Ilyesmi előfordult mindhármunk pályafutása alatt, és nem is egyszer. Megvan a bizonyíték, az indíték, a sine qua non, a lehetőség, minden megvan. És a hivatásos elme mégis érzi, tudja, hogy semmi sincs meg. Tudják, hogy az egész hamis, mint ahogyan egy jó kritikus ránéz egy festményre, amin szintén minden megvan látszólag, és rögtön tudja, hogy hamisítványt lát.

– Nem mintha bármit tehettem volna. Nyomoztam jobbra, nyomoztam balra, nyomoztam minden lehetséges irányban. Mindenkiel beszéltem. Semmi. Kettős öngyilkoságnak látszott egyértelműen. Ezen belül persze kérdéses lehetett, ki ölt meg kit először; vajon a férfi lőtte-e le a feleségét, és aztán saját magát, vagy megfordítva. De az ilyen esetekben mindig ki szokott derülni az öngyilkosság oka.

– Itt pedig nem derült ki semmiféle ok, igaz?

– Semmi. Tudja, Poirot, amikor az ember elkezd nyomozni, rendszerint nagyon hamar elég tiszta képe alakul ki az áldozatokról. Itt egy korosodó házaspárról volt szó, a férfi katonatiszt, ráadásul tábournoki rangban, a nő kellemes, szeretetreméltó jelenség; boldogan éltek. Sétáltak, esténként kártyáztak. Két gyerekük nem okozott különösebb gondot. A fiú Angliában járt iskolába, a lány Svájcban. Életükből nem hiányzott semmi, vagy ha igen, én nem jöttem rá, hogy micsoda. Az orvosuk sem mondott semmi érdemlegeset. Alapjában mindketten egészségesek voltak, bár a tábournok magas vérnyomásban szenvedett, de állapota nem volt súlyos, és a gyógyszerek egyensúlyban tartották. A felesége egyik fülére nagyot hallott, és valami egészen enyhe szívpanasza volt: már nem is emlékszem, hogy micsoda. Lehet persze, hogy ok súlyosan betegnek képzelték magukat. Rengeteg teljesen egészséges ember él azzal a

kényszerképzzel, hogy rákja van, s egy éven belül meg kell halnia. Az efféle ember hajlamos olykor az öngyilkosságra. Ravenscrofték nem keltették bennem hipochonder emberek benyomását. Kiegyensúlyozott, békés népek voltak.

– És mit gondolt igazán az esetről?

– Az a baj, hogy nemigen tudtam gondolkozni. Azt mondtam, öngyilkosság. Csak öngyilkosság lehetett. Valamilyen okból úgy döntöttek, hogy nem bírják tovább elviselni az életet. Nem mintha betegek vagy boldogtalanok lettek volna, esetleg anyagi természetű gondok kergették volna őket a halálba. Akkor mi más? Minden jel arra mutatott, hogy öngyilkosságról van szó, kettős öngyilkosságról. Sétálni indultak. A férfi revolvért vitt magával. A revolver kettejük között feküdt a földön. A markolaton megtaláltuk mindkettejük ujjlenyomatát. Mindkettőnek a kezében volt, de arra nem tudtunk rájönni, ki sütötte el először. Az ember önkéntelenül arra gondol, hogy a férfi, de erre sincs más okom, mint hogy így tűnik valószínűbbnek. De miért? Azóta sok év telt el. Néha, ha hasonló öngyilkosságról olvasok, eszembe jut Ravenscroft tábormok és a felesége. Tizenkét éve, van talán több is: tizennégy. Még mindig tűnődöm, ha eszembe jut: miért? Miért? Annyira gyűlölte volna az asszony a férjét, hogy megölte? Vagy annyi ideje gyűlölték egymást csöndesen, hogy végül nem bírták tovább?

Garroway újabb darab zsömlét tolt a szájába.

– Van valami elképzelése, Monsieur Poirot?

Talán fölkereste valaki, és olyasmit mondott el, ami fölkelte érdeklődését? Tud valamit, ami magyarázatként szolgálhat?

– Nem – felelte Poirot röviden. – Önnek azonban bizonyára volt valami elmélete. Árulja el nekünk,

– Hát, igaz van – vallotta be a felügyelő.

– Az ember elméleteket gyárt; meg se tudna lenni nélkülük. Mindig reméli, hogy előbb-utóbb beigazolódnak, de ez csak ritkán történik meg.

Az én elméletem elég silány. Arra lyukadtam ki, hogy nem is lehet az okot megkeresni, annyira keveset tudunk. Mit tudtunk róluk? Ravenscroft tábormok hatvan felé járt, a felesége harmincöt éves volt. Életükből csak az utolsó öt-hat évet ismertem valamelyest. A tábormok nyugállományba vonult, visszaköltöztek Angliába, először Bournemouthban vettek egy házat, aztán átköltöztek a másik házba, ahol a tragédia bekövetkezett. Csak erről az időszakról tudunk valamit. Boldogan, békésen éltek otthon, a gyerekek az iskolai szünidőkben jöttek csak haza. Egy békés élet békés alkonya, mondhatnók. Hangsúlyozom, hogy csak a tábormok nyugdíjazását követő évekről rendelkezünk ismeretekkel. Nem tudok róla, hogy anyagi gondokkal küzdöttek volna, nem gyűlölték egymást és őket sem gyűlölte senki, egyiküknek sem volt házasságon kívüli viszonya. De mi volt azelőtt? Mielőtt hazajöttek Angliába? A tábormok mindig a gyarmatokon szolgált, csak néhanapján látogatott Angliába. Jó katona volt.

Az asszony barátai kellemes embernek mondták.

Semmi sötét folt, semmi tragédia. Vagy csak én nem szereztem róla tudomást. Van egy időszak, amikor házasságuk elején Malaysiában éltek, s amiről szinte semmit sem tudunk. Lehet, hogy a tragédia okát ebben a távoli időszakban kell keresnünk. A nagymamámnak volt egy mondása: régi bűnnek hosszú az árnyéka.

Lehet, hogy a halál oka valami nagyon nagyon régi árnyék volt, amely a messze múltból vetült életükre? Az ilyesmit nem könnyű kideríteni. Egy ember valamennyire megismerhető a barátok és ismerősök szavaiból, de a belső, lényeges részletek attól még homályban maradhatnak. Szóval lassacskán kialakult bennem az elmélet, hogy az okot a távoli múltban kellene megkeresni. Valami történhetett, régen, egy másik országban. Valami, amiről talán el is felejtkeztek, azt hitték, már nincs, de ami még mindig létezik. Bosszú, vagy ilyesmi, valami régen, máshol elkövetett, sérelemért. Persze ennek roppant bonyolult lett volna utánanézni, ha egyáltalán lehetséges.

– Olyasmire gondol – vette át a szót Poirot –, amire nem emlékezett volna senki? Úgy értem, amiről az itthoni barátok esetleg nem is tudhattak.

– Nekem úgy tűnt, hogy a legtöbb itthoni barátságuk meglehetősen újkeletű volt, már úgy értem, a hazaköltözés után. Gondolom, néha a régi barátok is meglátogatták őket, de hát, az ember olyan ritkán hall a múltban történekről. Az emberek felejtnek.

– Igen – mondta Poirot elgondolkozva – az emberek felejtnek.

– Nem úgy, mint az elefántok – jegyezte meg Garroway halvány mosollyal. – Azt mondják, az elefántok soha nem felejtnek.

– Különös, hogy ezt mondja.

– Hogy régi bűnnek hosszú az árnyéka? Szerintem remek mondás.

– Kétségtelen. De én most a másik mondására gondoltam. Amit az elefántokkal kapcsolatban mondott. Garroway felügyelő meglepődve nézett Poi-rot-ra. Többet várt. Spence is egy oldalpillantást vetett régi barátjára.

– Talán keleten történhetett valami. Vagy Afrikában. Onnan jönnek az elefántok... egyáltalán, ki beszél itt elefántokról?

– Egy barátom említette őket először – mondta Poirot magyarázólag. – Egyébként ön is ismeri. Mrs. Ariadne Oliverről van szó.

– Ó – válaszolta Spence főfelügyelő. – Hogyne.

– Nos? – kérdezte Poirot.

– Talán a nagyságos asszony tud valamit? – kérdezett vissza Spence.

– Azt hiszem, még nem – felelte Poirot –, de előbb-utóbb rá fog jönni valamire. Olyan ember, aki előbb-utóbb mindenre rájön – tette még hozzá elgondolkozva.

– Igen, igen – mondta Spence. – És már van valami elképzelése?

– Csak nem Ariadne Oliverről, az írónőről van szó? – kérdezte Garroway érdeklődve.

– Róla bizony – válaszolta Spence.

– És a hölgy ért a bűnözéshez? Azt mindig tudtam, hogy detektívtörténeteket ír. Eddig nem is sejtettem, honnan szedi az ötleteit meg a hozzá való tényeket.

– Az ötletei – felelte Poirot –, a fejből jönnek elő. Ami a tényeket illeti – ez már bonyolultabb.

– Poirot gondolkodóba esett.

– Min gondolkodik, Monsieur Poirot?

– Azon tűnődöm – válaszolta Poirot – hogy egyszer tönkretettem egy témáját. Legalábbis ő ezt állítja. Éppen valami nagyon jó ötlete támadt egy hosszú ujjú gyapjú kardigánnal kapcsolatban, amikor fölhívtam telefonon, és a téma teljesen kiment a fejből. Időnként még ma is szemrehányást tesz ezért.

– Ejnye, ejnye – mondta Spence. – Akár a petrezselyem, amely egy forró nyári napon eltűnt a vajban. Emlékszik, Sherlock Holmes és a kutya, amelyik semmit sem csinált éjszaka.

– Volt kutyájuk? – kérdezte Poirot.

– Hogy mondta? – Azt kérdeztem, volt-e kutyájuk. Ravenscroft tábornoknak és a feleségének. Ha volt, magukkal vitték-e, ha sétára indultak? Magukkal vitték azt nap, amikor a tragédia történt?

– Igen . . . Volt egy kutyájuk – felelte Garroway. – És gondolom, rendszerint el is vitték sétálni.

– Ha ezt a történetet Mrs. Oliver írta volna – jegyezte meg Spence – akkor a kutyát feltétlenül megtalálták volna, amint a két holttest-fölött vonyít keservesen. Sajnos ez nem történt meg.

Garroway megrázta fejét.

– Vajon hol lehet most az a kutya? – kérdezte Poirot.

– Gondolom, a föld alatt, Valakinek a kertjében – vélte Garroway. – Tizennégy éve már az esetnek.

– Akkor a kutyát nem hallgathatjuk ki – mondta Poirot szomorúan. – Kár, nagyon kár. Az ember meglepődik, mi mindent tud egy eb. És ki élt a házban? Úgy értem, ki volt a házban aznap, amikor a tragédia, vagy bűneset megtörtént?

– Hoztam erről egy listát – mondta Garroway felügyelő, és előhúzott egy papírlapot. –

Gondoltam, érdekelni fogja majd. Ott volt Mrs. Whittaker, az idős házvezetőnő és szakács. Aznapvolt a kimenője, úgyhogy neki nem láttuk sok hasznát. A házvezetőnő erősen nagyot hallott, és, egy kicsit vaksi is volt, semmi érdekeset nem tudott nekünk elmondani, kivéve, hogy Lady Ravenscroft nem sokkal korábban kórházi kezelésben részesült valamilyen idegi tünetek miatt. A házban lakott még egy vendég, valamikor a gyerekek nevelőnője volt, úgy tudom. Aztán ott volt a kertész.

– De megjelenhetett egy idegen. Megjelenhetett valaki a múltból. Garroway felügyelő, önnek, ugye, ez az elképzelése?

– Nevezzük inkább csak teóriának.

Poirot hátradőlt a székén, és behunyt szemmel gondolkozott. Eszébe jutott egy másik eset, az „öt

kismalac” esete, melynek során a múlt öt szereplőjét kellett felderítenie. Érdekes munka volt és hasznos is, mert végül rátalált az igazságra.

Egy öreg barát emlékezik

Mikor Mrs. Oliver másnap reggel hazatért, Miss Livingstone szinte a küszöbön várta.

– Ketten is keresték telefonon, asszonyom.

– Igen? – kérdezte Mrs. Oliver.

– Először a Crichton és Smith cégtől. Azt akarták tudni, hogy a zöld vagy a világoskék anyagot választja.

– Még nem döntöttem el – válaszolta Mrs. Oliver. – Örülnék, ha holnap reggel emlékeztetne rá. Szeretném megnézni nappali világosságban is

– A másik hívó egy külföldi volt, egy bizonyos Hercule Poirot.

– Ó, igen. És mit mondott?

– Azt kérdezte, hogy asszonyom föl tudná-e keresni ma délután?

– Sajnos az teljesen lehetetlen. Hívja fel, Miss Livingstone. Nekem most rögtön el kell mennem, Meghagyta az az úr a telefonszámát?

– Igen.

– Helyes. Akkor legalább nem kell újra megkeresnem. Szóval hívja fel, mondja meg neki, hogy sajnálom, ma délután, nem tudok átmenni! Elefántok nyomában járok.

– Hogy mondta, asszonyom? – kérdezte Miss Livingstone.

– Mondja azt, hogy egy elefánt nyomában vagyok.

– Igen, igen – természetesen – válaszolta a házvezetőnő és ravaszul nézett munkáltatójára. Ismét visszatért az az időszakonként megjelenő érzése, hogy Mrs. Oliver, a kiváló és híres regényíró egyszersmind hibbant is egy kissé.

– Még soha sem vadásztam elefántra – mondta Mrs. Oliver. – Mindenesetre izgalmas dolog.

Azzal, bevágatott a nappaliba, kinyitotta a szófán heverő könyvek egyikét, kivett belőle egy papírszeletet, amelyre tegnap, estéje feláldozásával, különböző neveket és címeket írt fel.

– Valahol csak el kell kezdeni – mondta magának. – Ha Júliának még nem teljesen lágyult meg az agya, akár vele is kezdek. Ötlete mindig volt elég, és azon a vidéken is élt, Igen, azt hiszem, vele fogom kezdeni.

Megjelent Miss Livingstone.

– Négy levelet kell aláírni – jelentette ki komoran.

– Erre most nincs időm – felelte Mrs. Oliver. – Egy pillanatnyi időm sincsen, le kell mennem Hampton Courtba, az pedig nem két lépés.

Julia Carstairs némi nehézségek árán tápázkodott fel karosszékéből. Hetven év fölött az ember gyakorta érzi, főleg hosszabb pihenés, esetleg egy kis bóbiskolás után, hogy inkább nem is kelne föl, de az öregasszonyban erősebbnek bizonyult a kíváncsiság. Társalkodónője ugyan bejelentett valakit, de lévén nagyothalló, a név nem mondott semmit. Valami Gulliver jött. Ki az a Mrs. Gulliver? Julia Carstairs enyhén remegő térdekkel lépegetett az ajtó irányába, és öreg szemét meresztgette.

– Gondolom, meg sem ismer már, olyan régen találkoztunk.

Mint sok koros ember, Mrs. Carstairs is jobban emlékezett az emberek hangjára, mint az arcára.

– Nahát! Hiszen ez Ariadne. Kedvesem, menynyire örülök, hogy látlak.

Üdvözölték egymást.

– Éppen erre jártam – magyarázta Mrs. Oliver –, innen nem messze kellett valakivel találkoznom. Aztán hirtelen eszembe jutott, hogy te is itt laksz a közelben. Milyen kellemes lakás – tette hozzá, ahogy

körülnézett. Mrs. Carstairs egy tehetős öregek számára' fenntartott otthonban élt.

– Nem rossz – felelte. – Bár nem egészen olyan, mint amilyennek hirdetik. Persze tagadhatatlan előnyei vannak. Elhozattam a saját bútoraimat, aztán van egy közös étterem, ahol enni lehet, igen, végül is nagyon kellemes. A park gyönyörű, és igazán szépen rendben tartják. De ülj már le, Ariadne. Milyen jól nézel ki. Olvastam a minap az újságban, hogy valami irodalmi ebéden vettél részt. Milyen furcsa, hogy egyik nap az újságban találkozom veled, másnap meg személyesen is megjelenesz. Fantasztikus.

– Tudom – felelte Mrs. Oliver, és leült egy székre. – Az életben bizony előfordul ilyesmi.

– Még mindig Londonban élsz?

Mrs. Oliver azt válaszolta, hogy igen, még mindig Londonban él. Aztán érdeklődött az idős asszony családja iránt. Mrs. Carstairs két leánygyermekkel és két unokával rendelkezett. Az egyik lány éppen Új-Zélandon csinált valamit, de anyja nem volt benne biztos, hogy mit. Valami társadalomkutatói munka, ha ugyan az ilyesminek értelme van és munkának lehet nevezni, úgymond.

Aztán Mrs. Carstairs megnyomott egy csengőt, amely karosszéke karfájára volt szerelve, és a megjelenő Emmát utasította, hogy hozzon teát.

Mrs. Oliver szabadkozott, de az öregasszonynem engedett.

– Hát persze, hogy megteázol – mondta, és hátradőlt a széken. –Évek óta nem láttalak.

– Azt hiszem, legutóbb Llewellynék esküvőjén találkoztunk – mondta Mrs. Oliver.

–Igen, most már emlékszem. Milyen szörnyű nyoszolyólány volt Moira, és milyen borzalmas barackszínű ruhát adtak rá.

–Emlékszem, nagyon rosszul állt neki.

– Szerintem manapság az esküvők nem olyan szépek, mint a mi időnkben. Az emberek egészen furcsán öltöznek fel. Valamelyik barátom mesélte, hogy volt egy esküvőn, ahol a vőlegény fehér, szaténruhát viselt, a nyakán fodrokkal. Különös. A lányon pedig nadrágkosztüm volt, szintén fehér, de zöld lóheréket pingáltak rá.

– Nohát, kedves Ariadne, hihetetlen. És ráadásul templomi esküvő volt, gondolom. Ha én vagyok a pap, bizony nem adom össze őket.

Szervírozták a teát. A két hölgy tovább beszélgetett.

– A minap találkoztam az egyik keresztlányommal, Celia Ravenscrofttal –kezdte Mrs. Oliver.

– Emlékszel Ravenscroftékra? Persze már sok éve meghaltak.

–Ravenscrofték? Várj csak, várj. Valami szörnyű tragédia történt velük, nem? Kettős öngyilkosságot követtek el a házuk közelében, egy sziklán, ha jól emlékszem.

–Csodálatos emlékezőtehetséged van, Julia – mondta Mrs. Oliver.

–Mindig is jó volt a memóriám, csak a neveket szoktam elfelejteni. Igen, emlékszem, tragikus eset volt.

– Nagyon tragikus.

– Az egyik unokaöcsém ismerte őket, amikor Malaysiában éltek. Ravenscroft tábornok nagy karriert csinált a katonaságnál. Persze mire nyugdíjazták, egy kicsit süket volt. Nem mindig hallotta meg, mit mondott neki az ember.

–Jól emlékszel rájuk?

– Hát persze. Nem szoktam elfelejteni az embereket. Öt vagy hat évig éltek a környéken.

A házukat úgy hívták: Overcliffe.

–Elfelejtettem az asszony keresztnevét – mondta Mrs. Oliver.

– Azt hiszem, Margaret volt a neve. De mindenki csak Mollynak hívta. Akkoriban nagyon sok nőt neveztek Margaretnek. Emlékszem, hogy Molly szeretett parókát hordani, nem emlékszel erre?

–Igen – felelte Mrs. Oliver bizonytalanul. – Nem emlékszem tisztán, de valamennyire, azt hiszem, igen.

–Még engem is megpróbált rábeszélni, hogy vegyek parókát. Azt mondta, nagyon hasznos, ha az ember utazik. Neki négy parókája is volt, egyet gála-alkalmakkor hordott, egyet utazáskor, és volt egy nagyon furcsa, amire még kalapot is tehetett, és nem borzolódott össze.

– Én nem ismertem őket olyan közéről, mint te – folytatta Mrs. Oliver. – És amikor meghaltak, én éppen Amerikában voltam, előadásorozatot tartottam. A részleteket nem ismerem

– Nagyon titokzatos dolog volt, nagyon titokzatos –mondta Julia. – Már úgy értem senki sem tudott

sokat, de rengeteg pletyka keringett abban az időben..

– És mit mondott ki a vizsgálat? Gondolom, volt vizsgálat.

–Hát hogye, persze. A rendőrség is nyomozott. De nem jutottak semmire, csak azt derítették ki, hogy mindkettőjük halálát pisztolygolyó okozta. Elképzelhető volt, hogy a tábornok lelőtte előbb a feleségét, aztán saját magát, de éppoly elképzelhetőnek tűnt, hogy fordítva történt. Végül abban maradtak, hogy kettős öngyilkosságról Van szó, de az okát nem tudták földeríteni.

– És nem merült, fel a gyilkosság lehetősége?

– Nem. Egészen nyilvánvaló volt, hogy nem gyilkosság történt. –Már úgy értem, nem találtak semmi lábnyomot vagy bármi jelét annak, hogy valaki megközelítette volna őket. A délutáni tea után, szokásuk szerint, sétára indultak, vacsorára még nem értek vissza, mire a lakáj vagy a kertész, vagy mit tudom én, kicsoda, elment megkeresni őket, és mindkettőjüket halva találta.

A revolver a holttestek mellett feküdt.

– A revolver a tábornoké volt, igaz?

– Természetesen. Két revolvert is tartott a házban. Ezek a nyugalmazott katonatisztek gyakran megteszik, úgy értem, nagyobb biztonságban érzik magukat a házukban, ha fel vannak fegyverkezve. A másik revolvert később megtalálták a fiókban, amiből arra következtettek, hogy a tábornok magával vitte az egyik fegyvert, amikor sétára indult. Nem valószínű, hogy a feleségének lett volna szokása, hogy fegyverrel induljon sétálni.

– Nem. Ez túl egyszerűvé tette volna a dolgot.

– A nyomozás mindenesetre nem talált bizonyítékot, hogy összevesztek volna egymással.

Nem is veszekedtek. Arra sem volt semmi okuk, hogy öngyilkosságot kövessenek el. Persze az ember lelkébe nem lehet beelátni, ki tudja, milyen szomorúságok lakoznak benne.

– Milyen igaz – vélte Mrs. Oliver. – Az ember lelkébe nem lehet beelátni. Milyen nagyon igazad van, Julia. És neked volt valami elképzelésed?

– Hát, az ember, mindig morfondírozik, kedvesem.

– De még mennyire.

– Látod, lehetséges, hogy betegek voltak. Talán a tábornoknak azt mondták, hogy rákja van, és ezért akart meghalni, de az orvosszakértő szerint viszonylag egészséges volt. Viszonylag –azt hiszem, volt valami, hogy is hívják, enyhe anginája. Valami baj a koszorúérrel. Szóval az volt neki, de semmiképpen sem súlyos. Ami az asszonyt illeti, annak kutyabaja volt, kivéve, hogy világeletemben súlyosan neurotikus volt. – Igen, erre emlékszem – mondta Mrs. Oliver.

–Persze én nem ismertem őket nagyon jól. És mondd, Julia, rajta volt a parókája?

–Nahát, mindenre én sem emlékezhetek, de nagyon valószínű, mert mindig hordta valamelyiket.

– Azon tűnődöm, valahogy úgy érzem, hogy ha a férjemmel közös öngyilkosságot akarnék elkövetni, erre az alkalomra nem húznék parókát. Mi a véleményed?

A hölgyek élénk érdeklődéssel vitatták meg e kérdést.

– De tényleg, mit gondolsz, Julia?

– Mondom, kedvesem, az ember csak úgy morfondírozik. Persze sok mindent beszéltek, dehát ilyenkor mindig sok mindent beszélnek.

– A férfiről vagy az asszonyról?

– Beszéltek egy fiatal nőről, aki, azt hiszem, titkárként működött a tábornok mellett emlékszem, megbízta egy kiadó, hogy írja meg az emlékiratait, és ennek az ifjú hölgynek diktált.

Voltak, akik azt beszélték, hogy ... hogy is mondjam, talán valahogy, ahogy ilyenkor szokás egy másba gabalyodtak. Nem mintha a nő olyan nagyon fiatal lett volna. Harminc már elmúlt, nem is volt túlságosan szemrevaló, és olyan rendes, tisztességes teremtésnek látszott, semmi botrány, semmi skandalum, persze sosem lehet tudni. Azt is beszélték, hogy a tábornok azért lőtte le a feleségét, mert ezt a nőt akarta elvenni. Én ezt sohasem hittem el.

–És mit gondoltál?

– Hát... Az asszonnyal kapcsolatban voltak kétségeim.

– Úgy érted, hogy egy férfiről is beszéltek a rossz nyelvek?

– Úgy emlékszem, mintha valami Malaysiában történt volna. Legalább is ilyesféle történetet hallottam.

Az asszony összeszúrta a levelet egy nálánál fiatalabb férfival, a férj ennek nem örült különösebben, valami botrány is lett a dologból. Dehát mindez nagyon régen történt, és nem hiszem, hogy lett volna bármi folytatása.

– És valami közelebbi pletykát nem hallottál? Nem volt viszonyuk valakivel a környékről? Nem veszekedtek?

– Nem, nem hinném. Akkoriban mindent elolvastam az ügyről, és persze széltében-hosszában csak erről beszéltek, mert senki sem tudott szabadulni az érzéstől, hogy valami szerelmi ok húzódik meg a tragédia mögött.

– De szerinted nem volt ilyesmi. Aztán ott voltak a gyerekek. Az egyik a keresztlányom.

– És volt egy fiú, egészen fiatal. Valahol iskolába adták. A kislány tizenkét év körül járhatott, talán valamivel idősebb volt. Svájcban élt.

– A családban előfordult valaha idegbaj

– Már a fiúra gondolsz? Az ilyesmit persze sohasem lehet kizárni. Olyan különös dolgok történnek. Emlékszel arra a gyerekre, aki évekkal ezelőtt valahol Newcastle közelében agyonlőtte az apját? Arról is kiderült, hogy idegbeteg: előzőleg az egyetemen fel akarta akasztani magát, aztán inkább hazament, és az apját lőtte le. Senki sem tudta meg, hogy miért. Mindenesetre ilyesféle ideggyengeség nem fordult elő a Ravenscroft családban. Egészen biztosan emlékszem. Ugyanakkor ...

–Igen?

–Nem tudok megszabadulni a gondolattól, hogy lehetett ott egy másik férfi is.

–Úgy érted, hogy az asszony ...

– Igen. Az ember önkéntelenül is erre gondol.

Ott volt mindjárt az a sok paróka.

– Nem értem, hogy mi köze van ehhez a parókáknak?

– Lehet, hogy Molly jobban nézett ki bennük.

– Harmincöt éves volt akkor, ugye?

– Több. Több. Inkább harminchat. Tudod, egyszer megmutatta nekem a parókákat, és akadt közöttük, amiben tényleg nagyon csinosan nézett ki. Az arcát is erősen festette. Mindent összevéve igen mutatós asszony volt.

– Tehát arra gondolsz, hogy találkozhatott valakivel?

– Bevallom neked, mindig is erre gondoltam.

Tudod, ha egy férfi csalja a feleségét, arra mindig rájönnek, mert a férfiak ügyetlenek. Egy nőnél más a helyzet. Lehet, hogy volt valakije, akiről soha senki nem szerzett tudomást.

– Tényleg így gondolsz, Julia?

– Nem. Ha nagyon belegondolok, nem valószínű. Tulajdonképpen mindig kiderül az ilyesmi.

Nem igaz? Mindig akad egy szolga, egy kertész, vagy egy buszsofőr, vagy valaki a szomszédból.

Az emberek pedig beszélnek. Amit egy tud, mindenki tudja. Mindazonáltal én nem zárnám ki a lehetőséget, hogy Molly viszonyt folytatott valakivel, a tábornok pedig rájött...

– És féltékenységből ölte meg?

–Igen. Én azt mondanám.

– Akkor szerinted valószínűbb, hogy a tábornok előbb lelőtte a feleségét, és aztán öngyilkos lett, mint az, hogy az asszony ölte meg a férjét.

– Hát, úgy gondolom. Mert ha az asszony akart volna megszabadulni a férjétől... Hát minek mentek el sétálni? Minek vitte magával azt a nagy revolvért a retiküljében. Mi, nők, nagyon praktikusak vagyunk, drágám.

– Igaz – felelte Mrs. Oliver –, praktikusak vagyunk. Nagyon érdekes, amit mondasz, Julia.

–Biztos érdekes neked, kedvesem, mert detektívregényeket írsz. Te biztosan valami remek magyarázatot találnál az egészre.

– Nem tudok semmiféle magyarázatot adni –mondta Mrs. Oliver –, mert az én bűnügyi történeteim egytől egyig kitaláltak. Nálam mindig az történik, amit én akarok. Soha sem írok a valóságról, ezért aztán én tudok a legkevesebbet az igazi bűnesetekről. Azért érdekel, hogy mit gondolsz, Julia, mert remek emberismerő vagy, és őket is közelről ismerted, és arra gondoltam, hogy talán valamelyikük egyszer

mondhatott neked valami lényegeset.

– Várj csak egy pillanatra. Valami rémlik. Mrs. Carstairs hátradőlt székében, kételkedően megrázta reszketeg fejét, majd megmerevedett, mint aki hirtelen kómába esik. Mrs. Oliver türelmesen várakozott, olyasféleképpen, mint mikor a háziasszony a hokedlin ülve várja, hogy fölforrjon a teavíz.

– Egyszer az asszony valóban mondott nekem valami furcsát, emlékszem, akkor sem értettem, mit akar vele – mondta Mrs. Carstairs, elhagyva tünődése kómaszerű állapotát. – Avilai Szent Terézáról beszélt meg az új életről... Mrs. Oliver meglepődött.

– Mi köze ehhez Szent Terézának?

– Ezt igazán nem tudhatom. Molly biztos a szentek életét olvasta. Mindenesetre arról beszélt, milyen csodálatos, amikor a nők második fiatalságukat élik. Nem pontosan ezt a kifejezést használta, de valami ilyesmit. Tudod te, miről beszélek. Negyven-ötven éves korban rengeteg nő hirtelen új életet akar kezdeni. Ilyen volt ez a Szent Teréza is. Addig nem csinált semmi különöset, azonkívül, hogy zárdában élt, akkor meg egyszerre minden zárdát új alapokra akart helyezni, és addig pattogott, amíg végre szentté avatták.

– Értem, értem, csak nem látom be az összefüggést.

– Lehet, hogy nincs is – mondta Mrs. Carstairs. – De a nők sohasem beszélnek egyenesen a kései szerelemről. Ilyenkor azt szokták mondani, hogy új életet kezdenek.

Vissza a gyerekszobába

Mrs. Oliver kételkedően méregetett egy rossz állapotban lévő házacska, melynek ajtajához három lépcső vezetett fel. Az ablakok alatt virágok nőttek, főként tulipánok.

Mrs. Oliver kinyitotta a kezében lévő noteszt, ellenőrizte, hogy jó helyen jár-e, aztán megrángatta a csengőzsinórt. Miután ezt többször megtette, rájött, hogy a csengőzsinórnak nincsen semmiféle elektromos jelentősége, így figyelmét a kopogatóra fordította. Ismét várt egy percet, aztán hangosabban kopogott. Ezúttal hangokat hallott a ház belsejéből. Csoszogó léptek közeledtek, asztmatikus lélegzést hallott, végre érezte, ahogy belülről valaki megkísérli kinyitni az ajtót.

A művelet lassan, csikorogva sikerült, és az ajtó kinyílt. Egy nagyon idős asszony nézett szembe látogatójával. Termete görnyedt, látszott rajta, hogy köszvény kínozza. Arcán nem sok jóindulat tükröződött a látogató iránt. Nem mintha félt volna, egyszerűen, mint minden angol, utálta azokat, akik csak úgy váratlanul megjelennek és bekopognak az ajtaján. Hetven vagy nyolcvan év körül járhatott, de a hivatalan vendégekkel szemben még így sem ébredt benne megbocsátás.

– Nem tudom, mit akar itt... – kezdte, aztán hirtelen látogatójára bámult és arca felderült. – Nahát – mondta –, akármilyen legyek, ha ez nem Miss Ariadne.

– Nagyon kedves magától, hogy megismer – felelte Mrs. Oliver. – Hogy van, Mrs. Matcham?

– Miss Ariadne! Nem hiszek a szememnek.

Régen volt már az az idő, amikor Mrs. Olivert Miss Ariadnenek szólították; az öregasszony hanghordozása rekedt, hektikás lélegzése azonban régi emlékeket ébresztett.

– Gyere, kedvesem – mondta az idős hölgy. – No, gyere már be. Jól nézel ki, de még milyen jól. Nem is tudom, mióta nem láttalak. Van vagy tizenöt éve.

Utolsó találkozásuk óta jóval több, mint tizenöt év telt el, de Mrs. Oliver nem javította ki az asszonyt. Belépett. Mrs. Matcham kezét fogott vele. Reszkető keze már láthatólag nem igen engedelmeskedett akaratának. Valahogy becsukta az ajtót, aztán előrecszogott egy apró szobába, mely bútorzata alapján nyilván az a szoba volt, ahol a vendégeket fogadta, akik alkalmasint soha sem jöttek. Mindenféle fényképek lógtak bekeretezve, gyerekekről, felnőttekről. Egy ezüst kerekben, amely már megsötétedett, fiatal nőt lehetett látni valóságos ruhakölteményben. A hölgy hajából tollak álltak ki.

Ilyesféleképpen öltöztek fel valaha az ifjú hölgyek abból az alkalomból, ha bemutatták őket az uralkodónak. Más képeken tengerésztisztek, katonatisztek és szőnyegen meztelenül fekvő csecsemők voltak láthatók. A bútorzat egy szófából és két székből, állt. Mrs. Oliver házigazdája utasítására a székre ült, míg Mrs. Matcham a szófára telepedett, és háta mögé nem kis nehézségek árán egy párnát gyömöszölt.

–Nohát, kedvesem, micsoda öröm, hogy láthatlak. Hát hogy s mint? Még mindig írod azokat a kedves történeteidet?

–Igen –válaszolta Mrs. Oliver, bár sehogy se fért a fejébe, hogy bűnözőkről, bűnről és gonosztettekről írott regényeket hogyan lehet kedvesnek nevezni. Az ilyen elnevezés leginkább Mrs. Matcham-t jellemezte.

– Már teljesen magam vagyok – folytatta Mrs. Matcham. – Emlékszel Grácia nővéremre? Múlt ősszel tettem el. Rákja volt. Megoperálták, de túl későn.

– Nem is tudtam. Borzasztóan sajnálom.

A következő tíz percet Mrs. Matcham családjának lassú, de biztos kihálása foglalta el.

–És te, Ariadne?– Remélem, minden rendben van. Férjnél vagy, ugye? Dehogy, dehogy, hiszen a férjed évekkor elhalt. Hát mi hoz erre, amerre a madár se jár?

– Erre jártam éppen – hazudta Mrs. Oliver folyékonyan. – És miután a címe benne van a kis noteszben, és megtaláltam, gondoltam, beugrom, hogy megkérdezzem, mi újság.

– Nohát! És talán, hogy beszélgethessünk a régi időkről. Nagyon szeretek ám a régi időkről beszélgetni.

– De még mennyire – felelte Mrs. Oliver, aki pontosan ezzel a céllal érkezett, és örült, hogy nem kell körülményeskednie. – Mennyi fénykép van itt!

– Hát azok még megvannak. Tudod, amikor másfél évig abban az otthonban voltam, „Alkonyat az Időseknek” vagy valami ilyen neve volt, egy és egynegyed évig éltem ott, aztán nem bírtam tovább. Nem vihettam oda a saját holmimat. Minden az intézethez tartozott. Nem mondom, hogy nem volt kényelmes, de én szeretem, ha a saját kacatommal vagyok körülvéve. A fényképeim, meg a bútoraim, ez a kettő a fontos. Aztán jött ez a kedves asszony a tanácstól, és ő mondta, hogy létezik egy másféle otthon is, ahova az ember magával viheti a cókómokját, és tényleg, és minden nap jön egy nagyon kedves lány; valami ápolónőféle, vagy mi, de igazán nagyon kedves, és csak azért jön, hogy segítsen, ha tud. Nagyon jól megvagyok ám én itt. Nagyon jól. Mindenem velem van, ami csak számít.

– Emlékekkel körülvéve – mondta Mrs. Oliver, és körbepillantott.

– Igen –felelte Mrs. Matcham. – Az a bronzasztal, az Szingapúrból van, vagy honnan, Wilson kapitány küldte, amikor még kapitányok küldözgettek nekem ajándékokat külföldről. Szép, nem? Az a hamutartó meg Egyiptomból érkezett, az a bogár rajta a szkarabeusz, vagy hogy a nyimnyámba híják. Te biztosan tudod. Olyan neve van, mintha valami rusnya trópusi betegség lenne, de nem az. Inkább egy bogár; kőből faragják. Drágakő. Világoskék színe van neki. Hogy is mondják? Lávisz, lapin... valami ilyesmi.

– Lapis Lazuli – segítette ki Mrs. Oliver.

–Azaz. Így van. Szép darab. A fiam, aki archeológus lett, az küldte nekem. A földből ásta ki.

– Micsoda, gyönyörű múlt – hízelgett hősünk.

– Igen! A fiaim meg a lányaim. Volt, aki születésétől kezdve velem volt. Volt aki egy hónapos korától kezdve. Indiában meg Sziámban is, bizony. Az meg ott Miss Moya, amikor a királynő fogadta. Két férjétől is elvált, ölordsa nem jött össze, akkor hozzáment ahhoz a popzenészhez, vagy hogyan tisztelik őket manapság, de hát persze annak se volt jövője. Aztán harmadszor is férjhez ment; valahová Kaliforniába. A férjnek volt egy hajója, mindenfelé a tengereken mászkáltak. Most halt meg hatvankét éves korában. Ilyen fiatalon! Mindig sajnálom, ha valaki ilyen fiatalon hal meg!

– Sok helyen járt, dadus, igaz? India, Egyiptom, Hong-Kong, Dél-Amerika.

– Hát jártam itt-ott.

– Emlékszem, amikor Malaysiában egy katonacsaládnál volt. Valamilyen tábornoknál. Ki is volt? Várjon csak, no várjon. Ravenscroft tábornok és a felesége, nem?

– Dehogy, dehogy. Rosszul emlékszel. Barnabyékra gondolsz te. Még te is ott voltál egy nyáron, velünk együtt. Az öreg Barnaby bíró volt.

– Persze – felelte Mrs. Oliver. – Összekevertem őket. Nem is olyan könnyű pontosan visszaemlékezni.

– Két gyönyörű gyerekük volt – emlékezett vissza Mrs. Matcham. Angliába küldték őket iskolába. A kislány Roedeanba ment, a fiú a Harrowra járt. Úgyhogy aztán más családhoz kerültem. Azóta megváltoztak az idők. Már nincsen annyi dajka. Kiről is beszéltél? Igen, a Ravenscroft családról. Emlékszem rájuk, bár már elfelejtettem, pontosan hol éltek. Valahol nem messze tőlünk, összejárt a két család. Régen volt, de emlékszem. Én ugyanis ott maradtam Barnabyék-nál, miután a gyerekek iskolába mentek, már az asszony mellett. A ruhájára vigyáztam, varrogattam. Igen, igen, és akkor történt az a szörnyűség. Már nem Barnabyéknál, hanem a másik házban, Ravenscroftéknál. Sose felejttem el. Már amit hallottam, mert persze nem keveredtem bele, hogy keveredtem volna bele, de borzasztó eset volt.

– Szörnyű lehetett vetette közbe Mrs. Oliver bátorítólag.

– Ez már azután történt, hogy te visszamentél Angliába. Pedig milyen kellemes pár volt! Micsoda megrázkódtatás!

– Már nem is emlékszem pontosan, mi történt.

– Persze, az ember felejt. Én ugyan nem szoktam. Szóval mondták a népek, hogy mindig is bolond volt, már gyerekkora óta. Volt is valami rémes korai történet..., valami gyereket egyszerűen kivett a gyerekkocsiból, és behajította a folyóba. Féltékenységből. Persze olyanok is voltak, akik azt mondták, azért dobta a csecsemőt a folyóba, mert azt akarta, hogy a mennyországba kerüljön, és türelmetlenkedett.

– Ugye Lady Ravenscroftról beszél?

– Dehogy, Ariadne, neked rosszabb az emlékezőtehetséged, mint az enyém. A nővéréről beszélek.

– Az asszony nővéréről?

– Lehet, hogy a tábornok nővére volt. Az a hír járta, hogy sokáig kezelték intézetben, egészen tizenegy vagy tizenkét éves korától fogva. Aztán elbocsátották, mint gyógyultat. Férjhez is mentvalami katonatiszthez. Aztán megint valami baj történt, és a nőt újra intézetbe zárták. Nagyon szép intézet volt, azt hallottam. Saját lakosztály, nagy szobák. Gyakran látogatták is, a tábornok és a felesége. A gyerekeket valaki más nevelte föl. Olyan ijedős gyerekek voltak. Aztán megint elbocsátották az intézetből, és visszament a férjéhez. Nem sokkal később a férfi meghalt. Magas vérnyomás, vagy valami szívbaj, már nem tudom. Akkor az asszony összeköltözött a tábornok családjával. Nagyon megviselte a férje halála, és boldog volt, hogy velük lehet. A gyerekeket is nagyon szerette. A fiú akkor már iskolában volt Angliában. A kislány volt még otthon, és aznap délután egy barátnője jött el, hogy együtt játsszanak. A részletekre nem emlékszem, olyan régen történt mindez, kedvesem. Nagy port vert föl a dolog, az emberek másról se beszéltek. Sokan állították, hogy nem is ő volt az. Azt mondták, a dajka tette, de a dajka imádta a gyerekeket, és nagyon kiborult. El akarta vinni a gyerekeket a háztól, azt mondta, ott nincsenek biztonságban. Persze ezt senki se hitte el neki, és végül mindenki úgy gondolta, hogy az a nő tette... a nevére nem tudok visszaemlékezni sehogyse.

– És mi történt a nővérrel?

– Elvitték Angliába, egy orvos vitte el, ott aztán megint valami intézetbe került. Ugyanoda került, ahol azelőtt volt, nagyon szép, kényelmes intézet, mint hallom. Nem volt olesó, dehát a családnak volt pénze elég. A férfi családjának rengeteg pénze volt. Ennyit tudok. Aztán lehet, hogy megint jobban lett, és újra kiengedték, azt én már nem tudom. Nem is gondoltam rájuk sok-sok éve. Tulajdonképpen a te látogatásod juttatta csak eszembe őket. Kíváncsi vagyok, hogy van Ravenscroft tábornok és a felesége. A tábornok már egészen biztosan nyugdíjba ment azóta.

– Elég szomorú történet – mondta Mrs. Oliver. – Talán olvasott róla annak idején az újságokban.

– Miről?

– Visszajöttek Angliába, házat vettek, aztán ...

– Várjál csak, emlékszem már. Emlékszem, hogy olvastam valamit az újságban. Még mondtam is magamnak, ismerem én egy Ravenscroftot, csak nem ugrott be, honnan. Leestek egy szikláról, vagy valami ilyesmi történt, ugye?

– Igen – felelte Mrs. Oliver. – Valami ilyesmi.

– Úgy örülök, hogy eljöttél. Hadd adjak neked egy csésze teát,

– Szó sem lehet róla – mondta Mrs. Oliver sietve –, nem kérek teát.

– Dehogynem kérsz. Gyere csak ki velem a konyhába. Mostanában mindig ott szoktam üldögélni. Jobban érzem ott magam. De a látogatókat ebbe a szobába szoktam behozni, mert büszke vagyok erre a sok kacatra. Meg a gyerekekre is.

– Szerintem csodálatos élete volt – bókolt Mrs. Oliver. – Ennyi gyereket fölnevelni!

– Emlékszem ám rád is kislány korodból. Emlékszem, szeretted, ha mesélek neked. Emlékszel a mesére a tigrisről meg a majmokról? A majmok persze a fán voltak.

– Igen – mondta Mrs. Oliver. – Emlékszem rá. Nagyon régen volt.

Mrs. Oliver hirtelen újra látta magát, amint hat vagy hét évesen rója a poros utat valahol Angliában. Gombos cipő volt a lábán, amely szorította. Mellette Matcham néni ment, és mesélt. Ő volt a Néni. Mrs. Oliver ismét körülnézett a szobában. Mennyi fénykép: lányok, iskolásfiúk, meglett emberek fényképei. Mind legjobb ruhájukban fényképezkedtek, és szép keretbe foglalva küldték el, mert nem felejtették el a Nénit. Az ő jóvoltukból érhetette meg a gondtalan öregséget. Mrs. Oliver hirtelen sími szeretett volna. Erőt vett magán: hiszen nem szokott sími. Követte Mrs. Matchamot a konyhába, ahol elővette ajándékát.

– Nahát! – lelkesedett az öregasszony. – Tophole Thathams tea! Mindig ez volt a kedvencem. De hogy emlékszel rá! Manapság alig jutokhoz. – És a kedvenc teasüteményem! Sose felejtés el semmit. Hogy is hívtak, mikor kislány voltál? Az a két kisfiú, akik játszani jártak át hozzátok. Az egyik Elefántkisasszonynak nevezett, a másik meg Hattyúkisasszonynak. Amelyik Elefántkisasszonynak nevezett, mindig a hátadon lovagolt a gyerekszobában, te meg úgy tettél, mint akinek ormánya van, és mindenfélét folszed a földről. – Maga sem felejt, igaz-e?

– Az elefántok nem felejtenek – mondta Mrs. Matcham. – Legalábbis van egy ilyen régi mondás.

Mrs. Oliver munkában

Mrs. Oliver belépett a William és Barnet drogériába, ahol gyógyszerek mellett kozmetikumokat is lehetett vásárolni. Darabideig merengve nézte a tyúkszem-csodaszerek halmazát, megbámulta a szivacsokat, elsétált a gyógyszerpulthoz, aztán továbbment, elhaladt a szépítőszerek mellett, amelyek áldása Elizabeth Arden, Max Factor és Heléna Rubinstein jóvoltából hull az emberiség szebbik nemére.

Végül megállt egy dundi eladólány mellett, és egy bizonyos ajakpír után érdeklődött.

– Nem maga az, Marlene?

Az eladó megfordult, és meglepetten kiáltott föl.

– Mrs. Oliver! Nem hiszek a szememnek! Jaj, de örülök, hogy látom. A lányok mind nagyon izgatottak lesznek, ha elmesélem, hogy itt járt nálunk vásárolni.

– Nem kell nekik feltétlenül megmondani.

– De amikor biztosan autogrammot akarnak majd kérni! – Örülnék, ha ettől eltekinthetnénk – mondta Mrs. Oliver. – Hogy van, Marlene?

– Hát csak megvagyok.

– Nem tudtam, még mindig itt dolgozik-e

– Ez se rosszabb hely, mint a többi, Mrs. Oliver. Tavaly fizetésemelést is kaptam, s most már én felügyelek a kozmetikai részlegre.

– És az édesanyja? Ő is jól van?

– Jól, hál' istennek. Hogy fog örülni, ha megtudja, hogy találkoztunk!

– Még mindig ugyanott lakik? A kórház mögötti utcában?

– Ott, ott. Apám gyengélkedik az utóbbi időben. Kórházban is volt. De a mama nagyon jól tartja magát. Hogy fog örülni! Sokáig tetszik itt maradni?

– Nem. Csak erre volt valami dolgom. Egy öreg barátomat kerestem föl. Órájára nézett. – Mit gondol, Marlene, az édesanyja otthon van ilyenkor? Meglátogatnám. Van néhány percem, mielőtt visszaindulnék.

– Látogassa meg. Nagyon, nagyon fog örülni. Sajnos én nem mehetek el. Nagyon rossz szemmel néznék. Már egyszer kivettem ma a félórát.

– Hát akkor majd máskor kísér el – felelte Mrs. Oliver.! – Mi is a pontos cím? Száma van a háznak, vagy neve?

– Laurel Cottage-nak hívják.

– Persze. Ostoba vagyok, hogy kiment a fejből. Hát, örülök, hogy találkoztunk.

Mrs. Oliver elsietett, táskájában egy teljesen felesleges ajakpírral. Végighajtott Chipping Bartram főutcáján, elhaladt egy szerelőműhely meg egy kórház előtt, aztán befordult egy keskeny utcácskába, amelyet kétoldalt kellemes, apró házak szegélyeztek.

Az autót a ház előtt hagyta, kiszállt, és bekopogtatott. Szürkehajú, ötven körül járó, étellel teli asszony nyitott ajtót. Rögtön megismerte.

– Akármilyen legyek, ha ez nem Mrs. Oliver. Évek óta nem láttuk egymást.

– Nagyon régen, bizony.

– Hát jöjjön már be. Csinálok egy csésze jó teát.

– Inkább ne – imondta Mrs. Oliver. – Az imént teáztam egy öreg barátomnál, és hamarosan vissza kell mennem Londonba. Valamiért be kellett néznie a drogériába, és találkoztam Marlene-vel.

– Igen, nagyon jó állása van ott. Megbecsülik a lányt. Azt mondják, igen jó munkaerő.

– Ennek őszintén örülök. És maga, Mrs. Buckle, hogy van? Nagyon jól néz ki. Semmit sem öregedett.

– No, azért azt nem mondanám. Azóta megöszültem, és le is fogytam erősen.

– Ma nagyon sok régi ismerőssel találkoztam – magyarázta Mrs. Oliver, ahogy vendéglátója bevezette egy meglehetősen túlbútorozott nappaliba. – Nem tudom, emlékszik-e Julia Carstairsre?

– Hogyne emlékeznék rá. De már nagyon idős lehet.

– Hát, nem lett ő se fiatalabb, az igaz. Elbeszélgettünk a régi időkről. Még az a régi tragédia is szóba került. A Ravenscroft tragédia. Akkoriban Amerikában jártam, nem tudtam sokat az ügyről.

– Jól emlékszem.

– Valamikor dolgozott náluk, Mrs. Buckle, igaz?

– Így igaz – Hetente háromszor mentem, reggelenként. Nagyon kedves emberek voltak. Régimódi úriember a férfi, katona volt. Az asszony is igen kedves volt velem.

– Szörnyű, ami történt.

– Hát igen.

– Akkoriban még mindig eljárt hozzájuk?

– Nem. Akkor már nem jártam el. Az történt ugyanis, hogy egy nagynénem – Emma néni – költözött hozzánk. Rossz egészségben volt, és alig látott már valamit, úgyhogy itthon kellett vele maradnom. De még pár hónappal a haláluk előtt bejártam.

– Borzasztó, ami történt velük – mondta Mrs. Oliver. – Azt hallottam, kettős öngyilkosságot követtek el.

– Hát én azt soha nem hittem el – jelentette ki Mrs. Buckle. – Soha nem követtek volna el öngyilkosságot. Milyen kellemes emberek voltak azok, milyen jól éltek együtt. Nem olyan fajták voltak! Igaz, hogy csak nemrég költöztek oda.

– Igen, mintha emlékeznék is rá, hogy először Bournemouth közelében laktak, miután hazajöttek Angliába.

– Tudom, de azt mondták, túl messze esik Londontól. Nagyon sokat kellett utazni, ha föl akartak jönni. Azért költöztek aztán Chipping Bartram-ba. Nagyon szép házat vettek, szép kerttel.

– Jó egészségben voltak, amikor maga legutoljára náluk dolgozott?

– Hát, a tábornokon meglátszott, hogy öregszik. A férfiakon inkább meg szokott látszani. Volt valami baja a szívének is, egy enyhe roham, ha jól emlékszem. Gyógyszert is szedett, és sokat kellett pihennie.

– És Lady Ravenscroft?

– Szerintem hiányzott neki a nagy társasági élet, amihez szokva voltak odakint. Idehaza nem sok embert ismertek, bár utóbb, kerültek barátaik, már a saját osztályukból. Azért nem lehetett olyan, mint Malaysiában, vagy hol voltak annyi ideig. Csupa nagy party, meg rengeteg szolgáló a háznál.

– Gondolja, hogy az asszonynak hiányoztak az összejövetelek?

– Talán annyira azért nem.

– Valakitől azt hallottam, hogy parókát kezdett hordani.

– Ó, sok parókája volt – mondta Mrs. Buckle mosolyogva. – Drága, szép jószágok. Időnként visszaküldte őket a boltba, ahol vette, ott meg fölújították, és elküldték megint. Akadt neki ilyen is meg olyan is. Az egyik, emlékszek, vörösbarna volt. A másik meg olyan szürke fűrtöcskéből állt. Az nagyon jól festett rajta. Meg még két parókája volt; azok egyszerűbbek, tetszik tudni, olyan szeles napokra valók, amikor könnyen elered az eső. A nagyságos asszony adott magára. Ruhára is egy vagyont költött.

– És maga szerint mi lehetett a tragédia oka? – kérdezte Mrs. Oliver. – Látja, Mrs. Buckle, én Amerikában jártam akkoriban, és nem tudtam a részleteket, az angol újságokhoz se nagyon jutottam hozzá, ilyesmiről meg nem szeret az ember kérdezősködni, főleg levélben nem. Dehát valami oka csak kellett, hogy legyen. Azt is hallottam, hogy megtalálták mellettük a tábornok revolverét.

– A tábornok két revolvert is tartott. Azt mondta, enélkül nincsen biztonságban egyetlen ház se. Nem mintha bármi gond lett volna a házzal, úgy értem, nem rabolták ki soha, meg semmi ilyesmi. Egyszer, egy délután bekopogott egy rosszarcú nagydarab férfi a házba. Nem tetszett nekem sehogyse. A tábornokkal akart beszélni. Aszondta, fiatal korában a tábornok dandárjában szolgált. A tábornok kérdezgette erről-arról, de nem találta megbízhatónak, hát elküldte.

– Szóval úgy gondolja, hogy valaki meggyilkolta őket?

– Mi más történhetett, tisztelettel? Én a kertészt se szívlelhettem soha. Börtönben is volt egy párszor. Ezt persze a tábornok úr is tudta, de úgy gondolta, ad neki egy esélyt, hogy egyenes úton járjon.

– Akkor úgy gondolja, a kertész ölte meg őket?

– Hát... én bizony mindig is azt gondoltam. Lehet, hogy tévedek, persze. De ki más lehetett. Volt valami szóbeszéd, hogy botrány, meg a tábornok lelőtte az asszonyt, aztán saját magát, vagy hogy az asszony lőtte le a férjét s aztán magát. Dehát ez dajkamese. Valaki lelőtte őket, mind a kettőt. Pedig akkoriban még békéesebb idöket éltünk, ha vissza tetszik emlékezni. Nem volt még ennyi erőszakosság, de manapság csak kinyitom az újságot, és mit látok? Fiatalemberek, még gyerekek szinte, mindenféle kábítószert vesznek be, aztán lövöldözni kezdenek, vagy a bárban megismerkednek egy lánnyal, hazakísérik, másnap meg megtalálják a lányt egy árokban holtan. Gyerekeket lopnak ki a gyerekkocsiból, elviszik a lányt táncolni, hazafelé meg megfojtják... Mindenki azt csinál, amit akar. Akár így, akár úgy, a tények tények, nem lehet őket letagadni. A tábornok úr meg a felesége – jaj, milyen kellemes pár voltak – elmennek sétálni egy este, aztán holtan találják mind a kettőt. Valaki fejbelőtte őket.

– Fejbe?

– Azt hiszem, bár nem emlékszek rá pontosan. Mindenesetre sétálni mentek egy este, aztán holtan találták őket. Pedig minden este sétáltak.

– És nem voltak rosszban egymással?

– Időnként összeszólalkoztak valamin, dehát az a legjobb házakban is előfordul.

– Barátjuk vagy barátnőjük nem volt?

– Hát, ha ebben a korban lehet ezt a kifejezést használni... persze beszéltek a népek mindenfélét, de nem volt abban semmi. Csak az emberek unják magukat, hát pletykálódnak.

– Talán valamelyikük beteg lehetett?

– A lady járt fönn Londonban néhányszor konzultálni egy orvosnál, úgy is volt, hogy kórházba megy, operálni is fogják, de nekem persze nem mondta, mi baja, megmondta volna. Egy kis időre aztán kórházba is került, de azt hiszem, operálás nem volt. Amikor visszajött, sokkal fiatalabbnak nézett ki. Egészen megfiatalodott, pláne ha fölvette valamelyik csinos parókáját.

– És Ravenscroft tábornok?

– Nagyon rendes úriember volt az, soha semmi botrányt nem hallottam róla. Az emberek beszéltek ezt-azt, de mindig beszélnek, ha ilyen tragédia esik. Mintha odakinn maláj földön egyszer jól beverte volna a fejét, olyan volt. Csöndes féle. Volt nekem egyszer egy nagybátyám, aki leesett a lováról, s egy ágyúgolyóba verte a fejét. Hat hónapig kutya baja se volt, aztán be kellett zárnai. Folyton meg akarta ölni a feleségét. Aszondta, az asszony üldözi, meg hogy egy másik országnak kémkedik ellene. Mindenféle

megtörténik még a jó családokban is, nem igaz?

–Szóval, Mrs. Buckle, maga szerint nincsen semmi azokban a mendemondákban, amiket hallottam? Hogy valami nem volt közöttük rendben, s a tábornok lelőtte a feleségét, aztán főbelőtte saját magát is?

– Nem hiszek én abból egy szót se.

– A gyerekek otthon voltak akkor?

– Nem. Hogy is hívták a kislányt? Rosie? Pénelopé?

– Celia – felelte Mrs. Oliver. – A keresztlányom.

– Persze, a keresztlánya. Hogy is felejtettem el. Emlékszek, egyszer eljött a Mrs. Oliver és elvitte valahová a gyereket. Érzékeny gyerek volt az, néha rosszkodott is, de a szüleit nagyon szerette. Svájcba járt iskolába mikor ez történt, aminek én nagyon örülök, mer most képzelje a megrázkódtatást, ha véletlenül otthon lett volna és látja a szüleit kiterítve.

– És a fiú?

– Edward úrfi? Az apja aggódott egy kicsit, mert azt hitte, a gyerek nem nagyon szereti.

– Ugyan. Minden fiúnak át kell esnie ezen az időszakon. Az anyjához közel volt nagyon?

– Szerintem a nagyságos asszony túl sokat forgolódott a gyerek körül, azt pedig a gyerek nem szerette. Egy gyerek se szereti, ha folyton azt mondják neki, hogy öltözzön melegen, és mindenféle vastag gyapjúholmit erőltetnek rá. Az apja meg nem volt kibékülve a gyerek frizurájával. Akkoriban még nem hordták úgy a hajukat a gyerekek, mostanság már gyakoribb.

–Edward sem volt otthon, amikor meghaltak a szülők?

– Nem.

– Gondolom, megrázta a hír.

– Biztosan. Akkoriban már persze nem jártam be, hát nem is hallottam sokat. De ha engem kérdez, én a kertészre gyanakszom. Sose szerettem azt az embert. Hogy is hitták? Fred... Fred Wizell. Vagy valahogy így. Rémlik, hogy becsapta a gazdáját valahogy, és a tábornok el akarta bocsátani. Én bizony el tudom képzelni, hogy ...

– Hogy lelőtte a tábornokot meg a feleségét?

– Igaz, elég lett volna, ha a tábornokot lövi le. De ha már megtette, és arra jött az asszony, le kellett lőnie őt is. Könyvekben is mindig így történik.

– Igaz – felelte Mrs. Oliver elgondolkozva. – Könyvekben mindenfélét lehet olvasni.

– Aztán ott volt a házitanító. Azt se kedveltem valami nagyon.

– Miféle házitanító?

– A fiú mellett volt egy ideig. Korrepetálta, mert a gyerek nem tudott átmenni egy vizsgán. Úgyhogy szerződtették ezt a tanítót. Talán egy évig volt velük. A ladynek nagyon rokonszenves volt. A lady szerette a zenét, meg a házitanító is szerette a zenét. Mr. Edmundsnak hitták. Halvérű fiatalember volt, se hideg, se meleg. Szerintem Ravenscroft tábornok se nagyon kedvelte.

– De a lady igen?

– Mondom, mind a ketten zenéltek. Azt hiszem, a tanítót inkább a lady választotta, mint a tábornok. No nem mintha nem lett volna jól nevelt, meg udvarias mindenkivel...

– És a gyerekek?

– Edward? Edward szerette a tanítót... Talán még példaképének is tekintette. Hanem nehogy higgyen a rossz nyelveknek, akik azt mondják, hogy viszony lett volna a tanító meg a lady között. Az sem igaz, hogy a tábornoknak bármi köze lett volna ahhoz a palacsintaképző nőhöz, aki az iratait rendezgette. Egy szó se igaz abból. Akárki követte el azt a borzalmas gyilkosságot, csak idegen lehetett. A rendőrség még gyanúsítottat se talált. Láttak ugyan egy autót állni a ház előtt, de aztán ez a nyom se vezetett sehova. Tovább aztán nem is jutottak. Szerintem a múltban kellene keresgélni, vissza kellene menni Bournemouthba, vagy maláj földre, ott lehet a dolog nyitja. Sohase lehet tudni.

–És mit gondolt a férje, Mrs. Buckle? –Nyilván nem tudott annyit, mint maga, de azért hallhatott egyet s mást.

–Hát hallott ezt-azt, főleg esténként, a György király fogadóban. Már a kocsmára gondolok. Az emberek beszéltek össze-vissza. Mondták azt is, az asszony iszákos, és látták, hogy rekeszszám viszik ki a házból az üres palackokat. Abból egy szó sem igaz, ha valaki, hát én tudtam volna róla. Meg egy

unokaöccsük is volt, az néha eljött látogatóba. Valahogy bajba keveredett rendőrséggel, de nem gondolnám, hogy bármi köze lett volna a gyilkossághoz. A rendőrség se gondolta, én se gondolom.

– Egyszóval a szolgálkat leszámítva akkoriban csak a tábornok és az asszony éltek a házban?

– Volt az asszonynak egy nővére. Féltestvérek voltak, azt hiszem, az néha náluk lakott egy darabig. Hasonlítottak egymásra egy kicsit. Hanem az a nő bajkeverő volt, ha engem kérdez. Amikor ott volt, mindig puskaporos lett a levegő. Olyan nő volt, aki szeret bajt keverni, szereti fölbosszantani az embereket.

– Lady Ravenscroft jóban volt vele?

– Szerintem nem kedvelte olyan nagyon. Azt hiszem, a nővére olykor hivatlanul is beállított, amikor szívesebben tudták volna az ajtón kívül. A tábornok jobban szerette, mert jól tudott kártyázni. Sakkoztak is, a tábornok úr azt nagyon szerette. Tulajdonképpen szórakoztató teremtés volt, valami Mrs. Jerryboy volt a neve. Pénzt is kért mindig kölcsön, de hogy megadta-e, arra én már nem merek megesküdni.

– És magának mi volt róla a véleménye?

–Hát, ha meg tetszik bocsájtani az egyenes szót, én nagyon utáltam. Bajkeverőnek tartottam. Bár, amikor a tábornok meg a felesége meghalt, a nővér már régóta nem járt arra. Volt egy fia, arra emlékszek. Azt se szerettem. Olyan alamuszi formája volt neki.

– Most már talán sohasem fogjuk megtudni, mi történt – mondta Mrs. Oliver. – Ennyi idő után. Egyébként a napokban találkoztam a keresztlányommal.

– Tényleg? És hogy van a Celia kisasszony? Jól van?

– Nagyon jól van. Lehet, hogy hamarosan férjhez megy. Mindenesetre már van ...

– Van egy rendes, tartós kapcsolata, úgy-e? – kérdezte Mrs. Buckle. – Az mindenkivel előfordul az ő korában. Nem kell mindjárt az elsőhöz férjhez menni. Tízből kilenc esetben úgyis kifutja magát a dolog.

–Nem ismeri véletlenül Mrs. Burton-Coxot? – kérdezte Mrs. Oliver.

– Burton-Cox? A név mintha ismerős lenne. Nem, nem hiszem, hogy ismerném a hölgyet. Ravenscrofték barátja volt talán? Lakott náluk? De mintha mégiscsak hallottam volna róla. Mrs. Burton-Cox. Mintha maláj földön lett volna a tábornoknak egy ilyen nevű barátja. De nem vagyok benne biztos, – Mrs. Buckle megrázta fejét.

– Szaladnom kell – jelentette ki Mrs. Oliver.

– Nagyon örülök, hogy így elpletykáltunk, de sajnos egy percre sem maradhatok tovább. Örülök, hogy újra láttam, Mrs. Buckle, és örülök, hogy találkoztam Marlene-vel.

Az elefántkutatás eredményei

– Telefonon keresték, uram –jelentette George, Hercule Poirot lakája. – Bizonyos Mrs. Oliver.

– Valóban? És közölt valami érdemlegeset magával, George?

– Kérdezteti, uram, alkalmas lenne-e, ha ma este meglátogatná önt, vacsora után.

– Nagyszerű – mondta Poirot. – Igazán nagyszerű. Fárasztó napom volt, Mrs. Oliver látogatása élenkítő hatást fog rám gyakorolni. Mindig szórakoztató társaság, és időnként meglepő dolgokat tud mondani. Elefántokról nem tett említést?

– Elefántokról, uram? Nem emlékszem ilyesmire.

– Kár. Akkor talán csalódott az elefántjaiban.

– Ez sajnálatos lenne, uram – válaszolta George. Úgy érezte – és nem is először – hogy nem fogja föl teljes mértékben gazdája szavainak jelentőségét.

– Hívja vissza, George – utasította Poirot. – És mondja meg neki, hogy este szívesen látom.

George távozott, majd kisvártatva visszatért és jelentette, hogy Mrs. Oliver háromnegyed kilenckor teszi tiszteletét.

– Kávét készítsen be – mondta Poirot –, és aprósüteményt. Nemrég rendeltünk a Fortum and

Masontól, ha nem tévedek.

- Nem téved, uram. Parancsol valamilyen alkoholt is?
- Nem hiszem. Én majd Sirop de Cassist iszom.
- Értem, uram.

Mrs. Oliver pontosan érkezett. Poirot a kitörő lelkesedés minden jelével fogadta.

- Hogy van, kedves asszonyom?
- Teljesen kimerültem – felelte Mrs. Oliver.

Poirot egy karosszékre mutatott, melybe vendége hálásan belesüppedt.

– Teljesen kimerültem – ismételte. – Elefántokra vadásztam. Fárasztó dolog. El se hinné, mennyi benzint fogyasztott az autó, hány vonatra szálltam föl, hány levelet írtam, hány sürgönyt küldtem el... egészen kimerültem

- Pihenjen. Igyon egy kis kávé.
- Jó erős feketekávé. Pont ez kell nekem.
- Járt valami eredménnyel, ha szabad érdeklődnöm?
- Eredmény van rengeteg – felelte Mrs. Oliver. – Csak azt nem tudom, mihez kezdünk vele.
- Tényekre is sikerült szert tennie?
- Nem igazán. Sok ember sok mindent állított be tényként, de kétlem, hogy valóban tények lennének.
- Tehát? Csupán szóbeszéd?
- Nem. Az volt, amit vártam. Emlékek, öregemberek visszaemlékezései. A baj csak az, hogy az emberek emlékeznek, de nem mindig arra, ami valójában történt.
- Ez igaz. Ettől azonban még eredményes lehetett a kutatás:
- És mit csinált maga?
- Ó, Madame, ön mindig olyan szigorú – mondta Poirot. – Hát azt szeretné, ha én is rohangálnék, és mindenfélét csinálnék?
- Nem rohangált?
- Nem rohangáltam, ellenben konzultáltam néhány úrral, akik hasonló foglalkozást űznek, mint jómagam.

– Kellemesebbnek hangzik, mint az én napom – felelte Mrs. Oliver. – Milyen remek kávé. Jó erős. Nem is hinné, milyen fáradt vagyok, és mennyire meg vagyok zavarodva.

– Nem eszik olyan forrón a kását, – vélte Poirot. – Biztosan mindenféle eredménye volt a kutatásnak. Meséljen!

- Többféle történetet és verziót hallottam, és nem tudom, mi igaz bennük.
- Lehet, hogy semmi, és mégis hasznunkra lesznek – jelentette ki Hercule Poirot.
- Értem én – válaszolta Mrs. Oliver. – Sőt, egyet is értek önnel. Ez tartotta bennem a lelket napközben. Az emberek azonban nem a tényekre emlékeznek, hanem a saját benyomásaikra.

– Valami alapja a benyomásoknak is van.

– Hoztam egy listát – kezdte Mrs. Oliver. – Nem akarom részletezni, merre jártam, mit mondtam, kinek és miért, elég az hozzá, hogy adatokat kerestem. Akivel beszéltem, mind ismerte Ravenscroftékát, ha nem is mindig nagyon közlő. Olyasmikről hallottam, amit ma ebben az országban már aligha tudhatnánk meg bárkitől.

– Tehát külföldről? – kérdezte Poirot

– Sokan közülük valóban külföldön ismerték a családot. Mások Angliában voltak velük ismeretségben, vagy az ismeretség közvetett volt barátokon, rokonokon keresztül állt fenn.

– És mindenki elmondta, hogy szerinte hogy történt a dolog, igaz? Maga pedig lejegyezte, ahogy jó íróhoz illik.

- Hát valahogy úgy. Elmondom, hogy volt.
- Nagyon helyes. Egyen előbb egy süteményt.
- Köszönöm – felelte Mrs. Oliver. Kivette azt, amelyik a legédesebbnek tűnt, és lelkesen beleharapott.
- Nagyon szeretem az édességet – mondta teli szájjal. – Energiát ad az embernek. Legalábbis ezt hazudom magamnak. Szóval a következő változatok vannak, de mielőtt még belekezdnek ... az emberek rendszerint azzal kezdték a mondókájukat: „Milyen szomorú eset, milyen nagyon szomorú”, és

persze mind úgy beszéltek, mint akik mindent tudnak.

– Persze.

– De ezek az emberek csak úgy gondolták, hogy mindent tudnak. Valójában nem rendelkeztek semmi közvetlen értesüléssel, mindig csak hallottak valamit, barátoktól, vagy rokonoktól, vagy szolgálótól. Magyarázataik meglehetősen kézenfekvőek. Ravenscroft tábornok emlékiratait írta, amihez alkalmazott egy ifjú hölgyet titkárnői minőségben, aki gépelt, iratokat rendezett, általában segédkezett, és miután szemrevaló teremtés volt, hát... biztos volt köztük valami. Nomármost, ebből az alapállásból kétféle dologra következtek. Vagy arra, hogy a tábornok lelőtte a feleségét, hogy ezt a lányt vehesse el, aztán megrettent önnön tettétől és az öngyilkosságba menekült...

– Romantikus elképzelés – jegyezte meg Poirot szárazon

– A másik elképzelésben a házitanító játszotta a főszerepet, aki a pár Edward nevű fiúgyermekét korrepetálta, mert gondjai voltak az iskolában. Jóképű fiatalember.

– No igen – mondta Poirot. – És természetesen az asszony beleszeretett a jóképű fiatalemberbe. Talán viszonyt is folytatott vele.

– Pontosan. Ez volt a másik megoldás. Szintén romantikus. Bizonyíték egy szál se.

– Tehát?

– Tehát feltételezték, hogy a tábornok ezért lőtte agyon a feleségét, majd elborzadva a szörnyű mű felett, bánatában magával is végzett. Van olyan változat is, hogy a tábornok folytatott valakivel viszonyt, és az asszony lőtte le, aki aztán... és a többi. Mindenki a maga szája íze szerint színezte ki a történetet. Valójában senki sem tudott semmit. Úgy értem, csak a képzeletükre hagyatkoztak. Lehet, hogy a tábornok valóban viszonyt folytatott a lánnyal, lehet, hogy sok lánnyal volt viszonya, vagy férjes asszonnyal; lehet, hogy a felesége lépett félre. Egyik változatot sem támasztotta alá egyéb, mint a képzelet, a pletyka, ami tizenkét vagy tizenhárom évvel ezelőtt keringett egy darabig, mielőtt az emberek elfelejtették az egészet. Csak annyira emlékeznek, amennyi elég saját kitalált változatuk igazolásához. A házban élt egy marcona kertész, továbbá egy elragadó idős házvezetőnő, aki egy kicsit vak volt, meg egy kicsit süket, de senki nem keverte gyanúba. A neveket és a verziókat mind fölírtam. A nevek nem mindig stimmelnek. Nem könnyű eset. Az asszony valami betegségben szenvedett, egyfajta lázban, ha ugyan ez igaz. Sok haja kihullott, mert négy különböző parókát is vásárolt. Legalábbis a holmija között négy majdnem új parókát találtak.

– Igen, erről én is hallottam – mondta Poirot.

– Kitől?

– Egy barátomtól, aki a rendőrségen dolgozik. Megnézte a nyomozati anyagot. Négy paróka. Szeretném erről hallani a véleményét, Madame. Nem gondolja, hogy négy paróka egy kicsit sok a jóból?

– Soknak tűnik – felelte Mrs. Oliver. – Ha belegondolok, tényleg sok. Volt egy nagynéném, az is parókát hordott. Kettő volt neki, hogy akkor is tudjon mit hordani, amikor a másikat javítják, vagy felújítják, vagy tudom is én, mit kell csinálni egy parókával. Arról még nem is hallottam, hogy valaki négy parókát tartson. – Mrs. Oliver elővette a noteszát, és lapozgatta.

– Tessék. Mrs. Julia Carstairs, hetvenhét éves, és kicsit agyalágyult. Különben nagyon kedves asszony. Idézem: „Hogyne emlékeznék Ravenscroftékra! Milyen kellemes emberek! Szomorú véget értek. Rák! Rákja volt!” – Megkérdeztem, melyiküknek volt rákja, de erre már a vénasszony nem emlékezett tisztán. Valami rémlett, hogy Lady Ravenscroft Londonba ment egyszer, hogy konzultáljon egy orvossal, aztán megoperálták, aztán hazament és roppant lehangolt állapotban volt, ami átragadt a férjére is. Természetesen végeztek magukkal.

–Ez a hölgy elmélete, vagy tudja, hogy így történt?

– Szerintem csakis elmélet. Amennyire tapasztalatom tudni engedi – folytatta Mrs. Oliver –, amikor az emberek ismerőseiktől azt hallják, hogy hirtelen fölutaztak Londonba, és orvossal konzultáltak, csakis rákra gyanakodnak. Lehet, hogy a beteg maga is rögtön erre gondol. Egy másik elefánt – a nevére nem emlékszem, de T-vel kezdődik – ugyanezt a történetet adta elő, csakhogy szerinte a férfinak volt rákja. Ettől persze nagyon boldogtalannak érezte magát, nemcsak ő, de a felesége is, és természetesen végeztek magukkal.

– Milyen szomorú és szép történet – mondta Poirot.

– Igen – felelte Mrs. Oliver. – És persze nem igaz. Ijesztő, hogy mindenki azt állítja, nem felejt, de valójában mindig csak a saját fantazmagóriájára emlékszik vissza.

–Mindenesetre mindig valamilyen tényre épít a fantázia – Vetette ellen Poirot. – Ezek az emberek tudják, hogy az illető Londonba ment, és tudják, hogy ott egy orvost keresett föl. Ezek tények.

–Igen – válaszolta Mrs. Oliver. – Aztán amikor jóval később beszélnek róla, már nem csak a tényre emlékeznek vissza, hanem a magyarázatra is, amit saját képzeletük köréje kanyarított. Sokat nem segítenek rajtunk.

– Dehogynem – mondta Hercule Poirot. – Segítenek. Egyébként pedig igaza volt abban, amit mondott.

– Az elefántokról?

– Az elefántokról. Fontos tudnunk, mi maradt meg az emberek emlékezetében, még akkor is, ha nem mindig felelnek meg a tényeknek, mert tudhatnak valamit, amit mi nem, és amit egyébként nem is tudnánk meg soha. Ezek alapján az emlékek alapján különféle elméleteket gyártottak. Lássuk csak: hűtlenség, betegség, féltékenység. További kutatás után mérlegelhetjük e teóriák valószínűségét.

–Az emberek szeretnek a távoli múlttól beszélni. Sokkal inkább, mint a jelenről, vagy arról, hogy mi történt tavalyelőtt... Először mellébeszélnek; olyan ismerősökről regélnek, akikhez nekem az égvilágon semmi közöm nincsen, és akikről nem is akarok hallani, aztán eszükbe jut másvalaki, akit nem ismernek ugyan, de hallottak róla. Végül nagy nehezen szóba kerül Ravenscroft tábornok meg a felesége. Olyan ez, mint a családi összejövetelek. Megérkeznek a másod-, harmad-, -sokad unokatestvérek, és csak az isten tudja honnan kerülnek elő. Azt hiszem, sokra nem jutottam az elefántjaimmal.

– Helytelen hogy így gondolja _ mondta Poirot megfontoltan. – A magam részéről biztos vagyok benne, hogy az a kis bíborszínű vászonba kötött, notesz nagyon sok olyan adatot tartalmaz, amely végül is segítségünkre lesz a tragédia valós okának kiderítésében. Jőmagam hivatalos helyeken érdeklődtem, és annyit máris elmondhatok, hogy az eset a rendőrség szemében sem veszített titokzatosságából. A tábornok és felesége jól éltek együtt, nem keringett róluk pletyka, már házasságtörés vagy hasonló vonatkozásban. Nem szenvedett egyikük sem olyan betegségben, amiért öngyilkosnak kellett volna lennie. Azonban meg kell értenie, hogy mindez az értesülés a tragédiát közvetlenül megelőző időszakra vonatkozik, nem a régmúlta.

– Értem, mit akar mondani,– felelte Mrs. Oliver. – Voltam a gyerekkori dadámnál, aki egy időben Ravenscroftéknál is szolgált, amikor a gyarmatokon éltek. Körülbelül százéves, de legalábbis nyolcvan. Emlékszem rá gyerekkoromból. Remek történetei voltak Indiáról, Egyiptomról, Sziámról, Hong-Kongról.

–És mondott valami érdemlegeset?

– Igen – válaszolta Mrs. Olivér. – Beszélte valami különös tragédiáiról. Nem emlékezett egészen biztosan, és nem is biztos, hogy Ravenscroftéknak bármi közük volt a dologhoz, lehet, hogy egy másik családról van szó, mert a vezetéknevek nem az öregasszonyok erősségei. Mindenesetre egy elmebetegségről tett említést. Valakinek a sógornője. Egy tábornok nővére, vagy a tábornok feleségének a nővére, aki meggyilkolta, vagy megpróbálta meggyilkolni a saját gyermekeit, aztán bezárták, aztán meggyógyították, és külföldre ment; Egyiptomba, vagy hová. A családjával lakott. És aztán megint történt valami, egy gyerekkel. Eltussolták a dolgot, de engem elgondolkoztat a történet. Lehet, hogy a tábornok családjában volt egy elmebeteg? Talán nem olyan közeli rokon, mint egy testvér, de mégis. Nekem úgy tűnt, ezen a szalon érdemes lenne tovább nyomozni.

– Igen – felelte Poirot. – Mindig lehetséges, hogy valami fölbukkan a múltból, messze évek távolából. Régi bűnnek hosszú az árnyéka, ahogyan a mondás tartja.

– Nekem úgy tűnik – folytatta Mrs. Oliver –, hogy Mrs. Matcham, ha nem is emlékezett pontosan, vagy nem is a megfelelő emberre emlékezett, valahogy azért ráhibázhatott a lényegre. Lehet, hogy az az utálatos asszony is, akivel az irodalmi ebéden találkoztam, valami ilyesmire célzott.

– Amikor azt kérdezte, hogy ...

– Igen, amikor azt akarta tudni, vajon az apa ölte-e meg az anyát, s aztán saját magát, vagy pedig pont megfordítva történt a dolog.

– És úgy gondolta, hogy Celia ezt tudni fogja?

– Nyilván valószínűnek tartotta. Mint ahogyan elképzelhető, hogy tényleg tudomása van róla. Nem úgy

értem, hogy akkor megmondták neki; nyilván óvni akartak a megrázkódtatástól, de tudhat olyan részleteket a szülei életéről, amelyek alapján azt is nagy valószínűséggel tudhatja, hogy ki ölt meg kit. Persze alig hiszem, hogy erről hajlandó lenne beszélni bárkinek is.

– És maga szerint ez az asszony ... Mrs...hogyan hívják?

– Már én sem emlékszem. Mrs. Burton- valami. Azt mondta, a fiának van egy barátnője, és a fiatalok össze akarnak házasodni. Azt pedig meg is értem, hogy tudni szeretné, volt-e a lány családjában bűnöző vagy elmebeteg. Nyilván úgy gondolkozott, hogy amennyiben az anya ölte meg a férjét, a lány örökölte tőle a gyilkos hajlamokat, míg ha az apa volt a gyilkos, nincsen különösebb ok aggodalomra.

– Már amennyiben a hajlamok anyai ágon öröklődnek – jegyezte meg Poirot.

– Hát nem tette rám túlságosan értelmes asszony benyomását – mondta Mrs. Oliver. Lekezelő teremtés. Beképzelt is; azt hiszi, nagyon sokat tud. De nem. Nem tud nagyon sokat. De ami az aggályait illeti, a maguk ostobaságában sem teljesen hihetetlenek.

– Nem hihetetlenek. Érdekes nézőpont, és lehet, hogy igaza van – sóhajtott Poirot. – Még rengeteg dolgunk van.

– Volt egy másik érdekes pletyka is. Eszerint Ravenscrofték örökbefogadtak egy gyereket. Nagyon fontos volt számukra, mert – állítólag – egy gyerekük rejtélyes körülmények között meghalt külföldön. Szóval örökbefogadták ezt a gyereket, de megjelent az anya, visszakövetelte, végül bíróság elé került a dolog, és a bíró Ravenscroftéknak ítélte a gyereket, minekutána az anya megkísérelte elrabolni.

– Ez nagyon bonyolult – vélte Poirot. – Engem egyszerűbb dolgok jobban izgatnak. Itt van például a legszembetűnőbb tény: négy párka.

– Látom, hogy ez nagyon izgatja – válaszolta Mrs. Oliver. – Csak nem értem, hogy miért. Utóvégre nem jelent semmit. A másik történetnek sincsen se füle se farka. Persze léteznek emberek, akiket elmeógyógyintézetbe zárnak, mert valami teljesen lehetetlen okból megölik a saját gyermeküket, esetleg valaki másét, de nem látom be, hogy Ravenscrofték ettől miért lesznek öngyilkosok.

– Hátha egyikük volt a gyermekgyilkos – vetette föl Poirot.

– Úgy értem, hogy Ravenscroft tábornok megölt egy gyereket? Saját törvénytelen gyereket, esetleg a feleségét? Szerintem kicsit túl melodramatikus elképzelés. Vagy az asszony tett volna ilyesmit?

– Igaz, igaz – mondta Poirot. – Ugyanakkor a látszat se mindig csal.

– Hogy értem ezt?

– Lássuk csak. Minden jel szerint jól éltek egymással. Nem marakodtak. Nem voltak betegek, bár a hallott történetek egyike szerint valamelyikük Londonban járt, hogy orvossal konzultáljon, ilyenformán fölmerül valami súlyos kór lehetősége, rák, vagy fehérvérűség, valami olyan betegség, amely elől a halálba menekültek. És mégis, valahogy mindig megmaradunk a lehetőségek szintjén, és a valószínűségig sem tudunk eljutni. A rendőrség, azaz a barátaim, akikkel találkoztam, s akik közül az egyik vezette annak idején a nyomozást, azt állítják, hogy minden tanúvallomás megfelelt a tényeknek. Senki más nem volt a házban, akiről ne tudnának. És mégis, valamiért az a két ember nem akart tovább élni. Miért?

– Ismertem egy házaspárt – mondta Mrs. Oliver –, akik a háborúban azt hitték, hogy a németek elfoglalják Angliát, és fölkészültek rá, hogy ebben az esetben megölik magukat. Én azt mondtam nekik, hogy ez egy nagy marhaság. Ők azzal érveltek, hogy az élet lehetetlenné válna egy német megszállás alatt. Én ezt még mindig marhaságnak tartom. Az emberben legyen bátorság, hogy szembenézzen a dolgokkal. Úgy értem, ha megöli magát, azzal aztán igazán senkinek nem segít, nem igaz? Azon tűnődöm ...

– Igen? Min tűnődik?

– Csak az jutott hirtelen az eszembe, vajon Ravenscroft tábornok és a felesége halála szolgálhatta-e valakinek az érdekeit?

– Örökségre gondol?

– Nem. Az túl egyszerű lenne. Talán valaki a halálukat kívánta. Talán volt valami titok az életükben, amitől meg akarták a két gyereket kímélni.

Poirot ismét sóhajtott.

– Magának az a baja – mondta –, hogy túl sok lehetőségre gondol. Ez lehetett. Az lehetett. De ezek

mind csak nagyon távoli lehetőségek. Szeretnék már kilyukadni valahová, ami nem lehetőség, hanem valószínűség. Miért? Miért kellett annak a két embernek meghalnia? Nem voltak betegek, nem voltak boldogtalanok, legalábbis így tűnik. Ezekután, egy szép nap alkonyán elindulnak sétálni, magukkal viszik a kutyát... – Mi köze a kutyának az egészhez? – kérdezte Mrs. Oliver.

– Az ám! Magukkal vitték a kutyát, vagy a kutya követte őket? És egyáltalán: hogy jön ide a kutya?

– Gondolom ugyanúgy, mint a négy páróka. Ez is egy apró részlet, amit nem értünk, és nem tudunk megmagyarázni. Az egyik elefántom azt mondta, hogy a kutya imádta Lady Ravenscroftot, a másik meg határozottan állította, hogy megharapta.

– Mindig ugyanoda lyukadunk ki. Többet kellene tudnunk. – Poirot sóhajtott. – Többet kellene tudnunk a történet szereplőiről, és hogyan tudhatnánk meg többet, amikor annyi év választ el minket az akkori eseményektől.

– Azért magának egyszer-kétszer már sikerült. Emlékszem annak a festőnek az esetére. Amikor sem ismert senkit, az is régen történt, és valahogy mégis kiderítette, hogy lelőtték vagy megmérgezték, vagy már nem is tudom.

– Igen. Kiderítettem, mert az életben maradt szereplők sok mindent elmondtak nekem.

– Hát én is ebben mesterkedem – mondta Mrs. Oliver. – Csak nem tudok elég közel kerülni az igazsághoz. Nem találok senkit, aki tényleg a közelükben lett volna, aki tényleg tudna valamit, ahelyett, hogy képzelődik. Nem kéne hagynunk az egészet?

– Én azt hiszem, bölcsen tennénk, ha hagynánk az egészet – mondta Poirot. – De nálam mindig eljön az a pillanat, amikor már nem akarok bölcs lenni. Amikor többet akarok tudni. Most már fölkelte az érdeklődésem ez a házaspár, a két rokonszenves gyerekkel. Föltételezem, hogy a gyerekek rokonszenvesek, nemde?

– A fiút nem ismerem. Azt hiszem, nem is találkoztam vele soha. Akar találkozni a keresztlányommal? Ez biztosan megoldható. Megkérem Celiát, hogy keresse föl.

– Igen, én is szeretnék vele találkozni, ha lehet. Ha nem akar idejönni, esetleg találkozhatnánk másutt. Érdekes találkozás lenne. Hanem szeretnék valaki mással is találkozni.

– Kivel?

– Mrs. Burton-valakivel. A maga fölényeskedő barátnőjével.

– Nekem ugyan nem barátnőm. Egyszerűen odajött, hozzám, és megszólított, ennyi az egész.

– Érintkezésbe tudna vele lépni?

– Hogyne. Nagyon könnyen. Szerintem boldog lenne, ha fölhívnám.

– Szeretném megismerni. Szeretném megtudni, miért érdekli az ügy annyira.

– Igen, ez jó ötletnek tűnik. – Mrs. Oliver sóhajtott. – Ami engem illet, örülök, hogy megpihenhetek az elefántvadászat után. Az elefántok nem felejtenek – ezt mondta a dada is. Bolond egy mondat, kezd valósággal rögeszmémé válni.

Most vadásson maga az elefántokra.

– És maga mit fog csinálni?

– Talán hattyúk után kutatok.

– Mon dieu, hogy jönnek ide a hattyúk?

– Gyerekkoromban gyakran játszottam két kisfiúval. Az egyik Elefántkisasszonynak hívott a másik meg Hattyúkisasszonynak. Mint Hattyúkisasszony, úgy tettem, mint aki úszik a gyerekszoba padlóján. Elefánti minőségemben a hátamon vittem őket. Ebben az ügyben még nem volt szó hattyúkról.

– Szerencsére – mondta Poirot. – Nekem elég egy állatfajta.

Desmond

Két nappal később Hercule Poirot reggeli csésze csokoládéját fogyasztotta, miközben egy levelet olvasott, amely a reggeli postával érkezett. Most olvasta másodszer. A levelet kézzel írták, elég szép, bár kissé éretlen kézírással. Így szólt:

Tisztelt Uram!

Talán furcsának találja majd, hogy ismeretlenül levélben fordulok Önhöz, ezért megemlíteném mentségképpen egy közös ismerősünket. Megpróbáltam érintkezésbe lépni vele, hogy kieszközölje számomra az Önnel való találkozást, de már nem találtam otthon. Titkárnője – Mrs. Ariadne Oliver titkárnőjéről van szó – valami olyasmit mondott, hogy gazdája szafarira ment Kelet-Afrikába. Ezek szerint egy darabig valóban nem fog hazatérni. Biztos vagyok benne, hogy segítségemre lett volna, ha itthon találom. Nagyon szeretnék önnel találkozni/ komoly szükségem lenne a tanácsára.

Mrs. Oliver a közelmúltban találkozott anyámmal egy irodalmi összejöveteleken. Nagyon hálás lennék, ha Ön megnevezne egy időpontot, amikor fogadni tud. Nem tudom, pontosan milyen jelentőséggel bír ez a tény, de Mrs. Oliver titkárnője folyton azt a szót emlegette: elefántok. Föltételezem, ennek valamilyen módon az afrikai szafarihoz van köze. A titkárnő azt a benyomást keltette, mintha ez valami jelszó lenne. Én nem egészen értem, de talán Ön igen. Nagyon aggódom, és igen feszült vagyok, nagyon hálás lennék, ha fogadna.

Kiváló tisztelettel:

Desmond Burton-Cox

– Nom d'un petit bonhomme! –jegyezte meg Poirot.

– Parancsol, uram? – kérdezte George, a lakáj.

– Pusztán fölkiáltás, George – felelte Poirot. – Bizonyos dolgok egyszer beleveszik magukat az ember életébe, mint moly a ruhába, és nagyon nehéz tőlük megszabadulni. Az én esetemben nem annyira molyokról, mint inkább elefántokról van szó.

Poirot fölállt a reggelizőasztaltól, magához hívatta hűségese titkárnőjét, Miss Lemont, átnyújtotta neki a levelet, s utasította, hogy a levél írójával találkozót beszéljen meg az ő nevében.

– Mostanában nem vagyok különösebben elfoglalva –úgymond. – Kérje meg az urat, hogy holnap keressen fel.

Miss Lemon figyelmeztette gazdáját már két meglévő kötelezettségére, mindazonáltal egyetértett, hogy marad elég ideje a levél írójával találkozni, s azt ő – Miss Lemon – szívesen megszervezi.

– Az állatkerttel kapcsolatban kell beszélniük, ugye? – érdeklődött tudálékosan.

– Nem –felelte Poirot határozottan. – Elefántokról pedig, ne is tegyen említést a válaszban.

Kezd elegendem enni belőlük. Az elefánt egy nagyon nagy állat és sok helyet foglal el. Hagyjuk az elefántokat! Úgyis előjönnek majd a beszélgetés során amelyre Mr. Burton-Cox és jómagam között kerül majd sor.

–Mr. Desmond Burton-Cox – jelentette George.

Poirot a kandalló előtt állva fogadta vendégét Néhány pillanatig mozdulatlanul állt a kandalló előtt, a belépő fiatalembert vizsgálgatva. Ideges és energikus ember, gondolta. Természetes, hogy ideges, de elég jól leplezi. A fiatalember kinyújtotta kezét, és a detektív felé lépett.

– Monsieur Hercule Poirot?

– Én vagyok. Ön pedig Desmond Burton-Cox, ha nem tévedek. Foglaljon helyet, és mondja el, miben lehetek a szolgálatára.

– Elég bonyolult lesz ezt elmagyarázni – válaszolta az ifjú.

– Sok mindent bonyolult elmagyarázni. Szerencsére rengeteg időnk van. Foglaljon helyet.

Desmond kissé csalódottan méregette a híres detektívet. Mulatságos figura gondolta. Az a nagy, tojás alakú feje, és a hatalmas bajusz! Valami lenyűgözőbb emberre számított.

– Ön –kezde Desmond –, ugyebár detektív. Úgy értem, ki tud deríteni dolgokat, ha a segítségét kéri, hogy megtudjanak valamit.

– Igen – válaszolta Poirot kissé ünnepélyesen. – Ez egyik hivatásom az életben.

– Föltételezem, nem tudja, ki vagyok, és miért kértem, hogy fogadjon?

– Tudok egyet s mást.

– Nyilván arra céloz, hogy Mrs. Oliver beszélt rólam.

– Mrs. Oliver mindenesetre elmondta, hogy találkozott egy keresztlányával, bizonyos Celia Ravenscrofttal. Ez, gondolom, helytálló értesülés.

– Igen, Celia is elmesélte nekem, hogy találkoztak. Mrs. Oliver tudomásom szerint anyámat is ismeri, de nem tudom, mennyire futólagos ez az ismeretség.

– Eléggé futólagos. Egy irodalmi összejövetelen találkoztak, ahol csak néhány szót váltottak egymással. Az ön édesanyja bizonyos kéréssel fordult Mrs. Oliverhez.

– Ehhez nem volt semmi joga – jelentette ki a fiatalember összeráncolt szemöldökkel. Rendkívül haragosnak látszott. – Semmi joga – ismételte dühösen. – Ez mégiscsak sok.

– Megértem önt – mondta Poirot. – A mai anyák állandó jelleggel beleütik az orrukat fiúk dolgába. Ez az érzelmi kötődéstől van.

– Igaza van. De mégis ... anyám igazán olyan dolgokkal törődik, amikhez nincsen semmi köze.

– Ön és Celia Ravenscroft tudomásom szerint igen közel állnak egymáshoz. Szó van arról is, hogy összeházasodnak. Talán a közeljövőben?

– Igen, szó van róla, de anyámnak ehhez semmi köze, és nagyon helytelenítem, hogy teret enged indokolatlan aggályainak.

– Ilyenek az anyák – vélte Poirot. Halványan elmosolyodott. – Ön nagyon szereti az édesanyját? – Nem, ezt nem mondhatnám. Ugyanis... azt hiszem helyesebb, ha megmondom önnek, hogy a hölgy nem az édesanyám.

– Ezt nem tudtam – mondta Poirot.

– Örökbe fogadott gyerek vagyok – magyarázta Desmond. – Nevelőanyámnak volt egy gyereke, aki meghalt. Ezt követően fogadott engem örökbe, és saját gyermekeként nevelt föl. Mindig úgy beszél rólam, mint a fiáról, és úgy is gondol rám, mint a fiára, de valójában nem vagyok a fia. Nem hasonlítunk egymásra sem kívül, sem pedig belül,

– Értem – mondta Poirot.

– Úgy érzem nem nagyon jutok előre, ami jövedelem célját illeti.

– Szeretné, ha kiderítenék valamit, ha nyomozást indítanék egy bizonyos ügyben?

– Igen, erről van szó. De nem tudom, mennyit tud az egész problémáról.

– Keveset – felelte Poirot. – Részleteket egyáltalán nem. Nem tudok sokat sem önről, sem pedig Ravenscroft kisasszonyról, akivel nem is találkoztam. Szeretném azonban megismerni.

– Én is gondoltam rá, hogy magammal hozom, de aztán úgy döntöttem, helyesebb, ha előbb magam jövök.

– Nagyon okosan – helyeselt Poirot. – És mi a probléma? Mi kelt önben aggodalmat? Milyen nehézségei vannak?

– Nehézségek? Nem hinném, hogy nagyon komolyak lennének. Talán egyáltalán nincsenek. Valami történt, évekket ezelőtt, amikor Celia még gyerek volt, iskolába járt. Egy tragikus eset, ami... nos, ami lépten-nyomon előfordul. Két ember, mondom, előfordul, valamiért nagyon megijed, olyannyira, hogy öngyilkosságot követ el.

Kettős öngyilkosság. Senki sem tudta, miért tették, de megtörtént, és végül is semmi ok, hogy az illetők gyereke azzal töltse az életét, hogy ezen morfondírozzik. Úgy értem, a tények ismerete elegendő kell, hogy legyen. Főleg az anyámnak, akinek aztán végképp semmi köze az egészhez.

– Ahogy öregszem – jegyezte meg Poirot –, egyre inkább azt tapasztalom, hogy az embereket sokkal jobban érdekli a mások dolga, amihez valóban semmi közük, mint a sajátjuk, amihez még lenne.

– Igen, igen – válaszolta a fiatalember türelmetlenül. – De ez az ügy már igazán le van zárva.

Az anyám pedig állandóan kérdezősködik, nem hagyná abba egy pillanatra sem. Mindenfélt

tudni akar, és idegesíti Celiát. Olyannyira, hogy Celia abba az állapotba került, amelyben már abban sem biztos, hozzám akar-e jönni feleségül.

– És ön? Még mindig el akarja venni?

–Természetesen. Feleségül akarom venni. Eltökélt szándékom, hogy feleségül veszem. De Celia ki van borulva. Most már ő is mindenfelét tudni akar. Tudni akarja, miért haltak meg a szülei, és azt hiszi– bár biztos vagyok benne, hogy ebben téved – azt hiszi, hogy az anyám tud valamit. Hogy valamit hallott, amit nem árul el.

–Nos, fiatalember – mondta Poirot – én teljesen együttérzek önnel, és úgy érzem, hogy ha ön és Celia össze akarnak házasodni, semmi okuk arra, hogy ezt ne tegyék meg. Azt is elmondanám, hogy érdeklődtem a kettős öngyilkosság ügyében, és bizonyos információk rendelkezésemre is állnak e szomorú esetre vonatkozóan. Mint mondja, a tragédia évekkkel ezelőtt történt, sohasem sikerült földeríteni az okát, de az életben sok szomorú esemény van, amely örökre homályban marad.

–Kettős öngyilkosság volt – felelte Desmond. – Nem lehetett más. Ugyanakkor ...

– Ugyanakkor szeretné tudni az okát, igaz?

– Igen, erről van szó. Celia nagyon fölizgatta magát, és izgalma kezd átragadni rám is.

–Az anyám is izgatott, pedig, mint mondtam, neki aztán igazán semmi köze az egészhez. Persze senki sem hibás, és nem is olyan rossz a helyzet, úgy értem, egyelőre senki nem veszett össze senkivel. Csak az a baj, hogy nem értjük a tragédiát. Én pedig honnan is érteném, amikor ott sem voltam.

– Nem ismerte Ravenscroft tábornokot és a feleségét? Vagy Celiát?

–Celiát szinte születésem óta ismerem. Gyerekkorunkban egy faluban nyaraltattak minket, szomszédok voltunk. Mindig kedveltük egymást. Aztán sok évig nem találkoztunk. Celia szülei Malaysiában éltek, s az én szüleim is; a szüleink valószínűleg találkoztak is. Az apám azóta meghalt. Azt hiszem, amikor anyám külföldön élt, mindenfelét hallott Celia családjáról, ami most nagyon foglalkoztatja, bár meggyőződésem hogy azokból a történetekből egy szó sem igaz. De anyám mindenáron bosszantani akarja Celiát. Most már én is szeretném tudni, mi az igazság, és természetesen Celia is tudni szeretné. A tényeket, a valóságot szeretnénk tudni, hogy a szülei hogyan és miért haltak meg. Az ostoba mendemondákból mindkettőnknek elege van.

– Nagyon természetes, hogy így éreznek – válaszolta Poirot. – Föltételezem, hogy kettejük közül Celia érzi így erősebben, őt kavarja föl jobban a dolog. De, ha szabad ezt mondanom, igazán számít ez? Ami szerintem igazán számít, az a jelen. Ha össze akarnak házasodni, mit számít a múlt? Mit számít, hogy a lány szülei öngyilkosok lettek, vagy repülőgép szerencsétlenségben, haltak meg? Vagy egyikük balesetben halt meg, s a másik később önkézével vetett véget életének. Mit számít, vajon volt-e az életükben olyan viszony, amely kapcsolatukat boldogtalanná tette?

– Én teljesen egyetértek önnel, Monsieur Poirot – felelte Desmond. – De Celia annyira zaklatott, hogy muszáj valamiképpen megnyugtatnunk. Celia olyan lány, aki nem sokat beszél arról, ami foglalkoztatja, de magában gyötrődik rajta.

– Gondolt arra – kérdezte Poirot –, hogy ennyi év távlatából roppant nehéz, talán lehetetlen kideríteni, mi történt valójában?

– Hogy ki ölt meg kit? Lehet, hogy ma már lehetetlen kideríteni, hacsak nincs mégis valami a mendemondákban.

– De az a valami is a messze múltba vész.– Mit számít most?

– Igaza van. Nem kellene, hogy számítson. Nem is számítana, ha az anyám nem ütné mindenbe bele az orrát. Azt hiszem, Celia sokáig nemigen foglalkozott a dologgal.

Amikor a szülei meghaltak, iskolába járt Svájcban. Senki sem mondott neki sokat a történetekről, talán nem is lehetett mit elmondani, és abban az életkorban az ember elfogadja a dolgokat úgy, ahogy megtörténtek.

– Tehát nem érzi úgy, hogy a lehetetlent kívánja?

– Szeretném, ha kiderítené, mi történt, Monsieur Poirot. Lehet, hogy nem tudja kideríteni, és persze az is lehetséges, hogy nincsen hozzá kedve ...

–Semmi kifogásom az ellen, hogy kiderítsem, ami kideríthető – mondta Poirot. – Ami azt illeti, egy bizonyos fokig még kíváncsi is vagyok. Az emberi tragédiák, a gyász, a betegség, a megdöbbentő és

meglepő események mind mind nagyon emberiek, és természetes, hogy egy másik ember tisztán szeretne látni. Nem ezt kérdőjelezem meg. Kérdésem az: bölcs dolog-e fölhánytorgatni a múltat?

– Könnyen lehet, hogy nem az. És mégis...

– Arról nem is beszélve – szakította félbe Poirot –, hogy ennyi idő után szinte lehetetlen feladat. Ebben, azt hiszem, egyetért velem.

– Nem – válaszolta Desmond – Ebben nem értek egyet önnel. Szerintem igenis lehetséges kideríteni.

– Nagyon érdekes. Miért gondolja így?

– Mert biztos, hogy furcsa dolgok történtek a múltban. Én is hallottam zavaros meséket.

A családban állítólag valóban volt egy elmebeteg.

Valaki, talán maga Lady Ravenscroft, ebben nem vagyok biztos, éveket töltött egy elmeógyógyintézetben. Hosszú éveket. Egészen fiatal korában valami tragikus esemény történt ... egy gyerek furcsa szerencsétlenség áldozata lett... és ehhez valamilyen módon köze volt.

– Föltételezem, hogy ezt nem magától tudja?

– Nem. Az anyám mondott valamit, amit ő is úgy hallott. Tudja, milyen az élet a gyarmatokon.

A kolónia asszonyai összejárnak és pletykálnak... gyakran nyilván olyasmiről, ami nem igaz.

– És ön szeretné, tudni, mi igaz, és mi nem ugyebár.

– Igen, de magam nem tudom, hogy lehet kideríteni. Régen történt, és azt sem tudom, kit kérdezzek. Nem tudom, kihez fordulhatnék, de amíg nem derül ki, mi történt valójában, és miért...

– Szerintem arról van szó – mondta Poirot –, és igazán meg kell nekem bocsájtania, lévén ez pusztán föltételezés, szóval az a dolog lényege, hogy Celia mindaddig nem akar önhöz férjhez menni, amíg nem bizonyosodott meg arról, hogy anyjától nem örökölt semmiféle hajlamot az elmebetegség valamilyen formájára. Helyesen gondolom?

– Azt hiszem, ezt vette a fejébe, igen. Ez is anyám műve. Anyám többé-kevésbé eltökélte, hogy ez így van. Nem hiszem, hogy erre jó oka lenne. Nyilván rosszindulatú mendemondákra alapozza a véleményét.

– Ez a nyomozás nem ígérkezik könnyűnek.

– Nem – mondta Desmond, – de én már sokat hallottam önről, Monsieur. Azt mondják, rendkívüli képességekkel, bír, ha egy ügy háttérének felderítéséről van szó. Azt mondják, mindenkiből ki tudja szedni, amit tudni akar.

– És van valami javaslata, hogy kihez forduljak a kérdéseimmel? Amikor Malaysiáról beszél, gondolom, nem arra céloz, hogy malájokat keressek föl. Nyilván arra az időre utal, amikor az említett ország még angol fennhatóság alatt állt, és a tisztviselők kolóniákban éltek arrafelé.

– Szerintem ennek nem lenne sok értelme.

Úgy értem, azok az emberek, ha még élnek, már nyilván elfelejtették az ügy részleteit. Anyám is csak nagyon homályos történeteket hallott, amelyeket saját fantáziájával színezett ki.

– És ennek ellenére az a véleménye, hogy képes lennék ...

– Aligha kellene olyan messzire utaznia, hiszen az érintettek közül már senki sem élhet ott.

–Így aztán nevekkkel nem is tud szolgálni.

– Azokkal a nevekkkel nem.

– És más nevekkel?

– Azt hiszem, egyszerűbb, ha megmondom, mire gondolok. Szerintem két ember van, aki tudhatja, mi történt és miért. Ez a két ember ugyanis ott volt. Tudniuk kell, és nem mendemondák alapján.

– Miért nem keresi fel őket?

–Megtehetném. De... valahogy, nem is tudom ... nem tudnám feltenni nekik azokat a kérdéseket, amelyekre választ szeretnék kapni. Celia ugyanígy van vele. Nagyon kedves emberek. Ha kellemtelen, pletykás alakok lennének, nem bíznék bennük. De segítőkészek, akik elmondanák, amit tudnak. Lehet, hogy akkor is segíteni próbáltak, csak ez nem sikerült nekik. Úgy érzem, nagyon tökéletlenül fejezem ki magam.

–Egyáltalán nem – felelte Poirot. – Nagyon jól fejezi ki magát, és nekem igencsak fölcsigázta a kíváncsiságomat. Azt hiszem, végre valakinek határozott elgondolása van ebben az ügyben. Mondja, csak, Celia egyetért önnel?

- Erről nem nagyon beszéltem vele. A helyzet az, hogy nagyon kedvelte Maddy-t, és Zélie-t.
- Maddy és Zélie?
- Így hívják őket. Hadd magyarázzam meg. Eddig mintha össze-vissza beszéltem volna. Amikor gyerekkorunkban megismertem Celiát, volt egy francia nevelőnője, akit akkoriban mademoiselle-nek hívtak. Nagyon kedves teremtes volt aki mindannyiunkkal sokat játszott. Celia Maddy-nek nevezte, mert az rövidebb, mint a mademoiselle, és a név ráragadt. Aztán már mindenki csak így hívta.
- Ó, igen, értem. A mademoiselle.
- És, hát azt gondoltam, hogy miután francia, talán önnek inkább elmondana bizonyos dolgokat, amiről esetleg másnak nem szívesen beszélne.
- Vagy úgy. És a másik név, amit említett?
- Zélie. Maddy csak két-három évig szolgált, aztán visszament Franciaországba, vagy talán Svájcba. Zélie utána jött. Fiatalabb volt, csinos, kedves teremtes, akivel mindig nagyon jól mulattunk. Rengeteget játszottunk együtt, és mindannyian nagyon megszerettük. A szülők is; Ravenscroft tábornok például kifejezetten kedvelte. Gyakran játszottak együtt golfot, meg ilyesmiket.
- És Lady Ravenscroft?
- Nagyon szerették egymást. Ezért is jött Zélie vissza, miután egyszer már elment.
- Visszajött?
- Igen, amikor Lady Ravenscroft megbetegedett, és kórházba került. Zélie visszajött, hogy ápolja és mellette legyen. Egyfajta társalkodónőnek is nevezhetném. Majdnem biztos vagyok benne, hogy a tragédia idején is a családdal volt. Úgyhogy Zélie tudhatja, mi történt valójában.
- És tudja a címét? Tudja, hogy most hol él?
- Igen. Tudom hol él, és megvan a címe is. Mindkettejük címe megvan. Talán megtenné, hogy fölkeresi őket... bár persze, tudom, hogy ez igen nagy kérés.
- Poirot néhány percig szótlánul nézte a fiatalembert. Végül így szólt:
- Ennek végre lenne valami értelme... igen... ennek határozottan lenne valami értelme.

MÁSODIK KÖNYV

HOSSZÚ ÁRNYÉKOK

Garroway főfelügyelő és Poirot újabb találkozása

Garroway főfelügyelő csillogó szemekkel méregette Poirot-t az asztal másik oldaláról. George jelent meg Garroway whiskyjével, aztán gazdája elé is poharat tett, valami sötét bíborszínű folyadékkal.

- Mit iszik? – kérdezte Garroway érdeklődve.
- Feketeribizli szörpöt – felelte Poirot.
- Nagyon érdekes – vélte a főfelügyelő. – Mindenkinek megvan a saját ízlése, gondolom. Spence azt mondta, hogy maga régebben valami ptiszan nevű italt fogyasztott. Ez valami francia alkohol, ugye?
- Nem éppen – felelte Poirot. – Különböző szárított növényekből készül. Lázcsillapításra is kiválóan alkalmas.
- Aha. Szóval lábadozók itala.– Garroway fölemelte poharát. – Igyunk az öngyilkosságra!

– Öngyilkosság volt?

– Mi más lehetett volna? – Egyre nyíltabban mosolygott. – Hogy maga miket nem akar kideríteni!

– Sajnálom, hogy ennyi gondot okozok – mondta Poirot. – Olyan vagyok, mint a macska a Kipling mesében. Kielégíthetetlen kíváncsiságban szenvedek.

– Kielégíthetetlen kíváncsiság – ismételte Garroway. – Milyen jó dolgokat írt az Kipling.

Értette a dolgát Egyszer, azt hallottam, hogy ha Kipling fel órát töltött egy romboló fedélzetén, többet tudott a hajóról, mint a fedélzeti mérnök.

– Sajnos, én nem tudok mindent. Ezért kell kérdéseket föltennem. Sajnálom, hogy a listán, amit elküldtem, annyi kérdés szerepel.

– Nekem az tetszett benne a legjobban, ahogyan ugrál a kérdéseivel az egyik részletről a másikra. A pszichiáter jelentése, az orvos jelentése, kinek volt pénze, ki kire hagyta, ki kapott, ki maradt hoppon, hol készültek a parókák, amelyeket egyébként nagyon csinos rózsaszínű kartondobozban szállítottak házhoz.

– Engem viszont az lepett meg – bókkolt Poirot – hogy maga mindenre tudta a választ.

– Titokzatos ügy volt ez, és annakidején igyekeztünk minden részletet földeírteni. Nem mintha aztán sokra mentünk volna vele, de a dossziét mindenesetre megtartottuk az irattárban, hátha egyszer még szükségünk lesz rá.

Egy ív papírost csúsztatott Poirot felé az asztal lapján.

– Itt van minden. A parókák az Eugene és Rosentelle cégtől nyalók. Drága hely, a Bond utcában volt az üzletük. Később elköltöztek a Sloane utcába. Itt a cím, de azóta megváltozott a profiljuk. Most állapotokkal kereskednek. Két segédjük visszavonult, de az öngyilkosság idején első segédek voltak, és ők dolgoztak Lady Ravenscroftnak is. Rosentelle most Cheltenhamban lakik, ugyanazt csinálja, csak ma már nem fodrászüzletnek nevezik az ilyesmit, hanem szépségszalonnak. Eben guba. Vagy ahogyan fiatal koromban mondogatták, ugyanaz a fej más kalap alatt.

– Hohó! – mondta Poirot.

– Miért hohó? – érdeklődött Garroway.

– Adott egy ötletet. Nagyon lekötelezett. Furcsa, hogyan támadnak ötletei az embernek.

– Magának már így is éppen elég ötlete van a fejében – vélte Garroway. – Az az egyik legfőbb baja: túl sok ötletet tart a fejében. Többre már aligha van szüksége. Nomármost. Utánanéztam a családnak is. Alistair Ravenscroft skót családból származott eredetileg. Az apja lelkész, két nagybátyja katonatiszt, elég magas rangot értek el. Margaret Preston-Greyt vette el feleségül, jó családból való úrilányt, akit menyegzője alkalmából a királynő is fogadott. Családi botrány semmi. Abban teljesen igaza volt, hogy a nővérek ikrek voltak; nem is tudom, hogy jött rá. Dorothea és Margaret, ismerőseiknek és barátainak csak Dolly és Molly. A család a sussexi Hatters Greenben élt. A lányok egyetjű ikrek voltak, és életük is ennek megfelelően indult. Egy napon jött ki az első foguk, ugyanabban a hónapban kaptak vörhenyt, egyforma ruhákban jártak, hasonló férfiakba szerettek bele, és nagyjából egy időben mentek férjhez, és mindketten katonatiszthez. A család háziórvosa néhány éve meghalt, úgyhogy tőle nem tudunk meg sokat. Egyikükkel valóban kapcsolatban volt egy furcsa, régen történt szerencsétlenség.

– Lady Ravenscrofttal?

– Nem. A másikkal, aki Jarrow kapitányhoz ment feleségül. Két gyerekük született, előbb egy kislány, és öt évvel később egy fiú. A fiú négyéves korában meghalt; valami gyerekjátékkal, gyerekkapával vagy ilyesmivel fejbe ütötték, és beleesett a kertben a mesterséges tóba; megfulladt. A kilencéves, kislány ütötte fejbe, mert játék közben összevesztek valamin. Ugyanakkor – és ez érdekes –, egy másik variáció szerint nem a kislány ütötte fejbe a gyereket, hanem az anyja, mert megdühödött rá valamiért. Ezt egy szomszéd állította. Dehát ez nem annyira érdekes miután sok köze nem lehet a kettős öngyilkossághoz, ami különben is évekkal később történt

– Persze – válaszolta Poirot. – Azért háttér információként mindenképpen hasznos lehet

– Igen, nem árt egy kicsit a múltba mélyedni. Bár, be kell vallanom, nem gondoltunk rá hogy ennyire visszamenjünk, lévén, hogy ez az öngyilkosság előtt sok évvel történt.

– Volt valami jogi következménye?

– Hogyne. Utánanézttem az anyagnak. Az eset nem volt egyértelmű. Az anyát nagyon megviselte a dolog, idegösszeroppanást kapott, kórházba került. Azt mondják, sohasem heverte ki teljesen a tragédiát.

– De úgy gondolták, hogy ő ölte meg a gyereket?

– Az orvos mindenesetre úgy gondolta, de nem volt közvetlen bizonyíték. Az asszony azt állította, hogy egy ablakból látta, ahogy a kislány megüti a kisebbik gyereket, a fiút, és belelökí a vízbe. De nagyon zavarosan beszélt, és azt hiszem, nemigen hittek neki.

– Gondolom létezett valamiféle elmeorvos szakvélemény.

– Hogyne. Hosszú ideig volt bezárva, két különböző elmeorvosintézetben is kezelték. Persze nem elmeorvosintézetnek hívták őket... hanem szanatóriumnak. Az András Kórház egy speciálistája kezelte. Körülbelül három évvel később gyógyultnak nyilvánították, és hazaeresztették a családjához...

– És valóban meggyógyult?

– Ezt nehéz megítélni. Mindig is súlyosan neurotikus maradt..

– És Ravenscroft-öngyilkosság idején náluk lakott?

– Nem. Három héttel azelőtt meghalt, és éppen a Ravenscroft-házban. Ez megintcsak az egypetéjű ikrek sorsának rejtélyes kapcsolatát mutatja. Dolly Preston-Grey akkor már évek óta alvajáró volt. Egy éjjel álmában kisélt a házból, fölment a sziklára, megbotlott és lezuhant. Szörnyethalt. Csak másnap találtak rá. Lady Ravenscroftot nagyon megviselte testvére halála. Sokkos állapotban szállították kórházba.

– Lehetett ez az oka a néhány héttel később bekövetkezett kettős öngyilkosságnak?

– Ez a lehetőség sohasem merült föl komoly formában.

– Ikrek sorsa gyakran furcsán összefonódik, ahogyan maga is mondta, főfelügyelő. Talán Lady Ravenscroft nővére halála miatt lett öngyilkos, a tábornok pedig azért, mert valamilyen okból büntudatot érzett.

– Mondom –felelte Garroway –, magának túl sok ötlet van a fejében, Poirot. Alistair Ravenscroft nem folytathatott volna viszonyt a sógornőjével anélkül, hogy tudomást ne szereztek volna róla. Ilyesmi szóba se jöhet, ha esetleg erre gondol.

Ebben a pillanatban megszólalt a telefon. Poirot maga vette föl. Mrs. Oliver volt a vonalban.

– Monsieur Poirot – mondta Mrs. Oliver – szeretném, ha holnap eljönne teára. Kaphat sherryt is. Celia jön hozzám, később pedig az az utálatos asszony. Velük akart találkozni, nem?

Poirot azt válaszolta, hogy igen, velük akart találkozni.

– Akkor most be is fejezem – mondta Mrs. Oliver. – Rohannom kell. Egy vén csatalóval találkozom, egy elefánton keresztül, első számú elefántomon, Julia Carstairsen keresztül.

Azt hiszem, a nevére rosszul emlékezik – a neveket sohasem tudta megjegyezni –, de remélem a címet jól adta meg.

Celia és Hercule Poirot találkozása

– Nos, Madame – kérdezte Poirot –, mire jutott Sir Hugo Fosterrel?

– Először is nem Fosternek hívják, hanem Fothergillnek. Mondtam, hogy Julia mindig keveri a neveket.

– Az elefántoknak rossz a névmemóriájuk?

– Hagyjon nekem békét az elefántokkal. Elegendem van belőlük.

– És a vén csataló?

– Nagyon kedves ember, de semmi hasznavehetőt nem sikerült megtudnom tőle. Folyton valami Barnet nevű családról beszélt, akiknek egy gyereke balesetben meghalt Malaysiában, de ennek semmi köze

nincs Ravenscroftékhoz. Az elefántokból pedig teljesen elegendem van.

– Madame, ön hősiesen és kitartóan végezte kutatásait.

– Igen. Mindenesetre Celia fél óra múlva jön. Jól emlékszem, hogy találkozni akart vele, ugye? Megmondtam neki, hogy maga... szóval, hogy segít ebben az ügyben. Vagy jobban megfélemlene magának, ha Celia otthon keresné föl?

– Nem, nagyon jó lesz minden úgy, ahogy maga intézte, Madame.

– Nem hinném, hogy sokáig marad majd. Ha egy órát tölt itt, még lesz időnk átgondolni a dolgokat, mielőtt befut Mrs. Burton-Cox.

– Ó igen. Ez roppant érdekes találkozás lesz. Roppant érdekes.

Mrs. Oliver sóhajtott. – Azért kár, nem? Kár, hogy nincs elég adatunk. – Igen – felelte Poirot. – Nem tudjuk, mit keresünk. Még mindig az a legvalószínűbb, hogy kettős öngyilkosságról van szó, amelyben egy csöndesen és boldogan élő pár vetett véget önkezelésével életének, de az okhoz nem jutottunk közelebb egy jótányit sem. Pedig megpróbáltuk előre, hátra, jobbra, balra, nyugatra és keletre.

– Pontosan – mondta Mrs. Oliver. – Mindenütt kerestük. Az Északi-sarkon azonban még nem voltunk, tette hozzá.

– A Déli-sarkon sem – mondta Poirot.

– És mi az eredmény?

– Többféle lehetőség kínálkozik – mondta Poirot –, amelyeket feljegyeztem ezen a listán. Parancsolja elolvasni?

Mrs. Oliver átült Poirot mellé, és a listába kukkantott.

– Paróka – olvasta az első szóra mutatva. – Miért éppen paróka?

– Négy paróka – felelte Poirot. – Ez érdekes probléma, amelyet nem lesz könnyű megoldani.

– Annyit megtudtam, hogy a parókakészítő már visszavonult. Manapság az emberek máshol szerzik be a parókájukat, és különben sem hordanak már ilyesmit. Valamikor az utazás elengedhetetlen kelléke volt, mert az embernek nem kellett törődnie a frizurájával.

– Igen, igen – helyeselt Poirot. – Ami a parókákat illeti, megteesszük, amit megtehetünk. De ez csak az egyik érdekes lehetőség. Ott van még az elmebeteg rokon. Az asszony ikertestvére, aki, mint halljuk, éveket töltött elmeógyógyintézetben.

– Ez a szál nem vezet sehová – mondta Mrs. Oliver. – Úgy értem, elképzelhető, hogy ő lőtte le mind a kettőjüket, de miért tette volna?

– Ez már csak azért sem lehetséges – felelte Poirot – mert a revolveren kizárólag a tábornok és felesége ujjlenyomatait találták. Aztán ott van a maláji történet a gyerekről, akit lehet, hogy ugyanez az ikertestvér gyilkolt meg. Persze más is tehetett. Aztán ott van a pénz kérdése.

– Hogy jön ide a pénz? – kérdezte Mrs. Oliver meglepetten.

– Egyáltalán nem jön – felelte Poirot. – Éppen ez az érdekes. A pénznek általában szerepe van. Valaki pénzt örököl vagy veszít. A pénz nehézségeket okoz vagy bajt, vágyat kelt és kapzsiságot tesz. Itt azonban nem esett szó komolyabb pénzüsszegekről. Hallottunk félrelépésről, viszonyokról, nőkről, akik tetszetek a tábornoknak, férfiakról, akiket az asszony kedvelt. A házasságtörés elvezethet öngyilkossághoz vagy gyilkossághoz, gyakran meg is történik. Végül pedig ott van az én érdeklődésemet jelenleg leginkább felkeltő kérdés. Ezért örülök annyira, hogy hamarosan találkozunk Mrs. Burton-Cox-szal

– Az a szörnyű nőszemély. Nem is értem, miért kell vele találkozni. Végül is semmi mást nem csinált, minthogy modortalan volt, és azt akarta, hogy olyan dolgokba üsse az orromat, amelyekhez egyikünknek sincsen semmi köze.

– Azám, de miért? Nem adnám egy vak lóért, ha tudnám a választ, és valahogy ki is fogjuk deríteni. Ez a nő az összefüggés, a kapocs.

– A kapocs?

– Igen. Csak annyit tudunk, hogy valamilyen okból mindenáron többet akar megtudni az öngyilkosságról. Továbbá összeköti Celiát, magát és a fiát, aki valójában nem is a fia.

– Hogy érti ezt?

– Desmond örökbe fogadott gyerek. Mrs. Burton-Cox saját fia gyerekkorában meghalt.

– Hogy halt meg? Miért? Mikor?

– Én is feltettem ezeket a kérdéseket. És mondom, valami összefüggést érzek; talán gyűlölet, bosszúvágy, nem tudom. Mindenesetre találkozunk kell vele, hogy személyes benyomás alapján ítélhessem meg. Magával ellentétben én nagyon fontosnak tartom.

Csöngették. Mrs. Oliver kiment ajtót nyitni.

– Azt hiszem, ez Celia lesz – szólta vissza. – Biztos benne, hogy találkozni akar vele?

– Én igen – felelte Poirot. – Remélem, a hölgynek sincs ellene kifogása.

Mrs. Oliver inéhány perccel később tért vissza Celia Ravenscroft társaságában. A lány arckifejezése gyanakvást és bizonytalanságot árukt el.

– Nem tudom, hogy... – mondta félénken. Aztán félbehagyta a mondatot, és némán bámulta Hercule Poirot-t.

– Szeretnék bemutatni valakinek – mondta Mrs. Oliver a lánynak –, aki segít nekem, és remélem, neked is segíteni fog. Úgy értem, segítségedre lesz abban, hogy megtudd, amit szeretnél. Az urat Monsieur Hercule Poirot-nak hívják. Különleges zsenivel rendelkezik, ha arról van szó, hogy ki kell valamit deríteni.

Celia továbbra is bizonytalanul meredt a zseniális detektív tojás alakú fejére, hatalmas bajszára, apró természetére.

– Azt hiszem – mondta kissé ijedten –, azt hiszem, már hallottam róla.

Hercule Poirot már éppen kimondta volna: a legtöbb ember hallott rólam, kisasszony, – de meggondolta magát. Nem is volt már olyan igaz, mint valaha. Azok közül, akik ismerték vagy tudtak róla, már egyre többen feküdtek a temetőben. Poirot tehát így válaszolt.

– Foglaljon helyet, mademoiselle. Engedje meg, hogy csak egyet mondjak magamról. Ha belekezek egy nyomozásba, be is fejezem. Kiderítem az igazságot, és elhozom önnek, ha valóban az igazságot óhajtja. Ugyanakkor elképzelhető, hogy ön inkább biztonságra vágyik, amely nem azonos az igazsággal. Biztonságérzetét is megpróbálhatom többféle módon megadni, ha ennyivel megelégszik. Gondoljon bele, és ha ennyivel beéri, ne kérjen többet

Celia leült a székre, amelyet Poirot gálánsán mögé helyezett, és kérdő pillantást vetett a detektívre.

– Gondolja, hogy nem akarom megtudni az igazságot?

– Én úgy gondolom – felelte Poirot – hogy az igazság bánatot vagy megrázkódtatást okozhat, amelynek hatására talán azt mondja majd: miért is akartam kideríteni? Miért kellett nekem a tudás? Fájdalmat okozott, és nem tudok semmit tenni ellene. Kettős öngyilkosságot követtek el, mondaná, az apám és az anyám, akiket – ismerjük be –, szerettem. Nem szégyen az, ha valaki szereti az anyját és az apját.

– Manapság néha annak tűnik – szólta közbe Mrs. Oliver. – Egy új életelv.

– Sokáig éreztem így – mondta Celia. – Az emberek néha különös dolgokat mondtak. Olykor szánalommal néztek rám. Sőt, kíváncsisággal. Így aztán én is megtudtam egyet s mászt ismerősöktől, a család barátaitól... És ebből tényleg elegendem van. Azt hiszem, valóban az igazságot szeretném tudni. Úgy érzem, elég erős vagyok hozzá. Vala mit azonban meg akarok kérdezni.

– Parancsoljon – felelte Poirot.

– Tegnap találkozott Desmondmal? Igaz? – kérdezte. – Desmond kereste fel önt. Elmondta nekem.

– Igen, fölkeresett. Jobban örült volna, ha nem teszi?

– Nem kérte ki a véleményemet.

– És ha kikérte volna?

– Nem tudom. Nem tudom, hogy megtiltottam volna-e neki, vagy éppen támogattam volna az elképzelését.

– Engedje meg, kisasszony, hogy most én kérdezzek valamit. Tudni szeretném, tisztában van-e önmagával, van-e valami, ami annyira fontos, hogy semmi sem változtathat rajta?

– És vajon mi lenne az?

– Ahogy helyesen értesült róla, Desmond Burton-Cox meglátogatott. Rendkívül megnyerő fiatalembernek találtam, aki őszintén beszélt, velem. Most jön az igazán fontos dolog: az igazán fontos dolog az, hogy maguk ketten össze akarnak házasodni. Ez valóban fontos. Manapság sokan nem így

gondolják, de a házasság egy életre szóló kapcsolat. Az a fontos tehát, kívánnak-e egybekelni? Ha igen, mit számít magának vagy Desmondnak, hogy két ember öngyilkosságot követett el, vagy más módon fejezte be életét.

–Úgy gondolja, hogy nem volt öngyilkosság?

– Még nem tudom – felelte Poirot. – Okom. van feltételezni, hogy esetleg nem. Bizonyos tények nem egyeztethetők össze az öngyilkossággal; de hangsúlyoznom kell, hogy a rendőrség véleménye – és a rendőrség rendkívül, ismétlem, rendkívül alaposnak bizonyult –tehát a rendőrség, a föllelhető bizonyítékok alapján kizártnak tartotta, hogy egyébről is szó lehet, mint kettős öngyilkosságról.

– Amelynek azonban okát soha nem derítették ki. Erre gondol?

–Igen. Erre gondolok – válaszolta Poirot.

– És ön sem tudja az okát?– Nem sikerült valamilyen módszerrel rájönnie?

– Nem látom tisztán a megoldást – mondta Poirot –, de úgy érzem, valami fájdalmas igazságot fogunk felfedni, ezért akarom tudni, elég bölcs-e ahhoz, hogy azt mondja: a múlt elmúlt, itt van egy fiatalember, akivel kölcsönösen kedveljük egymást, és nem a múltunkat akarjuk együtt tölteni, hanem a jövőnket.

– Desmond megmondta, hogy nevelt fiú? – kérdezte Celia.

– Meg.

– Akkor érti, miért nincs az egészhez semmi köze az anyjának. Mit kíváncsiskodik? Miért zaklatja Mrs. Olivert, miért akarja rávenni, hogy engem kikérdezzen? Amikor nem is Desmond igazi anyja.

– Desmond szereti?

–Nem. Azt hiszem, inkább ellenszenvesnek találja, amióta csak ismeri.

– Mrs. Burton-Cox pénzt költött rá, iskolába járatta, ruházta, sok mindent megtett érte. Vajon ő szereti-e Desmondot?

– Nem tudom, de nem hiszem. Úgy gondolom mindenképpen gyereket akart. A saját gyereke balesetben halt meg kiskorában, valakit örökbe akart fogadni. A férjét a közelmúltban temette el. Pontosan nem emlékszem, mikor.

– Igen, igen –mondta Poirot. – Még valamit szeretnék tudni.

–Tessék.

– Milyenek Desmond anyagi körülményei?

– Nem vagyok benne biztos, hogy jól értem a kérdést. Annyi pénze van, amiből családot alapíthat. Úgy tudom, amikor örökbe fogadták, nagyobb összeget írtak a nevére. Persze szó sincs vagyonról, vagy ilyesmiről.

– És a nevelőanyjának módjában áll visszatartani a pénzt?– Már abban az esetben, ha összeházasodnánk? Soha nem célzott erre, és nem is hiszem, hogy megtehetné. Azt hiszem, annak idején az ügyvédek úgy fogalmazták meg az iratokat, hogy erre ne legyen módja.

–Még valamit megkérdeznék, amire talán magán kívül senki nem tud válaszolni, kivéve Mrs. Burton-Coxot. Tudja, ki volt Desmond valódi anyja?

– Arra gondolj hogy- ez lehet az oka az asszony kíváncsiságának? Nem tudom. Lehet, hogy Desmond törvénytelen gyerek volt. Az ilyen esetekben gyakori az örökbefogadás. Mindenesetre ha tud is valamit Desmond valódi szüleinél, soha nem beszélt neki erről. A szokásos hülyeségeket mondhatta, hogy milyen jó örökbefogadott gyereknek lenni, mert ez bizonyítja, hogy tényleg szeretik az embert. Sok ilyen ostoba szöveg van.

– Vannak, akik úgy gondolják, hogy ezen az úton kell a gyerekek elmondani a valóságot. Ismeri valamilyen rokonát?

– Nem tudom. Nem hiszem, hogy tud élő rokonokról, de ez nem is izgatja különösebben. Az ilyesmitől nem csinál problémát..

– Elképzelhető, hogy Mrs. Burton-Cox a maga családjának ismerőse vagy barátja volt? Gyerekkorából nem emlékszik arra; hogy valaha a házukban járt volna?

– Nem emlékszem. Desmond anyja egy időben Malaysiában élt. Azt hiszem, a férje is ott halt meg, de Desmond közben Angliában járt iskolába, és egy unokatestvénél, de lehet, hogy csak egy közeli ismerősénél lakott, aki diákoknak adott kosztot és kvártélyt. Így is barátkoztunk össze. Még gyerekek voltunk, amikor találkoztunk, de soha nem felejttem el. Csodálatosan tudott fára mászni, és remek

dolgokat tanultam tőle a madárfészkekről és a vadmadarak tojásairól. Aztán évekkel később, amikor az egyetemen találkoztunk, egészen természetesnek vettem, hogy megkérdezi a nevemet. Emlékszem, azt mondta, hogy csak a keresztnevemre emlékszik. Aztán sok közös élményt idéztünk föl, így ismerkedtünk össze újra. Nem tudok róla mindent. De hogyan rendezhetem be az életemet, és hogyan dönthetem el, mit akarok vele kezdeni, ha egy meghatározó élmény, a szüleim halála homályban marad?

– Tehát utasít, hogy folytassam a nyomozást?

– Ha bármilyen eredményt remél, amiben nem igazán hiszek, mert Desmond és én is megpróbáltunk a magunk módján kideríteni pár dolgot. Nem jártunk valami nagy sikerrel.

A történet nem az életről, hanem a halálról szól, mindig ugyanide lyukadunk ki. Két ember halála, igaz, de kettős

öngyilkosságnál valahogy mindig egy halálra gondolunk. Azt hiszem, Shakespeare írja valahol de lehet, hogy tévedek: „És a halál nem választotta el őket.” – Celia ismét Poirot-hoz fordult. – Igen, kérem, folytassa a nyomozást. Értesítsen, ha valami eredményre jut, akár engem, akár Mrs. Olivert. Persze jobban örülnék, ha nekem számolna be. – Mrs. Oliver felé fordult. – Nem akarlak megbántani, mindig nagyon jó keresztanyám voltál, de valahogy szeretném, hogyha rögtön hozzám jutnának el a hírek. Lehet, hogy ez elég udvariatlannak tűnik, Monsieur Poirot, de nem áll szándékomban annak lenni.

– Szó sincs róla. Nagyon szívesen megteszem

– És képes rá?

– Mindig hiszek benne, hogy igen. '?

– És sikerülni is szokott?

– Rendszerint – felelte Poirot. – Ennél többet nem mondhatok.

Mrs. Burton-Cox

–Nos? – kérdezte Mrs. Oliver, miután kikísérte Celiát, és visszatért. – Mit gondol?

– Érdekes lány – felelte Poirot. – Határozott egyéniség. Nem akárki, az biztos.

– Igen, ebben egyetértünk.

– Szeretném, ha valamit megmondana nekem..

– Celiáról? Nem ismerem igazán jól, a keresztlányaimról keveset tudok, csak ritkán találkozom velük.

– Nem Cellára gondolok. Az anyjáról szeretnék tudni.

–Vagy úgy?

– Ismerte?

– Igen. Párizsban együtt laktunk. Az úri lányokat az idő tájt Párizsba küldték jó modort tanulni. Mit akar tudni róla?

– Mesélje el, ha emlékszik, milyen volt akkoriban?

– Emlékszem. Mondtam már, hogy nem felejték el dolgokat vagy embereket csak-azért, mert már elmúltak.

– Milyen benyomást tett magára?

– Gyönyörű lány volt – mondta Mrs. Oliver. – Arra határozottan emlékszem. Azelőtt, tizenhárom-tizennégy éves korában még nem volt olyan szép, inkább egy töltött galambhoz hasonlított. Bár, szerintem, mindannyian túl kövérek voltunk akkoriban – tette hozzá elgondolkozva.

– Emlékezetes személyiségnek látta?

–Erre nem emlékszem tisztán, mert nem volt az egyetlen, vagy a legjobb barátnőm. Mind a ketten egy

kis csapathoz tartoztunk, főleg közös neveltetésünk hozott össze bennünket. Mindannyian szerettünk teniszezni, operába járni, és halálra untuk magunkat a képtárakban. Úgyhogy csak általánosságban tudnék róla beszélni. Molly Preston-Grey. Így hívták.

– Volt udvarlójuk?

– Akadt néhány románc. Popzenészekbe nem szerettünk bele, mert még nem nagyon léteztek. Inkább színészek voltak az ideáljaink. Emlékszem egy elég híres kabarészínészre. Az egyik lány kirakta a képét az ágya fölé, és Mademoiselle Girand, a francia nevelőnő kijelentette, nem tűri, hogy egy színész képét tegyék ki a falra. „Ez nem szokás”, mindig ezt mondta. A lány nem árulta el, hogy a színész az apja. Sokat neveltünk – tette hozzá Mrs. Oliver –, igen, akkoriban nagyon sokat neveltünk.

– Beszéljen még Mollyról, Margaret Preston-Grey-ről. Celia hasonlít rá?

– Nem nagyon. Nem, nem hasonlítanak. Mollynak, azt hiszem, fontosabbak voltak az érzelmek mint ennek a lánynak.

– Mollynak volt egy ikertestvére. Ő is ott lakott?

– Nem. Azt hiszem, valahol Angliában élt, de nem vagyok benne biztos. Akkoriban Dolly, akivel csak egyszer-kétszer találkoztam, ugyanúgy nézett ki, mint Molly. Akkoriban az ikrek még nem szokták elütő frizurával és másfajta öltözködéssel hangsúlyozni különbözőségüket, ahogy azt manapság teszik. Azt hiszem, Molly nagyon szerette a nővérét, vagy húgát, de nem beszélt róla gyakran. Az az érzésem, bár ezt inkább manapság érzem, mert akkoriban nem igen gondoltam rá, hogy már akkor valami gond lehetett a másik lánnyal. Úgy emlékszem, mintha időnként fél füllel hallottam volna, hogy Molly testvére beteg, vagy valahol éppen kezelik. Egyszer még az is eszembe jutott, hátha nyomorék. Egy alkalommal a nagynénje tengeri utazásra vitte, mert az biztos használ majd az egészségének. – Mrs. Oliver megrázta a fejét. – Sokkal többre nem emlékszem. Azt azonban biztosan éreztem, hogy Molly mennyire szereti, és mennyire szeretné megvédeni. Mindennek van valami értelme?

– Hogyne –– felélte Hercule Poirot.

– Gyakran úgy éreztem, nem akar a nővéréről beszélni. A szülei gyakrabban szóba kerültek, őket szerette, mint a legtöbb gyerek szereti a szüleit; de különösebben heves érzelmeket nem táplált, irányukban. Az édesanyja egyszer Párizsban járt, meglátogatta Mollyt. Emlékszem, én is találkoztam vele. Kedves asszony volt. Nem volt izgalmas vagy feltűnően szép, de csöndes, jóindulatú embernek látszott.

– Értem. Akkor ebben nem tud segíteni. Emlékszik-e Molly udvarlóira?

– Abban az időben nem jártunk annyi fiúval – mondta Mrs. Oliver. – Ez csak manapság tűnik természetesnek. A párizsi évek után hazatértünk, de itthon egyre ritkábban találkoztunk már.

Molly külföldre ment a szüleivel. Nem Indiába...talán Egyiptomba, nem emlékszem. A szülők a diplomáciai testület tagjai voltak, egy ideig Svédországban éltek, aztán Bermudán vagy talán valahol a nyugat-indiai szigeteken. Homályosan emlékszem, hogy Molly apja mintha kormányzó lett volna. Molly szerelmes volt a zenetanárba, mellesleg én is, és mindkettőnk roppantul kielégített az érzés. Sőt, szerintem sokkal problémamentesebb kapcsolat volt ez, mint amit manapság művelnek egymással a fiatalok. Mi imádtuk a zenetanárt, számoltuk az órákat, mikor jön be megint hozzánk, tanítani. Biztos vagyok benne, hogy észre sem vett minket. De olyan jó volt éjjel róla álmodni. Emlékszem, egyszer nappal elálmodoztam, és képzeletemben imádoztam Monsieur Adolfom kolerába esett, én pedig véretem adtam, mert csak vérátömlesztéssel menthettem meg az életét. Fiatalság, bolondság. Volt idő, amikor mindenáron apáca akartam lenni, később meg kórházi ápolónő. No mindegy. Nemsokára megérkezik Mrs.

Burton-Cox, kíváncsi vagyok, hogy fogadja majd a maga jelenlétét. Poirot az órájára pillantott.

– Hamarosan meglátjuk –válaszolta.

– Nem kell semmit megbeszelnünk, mielőtt megérkezik?

– Néhány dolog azért akad. Abból, amit kiderített, pár dolog, úgy érzem, összefüggésben lehet a nyomozással. Az elefántokra gondolok.

– Mondtam, hogy elegendem van az elefántokból – felelte Mrs. Oliver.

– Meglehet – folytatta Poirot –, de ebből még nem következik, hogy az elefántoknak is elégük van magából.

Ismét megszólalt a csengő. Poirot és Mrs. Oliver egymásra néztek.

– Huh – jegyezte meg Mrs. Oliver! – Hát akkor lássunk neki..

Ismét elhagyta a szobát. Poirot az előszoba felől hangokat hallott, majd néhány pillanattal később Mrs. Oliver tért vissza, maga elé engedve Mrs. Burton-Cox természet alakját.

– Milyen csodálatos ez a lakás – csevegett Mrs. Burton-Cox. – És milyen végtelenül kedves, hogy rám áldozza értékes idejét. Ekkor vette észre Hercule Poirot-t, és arcán egy pillanatra meglepetés suhant át. Aztán a zongorára pillantott, majd ismét a nagy detektívre, és Mrs.

Oliver érezte, hogy barátját zongorahangolónak nézik. Igyekezett elosztatni a félreértést.

– Szeretném bemutatni Monsieur Hercule Poirot-nak.

– Poirot előrelépett, és kezet csókolt.

– Azt hiszem – folytatta Mrs. Oliver – Monsieur Poirot az egyetlen ember, aki segíthet önnek. Tudja, mire gondolok? A napokban érdeklődött Celia Ravenscroft, a keresztlányom kapcsán valamiről.

– Ó, igen. Milyen kedves, hogy emlékszik rá. Úgy örülnék, ha többet tudhatnék meg arról a szomorú esetről. Sikerült kiderítenie?

– Sajnos nem sok sikerrel jártam – mondta Mrs. Oliver –, ezért is kértem meg Monsieur Poirot-t, hogy találkozzon magával. Nagyszerű képességei vannak az ilyen ügyek megoldásában. Hivatása magaslatán áll. Nagyon sok barátomnak szolgált már segítséggel, sok titokzatos ügyet derített fel. És ez is micsoda szörnyű, szomorú tragédia.

– Hát igen – felelte Mrs. Burton-Cox szomorúan, de szeme elárulta, hogy még mindig nem egyértelműen örül Poirot jelenlétének. Mrs. Oliver egy székre mutatott, és megkérdezte:

– Mit parancsol? Egy pohár sherryt talán? Teázni persze már késő. Vagy inkább valamilyen koktélt inna?

– Egy pohár sherry nagyon jó lesz. Igazán köszönöm.

– Monsieur Poirot?

– Én is sherryt kérek – felelte a nagy detektív.

Mrs. Oliver poharakat és csiszolt palackot vett elő.

– Már fölvezettem Monsieur Poirotnak a helyzetet.

– Igen. Értem – felelte Mrs. Burton-Cox. Nagyon bizonytalanak tűnt, mint aki hirtelen elveszítette lába alól a talajt.

– Ezek a fiatalok – mondta Poirotnak –, nehéz velük. A fiam igazán olyan drága gyermek, nagy reményeket táplálok a jövőjét illetően. És itt van ez a lány, elbűvölő teremtes, aki, ahogy azt Mrs. Oliver nyilván elmondta önnek, a keresztlánya, és... Ki tudja? Úgy értem, az efféle kapcsolatok gyakran nem tartanak soká. Az én időmben csikószerelemnek neveztük az ilyet, mindenestre fontos, hogy az ember tudjon valamit a másik háttéréről. A családról például. Természetesen tudom, hogy Celia nagyon jó családban született, de volt az a tragédia. Kettős öngyilkosság, mint hallom, de eddig még senki sem tudott felvilágosítani, hogy is mondjam, arról, mi készítette őket erre. Nem voltak soha közös barátaim a családdal, így aztán nagyon nehezen tudok meg bármit is. Celia elbűvölő leány, de én szeretnék többet tudni.

– Mrs. Olivertől úgy értesültem, hogy nem annyira általános háttérinformációt kér, mint inkább egy bizonyos konkrét kérdésben érdeklődik. Még pedig abban...

– Azt akarta tudni _ vágott közbe Mrs. Oliver –, hogy Celia apja lőtte-e le az anyját, aztán saját magát, vagy pedig az anyja lőtte le a férfit és végzett magával utána.

– Én úgy érzem, ezt fontos lenne tudni – mondta Mrs. Burton-Cox. – Igen, határozottan érzem.

– Érdekes álláspont – jegyezte meg Poirot, nem éppen barátságos hangon.

– Tudják, az érzelmi háttérre gondolok. Ha már házasságról van szó, gondolnunk kell a gyerekekre, már az eljövendő gyerekekre. Az öröklődésről beszélek. Kevesen fogják föl, hogy az örökletes tulajdonságok éppoly fontosak, mint a környezet. Adott esetben igen kellemetlen jellemvonásokat is okozhat.

– Ez igaz – felelte Poirot. – És azoknak kell dönteni, akik a kockázatot vállalják. Ebben az esetben az ön fia és az ifjú hölgy dolga a döntés.

– Tudom, tudom. A szülők manapság sohasem dönthetnek, már tanácsot sem adhatnak a gyerekeknek.

De szeretném tudni, mi történt. Ha ön, Monsieur talán nyomozást indítana, ha a nyomozás a megfelelő szó. Lehet persze, hogy nagyon ostoba vagyok. Mint minden anya, én is borzasztóan aggódom a gyermekemért. Talán túlságosan is.

Azzal fejét félrebillentette, mint egy kis madár, és ezüstösen csengő hangon kacagott. Aztán fölhajtotta a sherryt.

– Gondolkozzon rajta, uram. Én is gondolkozni fogok, és majd jelentkezem, majd elmondom, mi érdekel pontosan. – Órájára nézett. – Uramisten, hogy elrepült az idő. Máris elkéstem valahonnan. Borzasztóan sajnálom, Mrs. Oliver, hogy ilyen gyorsan el kell mennem, de tudja, hogy van ez. Már délután is alig találtam taxit. Kettő is csak egyszerűen továbbhajtott, hiába intettem nekik. Azt hiszem, Mrs. Olivernek megvan az ön címe, ugye?

– Megadom a címemet – felelte Poirot. Zsebéből névkártyát húzott elő és átnyújtotta.

Mrs. Burton-Cox megvizsgálta a névjegyet.

– Monsieur Hercule Poirot – olvasta. – Ön, ugyebár francia.

– Belga vagyok – válaszolta Poirot

– Persze, persze. Belga. Hát nagyon örülök, hogy megismerhettem, és igazán remélem ... de most már tényleg rohannom kell.

Azzal kezét rázott Mrs. Oliverrel, majd Poirot-val, és gyorsan távozott. Hamarosan hallani lehetett, ahogy az előszoba ajtaja becsapódik.

– Mi a véleménye? – kérdezte Mrs. Oliver.

– Maga mit gondol?

– Elmenekült – vélte Mrs. Oliver. – Szerintem valamitől megijedt, és elmenekült.

– Igen. Azt hiszem, helyesen ítéli meg a helyzetet.

– Azt akarta, hogy tudjak meg valamit Celiá-tól vagy Celiáról, valami titkot, amelynek létezését gyanítja, de nem akar komoly nyomozást.

– Én is úgy gondolom. Érdekes. Nagyon érdekes. Mit gondol, tehetős asszony?

– Szerintem igen. Drága ruhát hord, drága környéken lakik. Nehéz megítélni: Erőszakos teremtés. Több bizottságnak is tagja. Különben nincsen körülötte semmi gyanús. Érdeklődtem; senki sem kedveli különösebben, de nagyon sokat serteptél a közügyekben, helyi politikában, meg ilyesmikben.

– Akkor mi a baj?

– Mi lenne? Vagy magának is csak ellenszenves volt?

– Nekem az az érzésem, hogy ez az asszony titkol valamit. Van valami, amiről nem szeretné, ha kiderülne.

– De maga természetesen kideríti,

– Ha lehet, kiderítem – felelte Poirot – Nem lesz könnyű. Mrs. Burton-Cox visszavonult, azt is mondhatnám, hogy alkalmasint beásta ma gát. Elmenekült, mert tartott a kérdéseimtől. Nagyon érdekes – sóhajtott. – Még messzebbre kell visszamennünk a múltba, mint gondoltuk volna.

– Még messzebb?

– Igen. Sok esetre jellemző, hogy valami történt a régmúltban, amiről tudnunk kell, mielőtt visszatérhetünk a jelenbe. Tizenöt, húsz évet is vissza kell mennünk, a házhoz, amelyet Overcliffe-nek hívtak. Igen. Vissza kell, mennünk.

– Értem – felelte Mrs. Oliver, – És mit fogunk ott csinálni? És mi van azzal a listával?

– A rendőrségi irattárból megkaptam a házban talált tárgyak lajstromát. Emlékszik, hogy négy páróka is szerepel rajta.

– Hogyne – válaszolta Mrs. Oliver. – Arra is emlékszem, hogy maga szerint négy páróka túl sok.

– Kicsit valóban többnek tűnik a kelleténél.

Aztán szert tettem néhány hasznos címre. Például megtaláltam egy orvost.

– A család házi orvosát?

– Nem. Arról az orvostól beszélek, aki tanúvallomást tett a szerencsétlenségben meghalt gyerek ügyében. A gyerek, akit a testvére a tóba lökött. Vagy valaki más.

– Az anyjára gondol?

– Lehet, hogy az anyja volt, lehet, hogy valaki más, aki abban az időben a házban tartózkodott.

Ismerem Angliának ezt a részét, és Garroway főfelügyelőnek sikerült kinyomoznia az orvos címét, részint saját forrásai, részint pedig egynémely újságíró barátom segítségével, akiknek annak idején az eset fölkelte az érdeklődését.

– És föl akarja keresni? Már nagyon idős ember lehet.

– A fiával fogok találkozni, aki szintén orvos, és ugyancsak az elmebetegségekkel foglalkozik. Lehet, hogy megtudok tőle valami érdemlegeset. Aztán érdeklődtem a pénzügyekkel kapcsolatban is.

– Miféle pénzügyek?

– Bizonyos dolgoknak mindig utána kell nézni, ha fennáll a bűntény lehetősége. Főleg a pénznek. Ki juthatott pénzhez? Kinek állt a dolog érdekében? Ezt kell kideríteni.

– A Ravenscroft esetben ennek biztosan utána is néztek.

– Természetesen. Ravenscroft tábornok és a felesége végrendeletet hagytak hátra, amelyben egymásra hagyták minden vagyonukat. Ezzel szemben mindketten meghaltak, így a vagyont a két gyerek örökölte; Celia és Edward, aki, mint azóta megtudtam, külföldön jár egyetemre.

– Hát ezzel nem jutunk sokra. A gyerekek ott sem voltak, amikor a szülők meghaltak.

– Persze, ez igaz. De tovább kell kutatni: előre, hátra és oldalvást valami motiváció után, ami a pénzzel kapcsolatos, és aminek jelentősége lehet az ügyben.

– Engem ne kérjen ilyesmire – mondta Mrs. Oliver. – Szerintem használhatatlan lennék. Ez többé-kevésbé az elefántok esetében is kiderült.

– Más szerepet szánok magának. Azt szeretném, ha utánanézne a parókáknak.

– A parókáknak?

– A rendőri nyomozás adatai között szerepel annak a fodrászüzletnek a neve és címe, ahol a parókák készültek. A Bond utcában volt akkoriban az üzlet. Később bezárt, és máshová költözött. Az alapító tagok közül ketten maradtak, és folytatták mesterségüket. Már mindketten nyugalomba vonultak, talán nem is élnek, de megvan néhány segéd neve és címe is. Úgy gondolom, szerencsésebb, ha ebben az ügyben egy asszony érdeklődik.

– Mint például én?

– Igen, maga.

– Rendben van. Mit csináljak?

– Menjen el arra a cheltenhami címre amit mindjárt megadok, és keresse meg Madame Rosentelle-t. Már nem fiatal asszony, de valamikor nagyon divatos parókakészítő volt, a férje pedig ugyanabban a szakmában az urak kopaszodási hajlama ellen vívott harcot.

– Micsoda feladatokat ad nekem – sóhajtott Mrs. Oliver. – És gondolja, hogy emlékeznek, valamire?

– Az elefántok nem felejtenek – figyelmeztette Poirot.

– És maga? Kit fog fölkeresni? Azt az orvost?

– Többek között.

– És mit remél ettől a látogatástól?

– Nem sokat – ismerte be Poirot –, de lehetségesnek tűnik számomra, hogy hallott arról a balesetről. Ha igen, fölkelthette az érdeklődését, és talán följegyzésekkel is rendelkezik.

– Az ikrekre gondol?

– Igen. Két balesetről is homályos mendemondákkal traktáltak bennünket. Lady Ravenscroft ikertestvérével kapcsolatos mind a kettő. Mindkét esetben meghalt egy gyerek. Talán az orvos mond majd valami okosat.

– Téved, ha arra gondol, hogy Mollyról is kiderül valami. elmebetegség. Nagyon jól emlékszem rá: egyáltalán nem volt az a típus. Tele volt szeretettel, jóindulattal, érzékeny volt és nagyon, csinos ... nagyon kedves lány volt.

– Igen, nekem is Úgy tűnik. És persze boldog: is volt.

– Igen, boldog volt. Nagyon boldog. Később persze már nem találkoztunk; külföldön élt, de olykor váltottunk egy-egy levelet, s azokból is világosan kiderült, mennyire boldog és elégedett.

– De az ikertestvérét kevésbé ismerte.

– Igen. Azt hiszem ... úgy tudom, valamilyen intézetben élt. Még Molly esküvőjén se volt ott.

- Ez már magában véve is furcsa.
- Még mindig nem értem, mit akar ebből kideríteni.
- Csak érdeklődöm – felelte Poirot.

Willoughby doktor

Hercule Poirot kiszállt a taxiból, kifizette a sofőrt, borraivalót adott, aztán noteszét kinyitva ellenőrizte, hogy a megfelelő házhoz érkezett-e meg, elővett zsebéből egy levelet, amely Willoughby doktornak volt címezve. Fölment a lépcsőn és megnyomta a csengő gombját. Egy lakáj nyitott ajtót. Poirot bemutatkozott, mire a lakáj köztölte, hogy gazdája már várja.

Kényelmes, közepes méretű szobába vezették be, melynek oldalfalát könyvszekrény borította.

A másik fala mentén kandalló állt, előtte két kényelmes karosszékkal, asztalka, rajta poharak, palackok. Dr. Willoughby fölállt és kezet nyújtott. Ötven és hatvan év körüli, vékony férfi volt, magas homlokkal, átható, szürke szemekkel. A karosszékre mutatott. Poirot leült, és átnyújtotta a levelet.

– Aha – mondta a doktor...

Átvette, fölnyitotta, elolvasta, majd letette az asztalkára, és érdeklődéssel méregette vendégét.

– Garroway főfelügyelő – kezdte –, valamint egy barátom a belügyminisztériumból jelezték az ön jövetelét, és megkértek, hogy legyek a segítségére, abban az ügyben, amely érdekli.

– Tudom, hogy komoly szívességet kérek öntől - mondta Poirot -, de bizonyos okokból az ügy rendkívül fontos a számomra.

– Ennyi év után?

– Igen. Természetesen csöppet sem csodálkoznék azon, ha az, évek során ön elfelejtette volna az ügy részleteit.

– Ez éppenséggel nem így van. Talán tud róla, hogy már évek óta az orvostudomány egy speciális ágával foglalkozom.

– Tudom, hogy az ön atyja híres tudósa volt szakterületének.

– Igen, ez volt élete fő szenvedélye. Rengeteg elméletet állított föl, amelyek közül sokat azóta magáévá is tett a tudomány, más elméleteit azonban megcáfolta. Önt, mint értesültem, egy konkrét elmeorvosászati kórosat érdekli.

– Igen. Egy nő esete. Dorothea Preston-Grey-nek hívták.

– Emlékszem erre a névre még fiatal orvos koromból. Már akkor is érdekelt atyám szakterülete, bár elméleteivel nem minden esetben értettem egyet. Több ízben együtt dolgoztunk, ami mindkettőnk számára nagyon érdekes és tanulságos volt. Mi érdekli Dorothea Preston-Greyjel kapcsolatban? Egyébként, úgy emlékszem, később már a Mrs. Jarrow névre hallgatott.

– Két ikertestvér közül ő az egyik – Vetette közbe Poirot.

– Igen. Abban az időben ez volt apám vizsgálódásainak elsőrendű tárgya, az egypetéjű ikrek fejlődésének párhuzamai, akár hasonló körülmények között nevelkedtek, akár teljesen elütő életkörülményeik voltak. Azt vizsgálta, mennyire maradnak hasonlóak, és mennyire alakul hasonlóan az életük. Nővérek vagy fivérek, akik szinte egész életükben egymástól távol éltek, és a sorsuk mégis meglepő hasonlatosságot mutatott. Fantasztikus, mennyi hasonlóság mutatható ki.

De magát nem ez érdekli, azt hiszem..

– Nem – válaszolta Poirot. – Engem egy baleset érdekel, amelyben meghalt egy gyerek.

– Emlékszem – felelte az orvos –, Surrey-ban történt. Nem messze Camberleytől, nagyon kellemes vidék. Mrs. Jarrow ifjú özvegyként élt ott akkoriban két gyermekével. A férje nem sokkal előbb egy

szerencsétlenség áldozata lett. Az asszony férje halála után...

– Megzavarodott?

– Nem zavarodott meg, legalábbis az orvosa nem így ítélte meg a helyzetet. Nagyon megviselte az eset, de a házi orvos szerint állapota biztatóan javult, ha nem is egészen úgy, ahogyan az orvosi szempontból a legmegfelelőbb lett volna. Időnként igen furcsa reakciókat produkált. Elég az hozzá, hogy az orvos apámat kérte föl konzíliumra. Ő nagyon érdekesnek találta az asszony állapotát, és kimondottan veszélyesnek. Ezért azt javasolta, hogy helyezték megfigyelés alá egy intézetben. Ez a véleménye csak megerősödött a gyerekekkel történt balesetet követően. Két gyermeke volt, és Mrs. Jarrow szerint az idősebb, a kislány megtámadta nálánál négy vagy öt évvel fiatalabb öccsét, fejbe ütötte egy kerti ásóval vagy kapával. A kisfiú beleesett, a disztóba és megfulladt. Ilyesmi elég gyakran előfordul, sajnos. Az idősebbik belöki a vízbe a még gyerekkocsiban fekvő testvérét, mert úgy gondolja, a mamának sokkal kevesebb gondja lesz, így következképpen sokkal több ideje lesz órá, ha a kistestvér már nincsen. A gyerekekben nagyon erős a féltékenység. Ebben az esetben azonban nem volt a helyzet egyértelmű. A kislány soha nem adta jelét annak, hogy féltékeny lenne az öccsére. Ugyanakkor Mrs. Jarrow nem akart két gyereket a férje örült, amikor az asszony ismét teherbe esett, de a nő nem akarta megszülni második gyermekét. Két orvost is fölkeresett, hogy szakítsák meg a terhességét, de ez akkoriban tiltott műtét volt, és egyikük sem vállalta. Ráadásul az egyik szolga, és egy arra járó sürgönykihordó fiú egybehangozóan állították, hogy a gyereket nem a nővére, hanem az anyja támadta meg. A cseléd, emlékszem, azt mondta: „Az asszonyom nem is tudja, mit csinál, amióta meghalt az úr, beszámíthatatlan állapotban van.”

– Persze lehet, hogy mindezzel nem sokat tudok önnek segíteni. A vizsgálat végül balesetet állapított meg; a két gyerek játék közben verekedett, ahogy azt a gyerekek szokták, és az egyik véletlenül belelökte a másikat a vízbe. Szerencsétlenség. Ennyiben is maradt volna a dolog, de aztán apám megvizsgálta az asszonyt, bizonyos tesztek is elvégzett, beszélgetett vele és végül arra a meggyőződésre jutott, hogy az anya volt a felelős a gyerek haláláért. Zárójelentésében az asszony elmeorvosi kezelését javasolta.

– És az ön édesapja egészen bizonyos volt benne, hogy az asszony ölte meg a gyereket?

– Igen. Akkoriban létezett egy szakorvosi elmélet, amelynek apám is híve volt. Az elmélet szerint bizonyos elmebetegségekben szenvedő emberek hosszú, esetleg több éves kezelés után visszatérhetnek normális környezetükbe, sőt, ez még a javukat is szolgálja. Természetesen ilyenkor is megfigyelés alatt tartották őket, erre szolgált a házi orvos, vagy olyan közeli hozzátartozók, akikkel a beteg egy fedél alatt élt, de ettől eltekintve teljesen normális életet élhettek. Eleinte sikeresek voltak ezek a kísérletek, és úgy tűnt, hogy az elmélet beigazolódik, de később több szerencsétlenség is történt. A gyógyultként elbocsátott betegek némelyikének sok évvel később ismét elborult az elméje, és gyakran tragikus esetek is előfordultak. Emlékszem egy esetre, amely nagy csalódást okozott apámnak. Egy asszonyt hosszan kezeltek, majd elbocsátották, és visszatért otthonába, ahol egy asszonybarátjával lakott együtt. Talán fél évig minden a legnagyobb rendben ment, amikor is a volt ápoló sürgősen orvosért küldött, s amikor apám megérkezett, azt mondta neki: „Fölviszem az emeletre. Tudom, hogy nagyon fog haragudni, és nyilván kihívja majd a rendőrséget, de meg kell értenie, hogy parancsra cselekedtem. Láttam, ahogy Hilda szeméből a Sátán tekint rám, tehát tudtam, hogy meg kell ölnöm. Meg kellett ölnöm Hildát.” – Az asszony az emeleti szobában feküdt megfojtva, kivájt szemmel. Gyilkosa elmeorvosi intézetben halt meg, és soha semmi mást nem érzett szörnyű tetteivel kapcsolatban, mint hogy meg kellett tennie, mert el kellett pusztítania a Sátánt.

Poirot szomorúan rázta a fejét.

Az orvos folytatta:

– Igen. Véleményem szerint Dorothea Preston-Grey az elmebetegségnek egy viszonylag enyhe formájában szenvedett, amely azonban állandó megfigyelését kétségtelenül indokolta tette.

Apám azonban nem értett velem egyet. Néhány évig egy intézetben kezelték, aztán elbocsátották, csak egy nővér maradt állandóan mellette, akit olyan társalkodónő-féleségnek állítottak be. Azthiszem, külföldön éltek aztán.

–Malaysiában – mondta Poirot.

– Igen. Látom, jól értesült. Az ikertestvére házában élt.

– És hamarosan újabb tragédia következett, be.

– Pontosan. Az egyik szomszéd gyerekét, támadta meg. Először a dajkára gyanakodtak, aztán az egyik benszülött szolgára, egy hajtóra, ha jól emlékszem. Valójában azonban világos volt, hogy ismét Mrs. Jarrow volt a támadó, megzavart elméjének valamilyen, csak általa ismert elgondolása miatt Nem volt ellene bizonyíték. A tábornok ... már nem emlékszem a névre...

– Ravenscroft?

– Igen Ravenscroft tábornok intézkedett, hogy az asszonyt szállítsak vissza Angliába, ahol ismét elmeorvosintézetben kezelték. Ezt akarta tudni?

– Igen – felelte Poirot. – Ennek egy részét ugyan már hallottam, de csak megbízhatatlan mendemonda formájában. Amit valójában kérdezni akarok, az a következő: miután egyetjű ikrekről van szó, lehetséges-e, hogy a másik nővér, a tábornok felesége is valamilyen betegségben szenvedett?

– Nem tudok róla. Mindig teljesen normálisnak látszott. Apám néhányszor fölkereste, és elbeszélgetett vele, mert mint mondtam, vesszőparipája volt az egyetjű ikrek életének párhuzama. Főleg akkor, ha kora gyerekkorában nagyon közel álltak egymáshoz.

– Kora gyerekkorban?

– Vannak esetek, amikor az ikrek között egy idő után ellenszenv alakul ki. Ez gyakran normális ellenpontja a korai, túlságosan is szoros érzelmi kapcsolatnak, de néha átcsap gyűlöletbe, főként, ha létezik közöttük valamilyen érzelmi feszültség, amely ilyen erős indulatokat válthat ki. Azt hiszem nem kizárt, hogy ilyen helyzettel állunk szemben. Ravenscroft tábornok fiatal hadnagy vagy kapitány korában beleszeretett Dorotheába, aki nagyon szép nő volt, még szebb, mint a testvére. A nő viszonzta a fiatal katonatiszt szerelmét. Hivatalos eljegyzésre nem került sor, és Ravenscroft hamarosan beleszeretett Margaret-be vagy Mollyba, ahogy a családban hívták. Szerelme ismét viszonzásra talált, megkérte Molly kezét, és hamarosan összeházasodtak. Apámnak határozott véleménye volt, hogy Dorothea mindig szerette Ravenscroftot, és keserű féltékenységet érzett a testvére iránt. Látszólag túltette magát ezen az érzésen, férjhez is ment és házassága elég boldognak tűnt. Férje halála után aztán gyakran látogatta meg Ravenscroftékát, nemcsak maláj földön, hanem ahol éppen állomásoztak, majd később Angliában is. Akkoriban gyógyultnak tartották, ráadásul egy rendkívül jó képességű szaknővér élt mellette. Apámtól tudom, hogy Molly mindig nagy szeretetet táplált terhelt nővére iránt, és mindig óvni akarta. Úgy tudom, gyakrabban, is szívesen látta volna a házban, mint ahányszor náluk vendégeskedett, de a tábornok nem örült volna a túl gyakori látogatásoknak. Nem tartom lehetetlennek, hogy Mrs. Jarrow mindig is vonzalmat érzett Ravenscroft tábornok iránt, ami természetesen feszélyezte a férfit. Molly nyilván úgy gondolta, hogy nővére már régen túltette magát azon az érzésen, amit egykor férje iránt érzett, és már nincsen benne sem harag, sem féltékenység.

– Úgy tudom – mondta Poirot –, hogy Dorothea két-három héttel Ravenscrofték halála előtt is náluk vendégeskedett.

– Igen, így történt. Mi több, Dorothea akkor halt meg. Alvajáró volt. Egy éjjel álmában kísértelt a házból, s lezuhant a szikláról. Csak másnap találtak rá. Kórházban halt meg, anélkül, hogy az eszméletét visszanyerte volna. Mollyt természetesen nagyon boldogtalanná tette nővére halála, de azt szeretném hozzátenni, mert gondolom, ez a lehetőség is megfordul a fejében, orvosilag nem tartom valószínűnek, hogy Dolly halála fölött érzett gyásza vezette volna el az öngyilkosságig. Egy nővér, kivált sógornő halála a gyász érzetét kelti, de nem vezet öngyilkossághoz, főként nem kettős öngyilkossághoz.

– Kivéve – mondta Poirot –, ha Margaret valamilyen módon felelősnek érezte magát nővére haláláért.

– Jóságos ég! – kiáltott Willoughby doktor. – Csak nem azt akarja mondani, hogy?...

– Hogy Margaret követte alvajáró testvérét és lelökte a szikláról?

– Ez teljes abszurdum – tiltakozott az orvos – Nem is vagyok hajlandó még megfontolni sem egy ilyen elképzelést.

– Soha nem lehet tudni, hányadán állunk az emberekkel – mondta Poirot filozofikusan.

Eugene és Rosentelle szépségszalonya

Mrs. Oliver elégedetten nézett körül Cheltenham-ban. Még sohasem járt itt. Milyen kellemes, morfondírozott magában, hogy a házak itt végre tényleg igaziak.

Emlékezetében keresgélve rájött, hogy nagynénjei között bőven akadt cheltenhami lakos. Rendszerint nyugdíjas emberek voltak; nyugállományú katona- vagy tengerésztisztek. Ha valaki nagyon sokat élt külföldön, öreg napjaira itt jól érezheti magát; a város megnyugtatóan angol, kellemes és ízléses.

Bekukkantott néhány régiségkereskedésbe, de csak futtában, mint macska a köcsögbe, s már ment is a Hereule Poirot által megadott címre. Hamarosan rálelt a fodrászüzletre, amelynek homlokzatán a következő felirat díszelgett: The Rose Green Hairdressing Saloons. Mrs. Oliver besétált, körülnézett. Négy-öt nő ült a székeken, miközben frizurájuk alakult a segédek keze alatt. Egy fiatal, pufók hölgy, meglátván Mrs. Olivert, otthagya kuncsaftját, és érdeklődő arckifejezéssel közeledett.

– Mrs. Rosentelle? – kérdezte Mrs. Oliver a pufók hölgytől, és a kezében tartott névkártyára pillantott.
– Mrs. Rosentelle és én ma reggelre találkoztunk beszélünk meg. Úgy értem, nem kell a hajamhoz nyúlni, csak érdeklődni szeretnék valamiről, és Mrs. Rosentelle azt mondta, ma délelőtt tudna rám egy kis időt szánni.

– Igen, igen – felelte a lány. – Azt hiszem, a főnökasszony vár valakit.

Azzal vezetni kezdte Mrs. Olivert. Hosszú folyosón mentek végig, majd néhány lépcsőn ereszkedtek le, végre megnyílt egy ajtó, és egy polgári berendezésű házban, alkalmasint Mrs. Rosentelle házában találták magukat. A pufók leány bedugta a fejét egy ajtón és azt mondta:

– Megjött a hölgy, akit várnak – majd visszahúzta a fejét. – Milyen nevet is mondott?

– Mrs. Oliver – felelte Mrs. Oliver, és belépett. A szoba falait rózsamintás tapéta borította. Mrs. Rosentelle, egy Mrs. Oliverrel nagyjából egyidős – talán néhány évvel idősebb – hölgy egy asztalnál ült, és délelőtti kávéját fogyasztotta.

– Mrs. Rosentelle? – kérdezte Mrs. Oliver.

– Tessék.

– Megbeszéltük, hogy fölkeresem önt.

– Igen, emlékszem. Nem mintha teljesen értettem volna, mit szeretne megtudni.

A telefonvonalak is olyan rémesek. De nem baj, van egy szabad félórám. Megkínálhatom egy csésze kávéval?

– Köszönöm, nem kérek. Nem akarom hosszan feltartani. Csak kérdezni szeretnék valamit Ön régen tevékenykedik a fodrászatban?

– Igen, de manapság már átengedem a munkát a lányoknak. Én magam csak henyélek.

– De biztosan még mindig fölkeresik tanácsért.

– Hát igen – mosolygott Mrs. Rosentelle.

Kellemes arcú asszony volt, barna hajába néhány szürke tincs vegyült.

– Nem egészen értem, hogy miről van szó

– Tulajdonképpen csak egy kérdést szeretnék föltenni, parókákkal kapcsolatban.

– Ma már kevesebbet foglalkozunk parókákkal, mint annak idején.

– Volt egy üzletük Londonban, ugye?

– Igen. Először a Bond utcában, aztán átköltöztünk a Sloane utcába. Kellemes ezek után itt vidéken lakni. A férjemmel együtt nagyon jól érezzük magunkat. Kis üzlet, és mint mondtam parókákkal keveset foglalkozunk, bár a férjem: még tervez parókákat kopasz férfiak részére. Sokan úgy gondolják, hogy előnyükre válik a paróka, fiatalabbnak látszanak, és ez csak segít abban, hogy állást találjanak

maguknak.

– Képzem –felelte Mrs. Oliver. Idegesnek érezte magát, s még hosszan csevegett közömbös témákról; valahogy nehezen tért a tárgyra. Meglepődött, amikor Mrs. Rosentelle hirtelen előrehajolt, és azt kérdezte:

– Maga Ariadne Oliver, a regényíró, igaz?

– Igen – válaszolta Mrs. Oliver, s mint mindig, most is önkéntelenül elvörösödött. – Igen, valóban regényeket írok.

– Nagyon szeretem a könyveit. Rengeteget elolvastam. Mennyire örülök, hogy most személyesen ... szóval, miben állhatok a rendelkezésére?

– Paróka ügyben szeretnék kérdezni valamit. Régi esettel kapcsolatos, évekkal ezelőtti, könnyen lehet, hogy már nem is emlékszik rá.

– Nem egészen értem. Régi parókadivatról lenne szó?

– Nem, nem. Egy asszonyról van szó, egykori barátnőmről. Együtt jártunk iskolába. Aztán férjhez ment, és valahova a maláj államokba költözött. Később visszatértek Angliába. Ekkor történt a tragédia. Utólag sok minden érthetetlennek tűnt, egyeseknek az is, hogy az asszony annyi parókával rendelkezett. A parókák ettől a cégtől származtak.

– Tragédia? – kérdezte Mrs. Rosentelle hirtelen fölcillanó szemmel: – Hogy hívták a hölgyet?

– Eredetileg Preston-Greynek, később Ravenscroftnak, a férje után.

– Oh, hogyne. Persze, hogy emlékszem rá.

Nagyon is jól emlékszem Lady Ravenscroftra. Kedves teremtés volt, és korához képest nagyon nagyon csinos. A férje tábornok volt vagy ezredes, vagy valami ilyesmi. Amikor nyugállományba vonult, vidéken telepedtek le. Hol is?

– És aztán állítólag kettős öngyilkosságot követtek el.

– Emlékszem az újságcikkekre. Még mondtam is magamnak, hiszen ez a mi Lady Ravenscroftunk! Az újság képet is közölt. A férjét ugyan; akkor láttam szegényt először, de az asszonyt rögtön megismertem. Micsoda szörnyűség! Micsoda szörnyűség! Úgy hallom, az asszonynak rákja volt, azért ölték meg magukat, de részleteket nem tudtam meg soha.

– Nem – mondta jMrs. Oliver.

– És miben segíthetek?

– Ön készítette a parókáit, A nyomozók úgy gondolták, hogy négy paróka sok, de talán akkoriban gyakran rendeltek a hölgyek négy parókát.

– Hát kettőt legalább – felelte Mrs. Rosentelle. – Már csak azért is, hogy legyen mit hordani, ha a másikat visszaküldik a műhelybe.

– És Lady Ravenscroft nem rendelt még két parókát?

– Nem személyesen. Akkoriban beteg lehetett.

– Kórházban feküdt, úgy hallottam. Egy fiatal francia hölgy jött, Lady Ravenscroft társalkodónője lehetett, szintén nagyon kedves hölgy remekül beszélt angolul. Ő rendelt még két parókát Lady Ravenscroft számára. Meg is adta a méretet, elmondta, milyen színeket, milyen stílust kíván. Nahát, még erre is emlékszem. Gondolom, nem is emlékeznek rá, ha néhány héttel később nem kerül a kezembe az az újságcikk. Nahát, micsoda szörnyűség! Nyilván megmondták neki a kórházban, hogy menthetetlen, erre aztán úgy határoztak, hogy nem akarnak tovább élni.

Mrs. Oliver szomorúan rázta a fejét egy darabig, aztán újra kérdezett.

– A parókák mind különböztek, ugye?

– Hogyne. Az egyiket szürkével csikoztuk, aztán volt egy délutánra való, egy estélyi és egy göndör, rövid, amit kalap alá is fel lehetett venni, és nem lett semmi baja. Sajnáltam, ami Lady Ravenscrofttal történt. A betegséget leszámítva is boldogtalan asszony volt, mert nem sokkal korábban halt meg a testvére. Az ikertestvére.

– Ikertestvérek gyakran nagyon közel állnak egymáshoz.

– Egy időben pedig milyen boldog asszonynak tűnt!

A hölgyek sóhajtottak, aztán Mrs. Oliver témát váltott.

– Nem gondolja, hogy nekem se ártana egy paróka?

Mrs. Rosentelle kinyújtotta szakértő kezét, és elgondolkozva megérintette Mrs. Oliver fűrtjeit.

– Nem ajánlom – felelte végül. – Magának rengeteg, haja van, sűrű, erős. Föltételezem, szeret is vele kísérletezni.

– Hogyne. Hol így hordom, hol úgy. Milyen okos, hogy kitalálta.

– Maga élvezi az életet is, igaz?

– Igen. Élvezem, hogy sohasem tudom, mit hoz a következő pillanat.

– Pontosan – mondta Mrs. Rosentelle. – mégis, sok emberben éppen ez az érzés kelt állandó szorongást.

Goby úr jelentést tesz

Goby úr belépett a szobába, és Poirot kézmozdulatát követve leült megszokott székére. Körülnézett és eldöntötte, a bútorzat melyik darabjához fogja intézni szavait. Mint annyiszor, most is a kandalló mütüzére esett választása, amely az évnek ebben a szakában természetesen nem működött, Goby úr még sohasem beszélt közvetlenül megbízójához. Mindig valamilyen, a szobában található tárgyat választott ki: a karnist, a radiátort, a televíziót, esetleg egy állóórát vagy egy szőnyeget. Táskájából vékony paksamétát vett ki.

– Nos? – kérdezte Poirot. – Járt valami eredménnyel?

– Sikertült néhány részletet földérenem – mondta Goby úr a kandallónak.

Goby urat London, sőt Angliaszerte ünnepelték információ-beszerző képességéért. Hogyan csinálja, nem tudta senki. Volt néhány alkalmazottja. Olykor panaszkodott is rájuk: már nem a régiek, úgymond. Akár a régiek voltak, akár nem, Goby úr eredményei még mindig elkápráztatták megbízóit.

– Mrs. Burton-Cox – jelentette be Goby úr.

Úgy mondta ezt mint akit a templomban az oltárhoz hívnak, hogy fölolvasson a bibliából.

Mrs. Burton-Cox egy gombgyároshoz ment feleségül, bizonyos Mr. Cecil Aldburyhez. Gazdag embernek számított. Az asszony a politikába is beleártotta magát. Little Stansmere küldötteként bejutott a parlamentbe is. Mr. Aldbury házasságkötése után négy évvel autóbaleset áldozata lett, Egyetlen közös gyermekük szintén balesetben halt meg nem sokkal később.

Mr. Aldbury úr vagyonát életben maradt felesége örökölte: a vagyon nem volt olyan jelentős, mint amire számítani lehetett volna, mert a cég az utolsó években vesztett. Mr. Aldbury ugyanakkor jelentős összeget hagyott bizonyos Kathleen Fennre. A hölgyvel bizalmas viszonyt folytatott. Mrs. Burton-Cox folytatta politikai pályafutását. Három évvel később örökbe fogadott egy gyermeket, Miss Fenn gyermekét. A kisasszony azt állította, hogy a gyermek atyja a néhai Mr. Aldbury. Értesüléseim szerint ez az állítás némineműképpen kérdéses: Miss Fenn ugyanis több férfival tartott fenn bizalmas kapcsolatot, rendszerint tehetős és bőkezű férfiakkal. Dehát végtére is – tűnődött Goby úr – sok embernek megvan az ára, nem igaz? Jut eszembe, komoly számlát készülok önnek benyújtani.

– Folytassa – mondta Poirot.

– Mrs. Aldbury, ahogyan akkoriban hívták, úgy döntött, hogy örökbe fogadja a gyermeket. Kevéssel később feleségül ment Burton-Cox ömágyhoz. Miss Fenn időközben népszerű színésznő és táncdalénekesnő lett, és igen sok pénzt keresett, írt Mrs. Burton-Coxnak, hogy szeretné visszakapni gyermekét, de a hölgy erről hallani sem akart. Az ömágy meghalt valahol a maláj államokban, pénzét feleségére hagyta, aki azóta is igen kényelmes körülmények között él. Ugyancsak megtudtam, hogy Kathleen Fenn is elhalálozott alig másfél éve, és minden vagyonát fiára hagyta, aki a végrendelet szerint jelenleg Desmond Burton-Cox néven él.

– Nagylelkű gesztus – vélte Poirot. – És miben halt meg Miss Fenn?

– Értesüléseim szerint leukémiában.

– És a gyerek örökölte a pénzt?

– Huszonöt éves korában fogja megörökölni. Addig a pénzt nevelőanyja kezeli.

– Tehát huszonöt éves korában független és gazdag fiatalember lesz. És vajon mi történik majd Mrs. Burton-Cox-szal?

– A hölgy néhány szerencsétlen befektetést eszközölt. Elég pénze maradt a megélhetéshez, de tehetősnek már nem mondható.

– És Desmond írt végrendeletet?

– Sajnos ezt még nem tudom – mondta Goby úr szomorúan – de módomban áll, hogy kiderítsem. Amint sikerül, . minden további nélkül, közlöm önnel.

Azzal Goby úr fölállt, meghajolt a kandalló felé és távozott.

Körülbelül másfél órával később megszólalt a telefon. Poirot éppen egy ív tiszta papírra jegyzetelt. Olykor szemöldökét ráncolta, bajszát pödörte, fejét rázta, kihúzott vagy beírt valamit. Mikor a készülék megszólalt, fölvette a kagylót.

–Köszönöm – mondta kisvártatva. – Ezt gyorsan kiderítette. Igen... igen... nagyon hálás vagyok. Megvallom, fogalmam sincs, hogy csinálja... igen, ez meglehetősen tisztázza a helyzetet... így valaminek értelme van, aminek eddig nem volt... igen... hallgatom... biztos benne, hogy így van? A fiú tudja, hogy örökbefogadták. De nem tudta soha, ki az igazi anyja . Igen ... igen, értem ... nagyszerű. Kideríti ezt is? Köszönöm.

Letette a kagylót, és ismét ími kezdett Fél óra múlva ismét megszólalt a telefon. Újra a kagyló után nyúlt.

– Megjöttem Cheltenhamból – mondta egy hang, melyet Poirot azonnal megismert.

– Chere Madame, hát megjött? Találkozott Mrs. Rosentelle-lel?

– Igen. Nagyon kedves asszony. Különbözik pedig igazán, ő is egy elefánt.

– Azaz?

– Úgy értem, emlékezett Molly Ravenscroftra.

– És emlékezett a parókákra is?

– Igen.

Mrs. Oliver röviden elmondta, amit megtudott. – Igen – felelte Poirot, amikor befejezte. –

Igen, ez stimmel. Garroway főfelügyelő is ezt mondta. A rendőrség négy parókát talált. Egy göndör, egy estélyi, és két hétköznapi darabot, összesen négyet.

– Ezek szerint nem mondtam semmi újat?

– Ellenkezőleg, valami nagyon érdekeset tudott meg, asszonyom. Értesülései szerint Molly Ravenscroftnak két parókája volt, és három usque hat héttel a halála előtt rendelt még kettőt. Roppant érdekes.

–Nem egészen értem, hogy miért olyan roppant érdekes. A nőknél szerintem természetes az ilyesmi. Előbb-utóbb mindent tönkretesznek, szerelmet, parókát, egyre megy. Ha ráöntenek valamit vagy megégetik, és nem lehet helyrehozni, természetes, hogy új kell nekik. Nem is tudom, mi izgatja föl ennyire.

– Izgatott éppen nem vagyok – felelte Poirot – de az értesülést mindenképpen figyelemre méltónak találom. Ha nem tévedek, egy francia hölgy adta a megrendelést, és ment el a kész parókákért, ugye?

–Igen. Egyfajta társalkodónő lehetett. Lady Ravenscroft kórházban volt akkor, vagy megelőzőleg, mindenesetre az egészségi állapota nem engedte, hogy személyesen intézze az ügyet.

– Vagy úgy.

– Igen. Ezért ment a társalkodónő.

– Nem tudja véletlenül a francia hölgy nevét?

– Nem. Mrs. Rosentelle nem említette. Szerintem nem is tudja, hogy hívják. A megrendelést tulajdonképpen Lady Ravenscroft intézte telefonon, a francia lány csak elhozta a mintát, meg elvitte a kész parókákat.

– Nagy segítségemre volt, asszonyom. Egy lépéssel közelebb kerültünk az igazsághoz.

– Hogyhogy? Megtudott valamit?

–Ön mindig azt feltételezi – panaszkodott Poirot –, hogy én csak ülök, merengek és nem csinálok

semmit.

– Hát tényleg azt képezem, hogy sokat ül és gondolkozik – ismerte be Mrs. Oliver. – Azt már nehezebb elképzelnem, hogy csinál is valamit.

– A közeljövőben még erre is sor kerülhet – válaszolta Poirot méltósággal. – Remélem, ezzel önnek is örömet fogok szerezni. Nincs kizárva, hogy még a csatornán is átkelek. Persze nem hajóval. Azt hiszem, repülni fogok.

– Nahát – mondta Mrs. Oliveri – Mehetek én is?

– Azt hiszem, ez alkalommal helyesebb, ha egyedül megyek.

– Hát tényleg megy?

– Igen, hogyne. Természetesen. Roppant energikusan fogok rohángálni ide s oda, főként azért, hogy magának örömet szerezzek.

Miután letette a kagylót, Poirot kikeresett egy számot, és tárcsázott.

– Kedves Garroway – mondta –Hercule Poirot beszél önhöz. Nem alkalmatlan pillanatban háborgatom? Nagyon el van foglalva?

– Nem, egyáltalán nem – felelte a főfelügyelő. – A rózsatöveket metszettem éppen.

– Szeretnék valamit kérdezni. Egy apróság.

– A kettős öngyilkossággal kapcsolatban?

– Igen. Emlékszik, azt mondta, hogy volt a házban egy kutya. Egy kutya, amelyet gyakran elvittek sétálni.

– Igen, volt egy kutya, valóban. Talán a házvezetőnőé volt, ha jól emlékszem. Aznap is sétáltatták.

– Amikor Lady Ravenscroft holttestét megvizsgálták, találtak rajta kutyaharapást, vagy annak a nyomát? Nem feltétlenül friss sebre gondolok.

– Furcsa, hogy ezzel jön. Magamtól nem emlékeznék rá, de most, hogy említi, igen. Két varratot is találtunk. De a házvezetőnő mondta is, hogy a kutya többször megharapta az asszonyt, bár egyszer sem komolyan. A környéken nem volt vesztség, ha esetleg erre gondol. Végtére mindkettő golyótól halt meg, a boncolásnál nem találtak se vesztséget, se tetanuszt, se semmi ilyesmit.

– Távol álljon tőlem, hogy az ebet hibáztassam – felelte Poirot. – Csak tudni akartam.

– Az egyik harapás nem volt régi: talán egy hetes lehetett. Magától gyógyult be, injekciót nem kellett adni.

– Sokért nem adnám, ha ismerhettem volna a kutyát – mondta Poirot – Intelligens állat lehetett. Elköszönt a főfelügyelőtől, letette a kagylót s csak magának morogta:

– Értelmes kutya volt.

Mindenesetre több esze volt, mint a rendőrségnek.

Melyben Poirot bejelenti, hogy útra kel

Miss Livingstone bevezette a vendéget.

– Mr. Hercules Porret – mondta bizonytalanul.

Amint a hűséges komorna elhagyta a szobát, Poirot letelepedett öreg barátnéja mellé. Lehalkított hangon mondta:

– Megyek.

– Mit csinál? – kérdezte Mrs. Oliver, akit mindig újra megdöbbsentett a mód, ahogy Poirot a fontosabb dolgokat közölte.

– Megyek. Indulok. Távozom. Repülök Genfbe...

– Úgy beszél, mintha maga lenne az ENSZ.

– Nem, nem. Magánlátogatásról van szó.

- Elefántot látogat?
- Hát, így is lehet fogalmazni. Talán nem is egy, de két elefántról van szó.
- Én semmi újat nem tudtam meg – mondta Mrs. Oliver. – Ami azt illeti, fogalmam sincs, kit kereshetnék föl még.
- Úgy emlékszem, hogy Celiának van egy öccse.
- Igen. Edwardnak hívják. Alig ismerem. Iskolás korában találkoztam vele néhányszor, de hát ennek már sok éve.
- És most hol van?
- Úgy tudom, Kanadában jár egyetemre. Mérnöknek készül, mint hallom. Föl akarja őt keresni? – Köszönöm, momentán inkább nem mennék Kanadába, ha nem muszáj. Különben sem volt otthon a szülei halálakor.
- Ugye nem is gondol arra, hogy esetleg... hogy ő lehetett a gyilkos? Hogy lelőtte az apját és az anyját. Előfordult már ilyesmi a világtörténelemben. Fiatalon a fiúk különös dolgokra képesek.
- Hiszen nem is volt ott – mondta Poirot. – Ezt a rendőrség világosan kiderítette.
- Megtudott valami érdekeset? Egészen izgatottnak látszik.
- Bizonyos értelemben izgatott is vagyok. Tudomásomra jutott néhány dolog, ami fényt deríthet arra, amit eddig is tudtunk.
- Azaz?
- Azt hiszem, már értem, hogy Mrs. Burton-Cox miért ismerkedett meg magával, és miért akart információt szerezni az öngyilkosságról.
- Úgy értem, hogy nem egyszerűen a kíváncsiság hajtotta?
- Úgy. – Volt más indítéka is. Itt kezd a pénz szerepet játszani.
- Pénz? Mi köze az egészséghez a pénznek! Úgy értem, Mrs. Burton-Cox tehetős asszony.
- Van miből megélnie, ez igaz. Kiderült azonban, hogy Desmond tudja ugyan, hogy örökbefogadott gyerek, de nem ismeri valós származását. Amikor nagykorú lett, végrendeletet készített; könnyen lehet, hogy nevelőanyja biztatására. Lehet, hogy úgy érezte, vagy azt tudatosították benne, hogy helyesen teszi, ha minden vagyonát nevelőanyjára testálja. Az is lehet, hogy akkoriban nemigen akadt senki más, akire hagyhatta volna.
- Nem értem, hogy mi köze van mindennek az öngyilkossághoz.
- Nem látja? Az asszony a házasság ellen van.
- Ha Desmond elveszi Celiát feleségül, amit szerelmes fiatalok manapság hamar megtesznek ahelyett, hogy meggondolnák a dolgot –, Mrs. Burton-Cox hoppon marad.
- A házasság automatikusan érvényteleníti a korábbi végrendeleteket. Ha Desmond elveszi a lányt, föltehetőleg új végrendeletet készít, amelyben feleségét jelöli meg általános örökösének.
- És Mrs. Burton-Cox ennek nem örülne.
- A hölgy mindenáron rá akar jönni valamire, amitől Desmondnak elmegy a kedve a házasságtól. Talán azt remélte, hogy Celia, anyja lelőtte a férjét, mielőtt végzett saját magával. Ez Desmond szemében nem vetne jó fényt a lány személyiségére. Még az sem, ha fordítva történt a dolog? Desmond korában még könnyű előítéletet kelteni.
- Úgy értem, a fiú azt képzelte volna, hogy Celia örökölte az anyja gyilkos hajlamait?
- Én nem fogalmaznék: ilyen keresetlenül, de igen, ez a dolog lényege.
- De hát Desmondnak nincs semmi vagyona. Örökbefogadott gyerek.
- Mindenesetre nem tudja, ki volt az anyja.
- A valóságban Desmond édesanyja sikeres színésznő volt és énekesnő, aki meglehetősen nagyot gyűjtött. Mielőtt megbetegedett és meghalt, szerette volna visszakapni gyermekét, de ebbe Mrs. Burton-Cox nem egyezett bele. Gondolom, az anya sokat foglalkozott gondolatban Desmonddal, és elhatározta, hogy ráhagyja mindenét. Desmond huszonöt éves korában kapja meg a vagyont. Addig nevelőanyja kezeli a pénzt. Nyilván nem akarja, hogy a fiú megnősüljön, esetleg olyan lányt vegyen el, aki a befolyása alá vonja, pláne nem akarja, hogy új végrendeletet írjon.
- Ezt értem. Nem egy kellemes teremtmény az az asszony.
- Nem – felelte Poirot – nekem sem volt rokonszenves.

- És ezért nem akart magával találkozni. Vaj van a fején.
- Alkalmasint.
- Megtudott még valamit?
- Igen. Néhány órával ezelőtt beszéltem Garroway főfelügyelővel. Valami aprósággal kapcsolatban. Mindenesetre megtudtam tőle, hogy Ravenscrofték házvezetőnője nagyon gyengén látott.
- No és?
- Sosem lehet tudni – vélte Poirot, és órájára pillantott. – Azt hiszem, ideje elindulnom.
- A repülőtérré?
- Nem, a gépem csak holnap indul. Ellenben el akarok menni valahova még ma. Valamit a saját szememmel akarok látni. Kint vár rám az autó, hogy elvigyen ...
- Mit akar látni?
- Nem is annyira látni akarok... inkább érezni. Igen, ez a helyes szó. Érezni akarok, és felismerni magamban az érzéseimet.

Közzjáték

Hercule Poirot belépett a temetőkertbe. Fölsétált az egyik ösvényen, és hamarosan egy mohával benőtt, öreg kőfalhoz ért. Itt megállt, lenézett a fal tövében meghúzódó sírra. Néhány percig állt így aztán a kőfal fölött elnézve szemügyre vette a völgyet, és távolabb a tengert. Aztán ismét a sírra tekintett, a kőlapra valaki nemrég egy csokor virágot helyezett. Apró csokor vadvirágból, aminőt egy gyermek szedhet a mezőn, és tehet kedves halottja sírjára; de Poirot nem gondolta, hogy gyermek szedte a csokrot. Elolvasta a kőbe vésett fölíratot.

Itt nyugszik

DOROTHEA JARROW

Elhunyt 1960 szeptember 15-én

MARGARET RAVENSCROFT

ELŐBBI NŐVÉRE

Elhunyt 1960 október 3-án

férje:

ALAISTAIR RAVENSCROFT

Elhunyt 1960 október 3-án

A halál nem választotta el őket egymástól

Bocsásd meg a mi vétkeinket

Miképpen mi is megbocsájtunk az ellenünk

vétkezőknek

Uram, irgalmazz

Krisztus, kegyelmezz! Uram, irgalmazz

Poirot még állt néhány percig. Bólogatott. Aztán elhagyta a temetőkeretet, és egy ösvényen kísétált a tengerparti sziklákra. Ismét megállt, és a tengert bámulta. Aztán megszólalt. Magához beszélt:

– Most már biztosan tudom, hogy mi történt és miért. Értem ezeknek az embereknek a tragédiáját és nyomorúságát. Olyan messzire kellett visszamenni. Végzetemben van kezdetem. Vagy talán másként kellene mondani? A svájci lány tudott róla. De vajon elmondja-e nekem?

A fiú reméli, hogy igen. A fiú és a lány kedvéért meg kell tennie. Csak akkor fogadják el az életet, ha tudják az igazságot

Maddy és Zélie

– Mademoiselle Rouselle? – kérdezte Hercule Poirot, miután fejet hajtott.

Mademoiselle Rouselle kinyújtotta kezét. Ötven éves lehet, gondolta Poirot. Parancsoló természetű asszony, aki keresztülviszi akaratát. Értelmes, élvezzi az életet, elfogadva annak minden örömét és szomorúságát.

– Hallottam már a nevét – mondta a hölgy.

– Önnek vannak barátai ebben az országban is, és Franciaországban is. Nem értem pontosan, miben lehetnék a segítségére. Persze, tudom, miről van szó, megkaptam a levelét. Régmúlt história. Mindenesetre foglaljon helyet. Az asztalon talál bort. Remélem, kényelmesen ül.

A hölgy nyugodt volt, csendes és szívélyes.

– Ön nevelőnő volt egy bizonyos családnál – mondta Poirot. – Talán már nem is emlékszik rájuk. Preston-Greynek hívták őket.

– Hogyne emlékeznék. Az ember nem felejt el, ami fiatalon történik vele. Egy kislányuk volt, és egy kisfiú, aki. négy-öt évvel fiatalabb lehetett a lánynál. Nagyon kedves gyerekek. Az apjuk tábormok lett vagy valami ilyesmi.

– És volt egy sógornője.

– Igen, arra is emlékszem. Eleinte ugyan távol volt; úgy tudom, gyengélkedett. Orvosi kezelésben részesült valahol.

– Emlékszik a hölgyek keresztnevére?

– Hogyne. Az egyiket Margaretnek hívták. A másik nem ugrik be.

– Dorothea.

– Igen. Ritka név. Azóta se találkoztam vele. De egymást nem így nevezték. Mollynak meg Dollynak szólította őket mindenki. Ikrek voltak, teljesen egyformák. És mindketten nagyon csinosak.

– Szerették egymást?

– Nagyon. De mintha összekuszálódának a dolgok. A gyerekeket, akiket neveltem, nem Preston-Greynek hívták. Dorothea Preston-Grey hozzám ment egy katonatiszthez, egy őrnagyhoz. Hogy is hívták? Arrow? Nem, Jarrow. Margaret asszonyneve viszont...

– Ravenscroft – vetette közbe Poirot.

– Igen. Érdekes, a nevek sokszor nem emlékszem. A Preston-Grey házaspár egy nemzedékkel idősebb volt. Margaret egy pensionatban élt errefelé, és amikor férjhez ment, írt Madame Benoit-nak, hogy nem tud-e valakit, aki alkalmas lenne nevelőnőnek. A Madame engem javasolt, így kerültem hozzájuk. Dorotheát csak onnan ismerem, hogy egy darabig ő is a családnál lakott, míg én ott voltam. A kislány akkoriban hat-hét éves lehetett. Egészen, shakespearei neve volt, Rosalinda vagy Celia.

– Celia.

– A fiú hároméves volt, talán négy. Edward-nak hívták. Rakoncátlan, de nagyon szeretetreméltó gyerek. Boldog voltam a gyerekekkel.

– Ők is boldogok voltak önnel, kisasszony. Emlékeznek rá, mennyit játszottak együtt.

– Szerettem őket – mondta Mademoiselle Rouselle.

– Maddy-nek hívták.

Mademoiselle Rouselle nevetett,

– Milyen jó újra hallani ezt a szót. Földézi a múltat.

– Nem emlékszik egy Desmond nevű fiúra? Desmond Burton-Coxnak hívták.

– Dehogynem. A szomszédban laktak. Sok szomszédunk volt, és a gyerekek természetesen gyakran játszottak együtt. Hogyne emlékeznék Desmondra.

– Hosszú időt töltött a családnál, Mademoiselle?

– Nem. Legfőlőbb három vagy négy évig lehettem velük, aztán haza kellett. Anyám

súlyosan megbetegedett. Hazajöttem, hogy ápoljam. Két évvel később meg is halt szegény. Akkor egy pensionnátot nyitottam, nagyobbacska lányok részére, akik nyelvet tanulni jöttek ide. Többször nem mentem Angliába, bár a gyerekek évekig küldtek karácsonyi üdvözlőlapot, és néha levelet is váltottunk.

– A tábormokra és a feleségére hogyan emlékszik vissza? Boldogok voltak együtt?

– Nagyon boldogok, és nagyon szerették a gyerekeket.

– Egymáshoz való emberek voltak?

– Igen. Minden tulajdonságuk megvolt hozzá, hogy nagyszerű házasságban éljenek.

– Említette, hogy Lady Ravenscroft nagyon szerette ikertestvérét. Kölcsönös volt ez az érzelem?

– Sok alkalmam nem volt, hogy ezt megítéljem. Ami azt illeti, Dorothea nekem elmebetegnek tűnt. Több ízben is nagyon furcsán viselkedett. Féltékeny természetű asszonynak látszott, és úgy hallottam, valamikor régen jegyben járt Ravenscroft tábormokkal – akkor persze még nem volt tábormok –, vagy legalábbis szó volt róla, hogy eljegyzik egymást. Ravenscroft mintha először Dollyba szeretett volna bele, és érzelmei csak később fordultak Molly felé, ami szerencsés változás volt nézetem szerint, mert Molly teljesen kiegyensúlyozott kedélyű és igen-igen kedves teremtés volt. Ami Dollyt illeti: néha úgy tűnt, imádja testvérét, néha pedig mintha gyűlölte volna. Nagyon féltékeny természettel verte meg az isten. Emlékszem, úgy gondolta, hogy a gyerekeket túl sok szeretet veszi körül. De van valaki aki erről többet tudna mondani. Mademoiselle Meauhaurat-nak hívják, Lausanne-ban. Egy évvel vagy másfél évvel utánam került a Ravenscroft családkhoz. Néhány évig velük is volt aztán az asszony társalkodónője lett, amikor a gyerekek már iskolába kerültek.

– Megvan a címe, és föltett szándékom, hogy fölkeresem – mondta Poirot.

– Ő sokkal többet tud, mint én. Elbűvölő és megbízható teremtés. Ha valaki tudja, mi vezette Ravenscroftékat szörnyű tettük elkövetéséhez, ő tudhatja egyedül. Nekem sohase mondott el semmit. Nem tudom, önnek elmondja-e. Lehet, hogy igen; lehet, hogy nem.

Poirot állt, és Mademoiselle Meauhaurat nézte. Ha Mademoiselle Rouselle megnyerő jelenség gondolta, ez a nő százszor megnyerőbb. Legalább tíz évvel fiatalabb, még mindig vonzó. Tekintete Poirot-ba fűródött, megvizsgálta, fölbecsülte. Figyelemre méltó nő.

– Engem Hercule Poirot-nak hívnak, Mademoiselle.

– Tudom. Mára vagy holnapra vártam a látogatását.

– Megkapta tehát a leveletem?

– Nem. A posta még nyilván nem kézbesítette. A mi postaszolgálatunk nem olyan jó, mint Angliában. Másvalaki írt nekem, jelezve jövetelét.

– Celia Ravenscroft?

– Nem. Egy fiatalember írta, aki közel áll Cellához. Fiatalember, vagy gyerek, nevezhetjük így vagy úgy. Desmond Burton-Cox. Ő jelezte az ön látogatását.

– Értem. Desmond engem is sürgetett, hogy keressem fel önt.

– Tudok róla. Úgy látom, bajban vannak, problémájuk akadt, amit a fiú is és Celia is szeretnének megoldani. Úgy gondolják, ön segíteni tud nekik ebben.

– Igen – És úgy gondolják, hogy ön viszont nekem lehetne segítségemre.

– Szeretik egymást, és össze akarnak házasodni.

– Nem akadálytalan a dolog.

– Igen, nyilván Desmond anyja támaszt akadályokat. Legalábbis ez derül ki Desmond leveléből.

– Celia életében olyan események játszódtak le, amelyek Desmond anyjában ellenkezést váltottak ki. Előítéletei vannak a lány iránt, és ellenzi a házasságot.

– Tudom, mire gondol. Szörnyű tragédia volt.

– Erről van szó. Nomármost, Celiának van egy keresztanyja, akit Desmond anyja fölkeresett, és megpróbálta rávenni, tudja meg Celiától, hogy pontosan milyen körülmények vezettek a kettős öngyilkossághoz.

– Ennek semmi értelme – mondta Mademoiselle Meauhaurat. – Kérem, foglaljon helyet.

Úgy látszik, lesz mit elmesélnünk egymásnak.

Celia azonban nem mondhatja meg a keresztanyjának, hogy mi történt, mert nem tudja. A keresztanyja

egyébként Mrs. Ariadne Oliver, a regényíró, igaz?

– Celia nem volt a házban az öngyilkosság idején, és senki nem mondta el neki, valójában mi történt, ugye?

– Igen. Nem tartották tanácsosnak, hogy a gyereket fölvilágosítsák.

– És ön egyetért ezzel a döntéssel?

– Nehéz ebben ítélni. Nagyon nehéz. Soha nem sikerült eldöntennem, helyes volt-e így tenni, pedig azóta sok év telt el, volt időm gondolkozni. Tudomásom szerint Celia eleddig soha nem szorongott: úgy értem, soha nem akarta részletesen tudni, mi történt. Elfogadta a tényeket, mint ahogyan elfogadta volna, ha egy repülőgép vagy autószerencsétlenségről lett volna szó. Sokat volt külföldön.

– Az ön pensionnat-jában

– Igen, ez így igaz. Magam nemrég vonultam vissza. Egy kollégám vezeti most az intézetet. Celiát hozzám küldték, hogy mint annyi más jó családból való leány, Svájcban fejezze be tanulmányait. Sok helyet javasolhattam volna, de inkább magamnál tartottam.

– És Celia soha nem kérdezett semmit?

– Ez még a tragédia előtt történt

– Ezt nem egészen értem.

– Celia néhány héttel a tragédia előtt érkezett hozzám. Pontosabban akkor érkezett az intézetbe, mert én nem voltam itt. Még mindig a tábornokkal és feleségével laktam. Akkoriban már társalkodónőként működtem az asszony mellett; Celia internátusban lakott, de akkoriban döntöttek úgy a szülei, hogy Svájcba menjen.

– Lady Ravenscroft rossz egészségi állapotban volt?

– Igen. De nem volt semmi komoly baja, legalábbis nem olyan természetű baja, amilyentől tartott. Mindazonáltal rossz idegállapotban volt.

– És ön vele maradt?

– Élt egy nővérem Lausanne-ban, ő vitte el Celiát az intézetbe. Akkoriban csak tizenöt lány, járt hozzánk. Celia megkezdte tanulmányait. Én néhány héttel később érkeztem meg.

– És ott volt, amikor az Overcliffe házban bekövetkezett a tragédia?

– Ott voltam. Ravenscroft tábornok és felesége szokásuk szerint aznap is sétára indultak. Nem tértek vissza, és már csak holtan találták meg őket. Mellettük megtalálták a tábornok egyik pisztolyát, amelyet mindig az íróasztal fiókjában tartott. A fegyveren megtalálták mindkettőjük ujjlenyomatát. Hogy kinek a kezében volt utoljára, nem lehetett biztosan kideríteni. A kettős öngyilkosság tűnt a legkézenfekvőbb magyarázatnak.

– Nem látott semmilyen körülményt amely kétségeket ébresztett volna önben?

– A rendőrség sem kételkedett.

– Vagy úgy – mondta Poirot.

– Tessék?

– Semmi, semmi. Csak valami elgondolkoztatott.

Poirot ránézett a kisasszonyra. Barna hajába még alig vegyültek ősz szálak, ajkait szorosan összezárta, szürke szeme nyugodtan csillogott. Tökéletesen uralkodott magán.

– Ezek szerint többet nem tud nekem mondani?

– Sajnos nem. Mindez nagyon régen történt.

– Elég jól emlékezik arra, ami történt.

– Igen. Nem is hiszem, hogy egy ilyen szomorú eseményt el lehetne felejteni.

– És egyetértett azzal, hogy Celiának ne mondjanak el semmit?

– Nem most mondtam magának, hogy én sem tudok többet?

– Ön a tragédia előtt hetekkel is az Overcliffe házban lakott már. Négy, öt, talán hat héttel előbb is.

– Még talán több is. Mint tudja, egy időben Celia nevelőnője voltam. Hosszabb szünet után tértem vissza, hogy Lady Ravenscroft mellett legyek.

– Akinek akkoriban a nővére is a házban élt?

– Igen. Előtte kórházban volt, ahol különleges kezelésben részesült. Állapota javulást mutatott, és az orvosok úgy gondolták, ismét alkalmas arra, hogy normális körülmények között éljen.

Miután Celia. már iskolába járt, a helyzet alkalmasnak tűnt rá, hogy Lady Ravenscroft hosszabb tartózkodásra hívja meg testvérét.

– Szerették egymást?

– Ezt nehéz megmondani – Mademoiselle Meauhaurat összehúzta szemöldökét, mintha Poirot kérdése hirtelen felkeltette volna az érdeklődését –. Ezen én is gondolkoztam. Sokat gondolkoztam rajta. Egypetéjű ikrek voltak. Hasonlítottak egymásra, és volt közöttük valami nagyon erős érzelmi kötelék. Sok tekintetben azonban nagyon különböztek.

– Szeretném tudni, mit ért ezen.

– Semmi olyasmit, aminek köze lehetett volna a tragédiához. De biztosan volt valami testi vagy elmebeli hiba... manapság divatos elmélet, amely szerint minden elmeegyensúlytalanság valamilyen testi hibáira vezethető vissza. Úgy tudom, tudományos körökben sokan vallják ezt a nézetet. Úgy tartják, az egypetéjű ikrek között gyakran titokzatos és föloldhatatlan érzelmi kötelék feszül. Még olyankor is, amikor egymástól elszakítva, elütő környezetben nőnek föl, életük még akkor is sokszor megdöbbentően hasonló jegyeket mutat. Például van egy híres tanulmány. Az egyik testvér Angliában, a másik Franciaországban nő föl, egymástól függetlenül. Mégis, nagyjából ugyanabban az időben ugyanolyan fajtájú kutyát szereznek be, hasonló férfiakkal mennek feleségül, szinte egyidőben szülnék gyereket. Anélkül, hogy tudnának egymásról, egyazon sors irányítja őket. De előfordul, hogy az érzelmi kötelék szenvedélyes gyűlölet, amellyel elutasítják a hasonlóságot, amelynek révén egymás ellen fordulnak. Ez nagyon különös eredményekkel járhat.

– Tudom – felelte Poirot. – Én is hallottam erről az elméletről. Láttam is ilyesmit párszor életemben. A szeretet nagyon könnyen fordul ót gyűlöletbe: maga a szenvedély szinte ugyanaz.

Könnyebb gyűlölni valakit, akit szeretünk, mint közömbösnek lenni iránta.

– Ah, tehát ön tudja ezt – lehelte a Mademoiselle.

– Igen. Több ízben is láttam, hogy így van. Lady Ravenscroft és a testvére nagyon hasonlítottak egymásra?

– Nagyon hasonlóak voltak megjelenésükben, de arckifejezésükben már nem. Dolly arca óriási belső feszültségről árulkodott, míg Lady Ravenscroft arca nyugodt volt. Dolly irtózott a gyerekektől; nem tudom, miért. Talán fiatal korában, elvetélt. Talán szeretett volna gyereket. Mindenesetre mintha haragudott volna rájuk. Nem szerette őket.

– Ennek az ellenszenvnek volt vagy két komoly következménye is, nem?

– Kitől tudja ezt?

– Hallottam egyet s mást olyan emberektől, akik ismerték a két nővért, amikor Malaysiában éltek. Egy bizonyos balesetről hallottam, amelyben meghalt egy gyerek, s a felelősségnek legalábbis egy része Dollyt terhelte. Semmit nem lehetett bebizonyítani, de úgy tudom, hogy a tábornok Angliába vitte sógornőjét, ahol ismét elmeegógyintézetbe került.

– Igen, én is így tudom. Persze a történetet én is csak másodkézből ismerem.

– De én azt hiszem, vannak dolgok, amikről nem másodkézből rendelkezik ismeretekkel.

– Ha így is lenne, nem látok semmi okot rá, hogy fölhánytorgassuk. Nem jobb békében hagyni a halottakat?

– Aznap sok minden történhetett az Overcliffe házban. Lehet, hogy kettős öngyilkosság történt. Lehet, hogy gyilkosság. Sok más megoldás is lehetséges. Ön tett egy megjegyzést, amiből arra következtetek, hogy tudja, mi történt valójában, és talán azt is tudja, mi történhetett valamivel korábban. Amikor Celiát hirtelen Svájcba küldték, ön pedig még Angliában maradt. Engedjen meg egy kérdést. Kíváncsi vagyok a véleményére. Milyen érzéseket táplált Ravenscroft tábornok a két nővér iránt?

– Értem, mire gondol.

A kisasszony modora most először változott meg. Előrehajolt, és úgy beszélt Poirot-nak, mint aki megkönnyebbül a kimondott szavaktól.

– Lánykorukban – mondta – mindketten gyönyörűek voltak. Mindenki ezt állítja, aki ismerte őket. Ravenscroft először Dollyba szeretett bele. A lány nyilvánvalóan nem volt normális, de roppant vonzó nő volt, már szexuális értelemben. Ravenscroft nagyon szerette, de aztán valamire rájött, ami kioltotta szerelmét, és talán még undort is ébresztett benne. Ekkor beleszeretett Mollyba, akit

asztán el is vett feleségül.

–Tehát mind a kettőt szerette. Nem mondom, hogy egy időben, de mind a kettő iránt szerelmet érzett valamikor.

– Nagyon szerette a feleségét. Az érzés kölcsönös volt. A tábornokot könnyű volt szeretni.

– Bocsásson meg nekem– mondta Poirot –, de azt hiszem, hogy ön is szerette a tábornokot.

– Hogy merészel ilyet mondani nekem?

– Merészelem. Nem állítom, hogy viszonyuk volt. Csak azt mondtam, hogy szerette a tábornokot.

– Igen – válaszolta Zélie Meauhaurat. – Szerettem. Bizonyos értelemben még ma is őt szeretem. Nincs mit szégyellnem rajta. A tábornok bízott bennem. Én szerettem, és szolgáltam, és ez elég volt nekem. Nem kívántam többet.

És segítségére volt megpróbáltatásának órájában – mondta Poirot. – Van, amit nem kíván velem közölni. Ezért én fogok elmondani önnek néhány dolgot, amit különböző módokon sikerült kiderítenem. Mielőtt idejöttem, sok emberrel találkoztam akik Mollyt is és Dollyt is jól ismerték. Tudok egyet s mást Dollyról, élete tragédiájáról, szomorúságáról, boldogtalanságáról, a benne élő gyűlöletről, s talán arról a gonosz vonásról is, a pusztítás ördögi vágyáról, amely benne élt. Ha szerette azt a férfit, aki végül a testvérét vette feleségül, bizonyosan gyűlöletet érzett a testvére iránt. Talán sohasem bocsátott meg neki teljesen. De mi a helyzet Mollyval? Szerette a nővérét? Gyűlölte?

–Molly nagyon szerette a nővérét. Mély és védelmező szeretet élt benne iránta. Ezt biztosan tudom. Mindig ő akarta, hogy Dolly velük éljen.

Szerette volna megmenteni a boldogtalanságtól, megóvni a veszélyektől; Dolly gyakran dühöngött. Olykor szorongásos rohamai voltak. Most már eleget tud.

– Még azt is mondta, hogy Dolly irtózott a gyerekektől. Celiától is?

– Nem. Celiától nem. Edwardot gyűlölte. Edward két ízben is majdnem baleset áldozata lett. Egyszer valami autó ügyben, egyszer pedig Dolly dührohama hozta veszélybe. Molly örült, amikor Edward internátusba ment. Ne felejtse el, hogy a fiú volt a fiatalabb, legfőljebb nyolc vagy kilenc éves lehetett akkoriban. Molly nagyon aggódott érte.

– Igen – felelte Poirot. – Ezt meg tudom érteni. Most pedig parókákról szeretnék beszélgetni. Parókákról. Négy darabról. Ennyi sok egy asszonynak. Tudom, hogy néztek ki a parókák. Azt is tudom, hogy egy francia hölgy rendelte a harmadik és a negyedik darabot. Továbbá tudok egy kutyáról, amelyet a tragédia napján a pár elvitt magával, sétálni. Nem sokkal korábban a kutya megharapta a gazdáját: Molly Ravenscroftot.

– Ilyenek a kutyák – vélte a kisasszony, – megbízhatatlan, szeszélyes állatok.

– Akkor elmondom, hogy szerintem mi történt aznap, és az azt megelőző időben.

– És ha nem hallgatom meg?

– Meg fog hallgatni. Utána mondhatja, hogy csak fantáziálok. Szerintem azonban nem fogja ezt mondani. Előrebocsátom, hogy egyetlen indítékom, s egyben szenvedélyem ebben a szomorú ügyben az igazság kiderítése. Képzelné és tűnődni nincsen érkezésem. Ismerek egy fiút és egy lányt, akik szeretik egymást, de félnek a jövőtől, mert nem tudják, hogy mi történt a múltban, és nem tudják, örökölhettek-e valamit a sötét erőkből. Celiára gondolok elsősorban. Remek lány, lázadó szellem, talán nem éppen kezes, de szép, okos, alkalmas arra, hogy boldog legyen. Képes arra is, hogy bátor legyen, de ehhez szüksége van az igazságra. Vannak ilyen emberek. Az igazsággal szembe tudnak nézni, akármilyen szörnyű is, mert bátorsággal fogadják az életet, azzal a bátorsággal, ami nélkül az élet nem ér egy fabatkát sem. És a fiú, akit Celia szeret, ugyancsak ezt akarja, elsősorban a lány kedvéért. Meghallgatja, amit mondani akarok?

– Meghallgatom – felelte Zélie Meauhaurat. – Ön sokat tud, és sokat ért. Meghallgatom. Többet tud, mint hittem volna. Beszéljen.

Vizsgálat

Hercule Poirot újra a sziklán állt, és lenézett a tarajosan megtörő hullámokra. Ezen a helyen találták meg egy férfit, és egy asszony holttestét. Három héttel azelőtt egy holdkóros nő a szikla pereméről a halálba lépett.

– Miért történt mindez? – kérdezte egykoron Garroway főfelügyelő.

Miért? Hogyan jutottak idáig ezek az emberek?

Baleset; majd három hétre rá kettős öngyilkosság. Régi bűnök, amelyek árnyéka messzire vetül. Egy kezdet, amelyet tragikus véggel köt össze az évek íve.

Néhány ember találkozik ma itt. Egy fiatalember és egy lány is itt lesznek, akik az igazságot szeretnék megtudni.

Hercule Poirot hátat fordított a tengernek, és hosszan nézte a házat, amelyet egykor Overcliffe-nek hívtak.

Nem esett messze a tengertől. Körülötte néhány autó parkolt, de a ház nyilvánvalóan üres volt, a falakról mállott a festék. Előtte egy ingatlanügynök hirdetése állt: Ez a tetszetős ház eladó. A kapun az Overcliffe szót áthúzták.

Poirot két közeledő alak elé sétált. Desmond Burton-Cox és Celia Ravenscroft voltak azok.

– Jártam az ügynöknél – mondta Desmond – és megkértem, hadd nézzük meg a házat. Adott egy kulcsot is, ha esetleg be akarnánk menni. Az elmúlt öt évben kétszer is gazdát cserélt. Nem mintha lenne bent valami látnivaló.

– Én se hinném – szólalt meg Celia. – Végtére is, tényleg többször gazdát cserélt azóta. Először egy Archer nevű férfi vette meg, aztán egy bizonyos Fallowfield. Mindketten túl magányosnak találták a házat. Most pedig a harmadik tulajdonos is el akarja adni. Talán kísértetek lakják.

– Te tényleg hiszel a kísértetekben? – kérdezte Desmond.

– Hinni nem hiszek bennük – felelte Celia –, de azért nem is zárom ki a létezésüket.

– Én sem hinném, hogy kísértetek lennének a házban. Igaz, hogy szomorúság és halál lakott itt, de szerelem is.

Egy taxi érkezett a házhoz.

– Ez biztosan Mrs. Oliver lesz. Vonattal jön, az állomáson taxiba kell ülnie.

A kocsiból két nő szállt ki. Egyikük valóban Ariadne Oliver volt. A másik magas, elegáns alak. Poirot tudta, hogy eljön: ő nem lepődött meg, de Celia arcán hirtelen boldogság jelent meg.

Az elegáns asszony felé sietett.

– Zélie! Tényleg te vagy az? Mennyire örülök! Nem tudtam, hogy eljössz.

– Poirot úr kért meg, hogy eljöjjenek.

– Értem – felelte Celia. – Legalábbis azt hiszem, hogy értem... – hirtelen a mellette álló jóképű fiatalemberhez fordult.

– Desmond, te...?

– Igen, én írtam Madame Meauhaurat-nak, vagyis hát Zélie-nek, ha szabad még mindig így hívnom.

– Szeretném, ha mindig mind a ketten így hívnátok –; válaszolta Mademoiselle Meauhaurat.

– Nem voltam benne biztos, hogy eljövök, és most nem tudom, jól tettem-e. Remélem, jól tettem.

– Tudni akarom – mondta Celia. – Mind a ketten tudni akarjuk. Desmond úgy gondolta, talán te elmondhatod nekünk.

– Monsieur Poirot fölkeresett – felelte Zélie. – Ő beszélt rá, hogy eljöjjenek.

Celia keresztanyjába karolt.

– Azért szerettem volna, ha eljön, Ariadne néni, mert Ariadne néni indította el az egészet.

Ő mondta el Poirot úrnak, és sok mindent segített kideríteni.

– Annyi az egész, hogy az emberek sok mindent elmondtak nekem abból, amire emlékeznek, volt, aki jól emlékezett, és volt, aki rosszul. Engem ez gyakran megzavart – de Monsieur Poirot szerint ez nem baj.

– Nem is baj – mondta Poirot. – A mendemondákat éppoly fontos lehet megismerni, mint a tényeket. Nem baj, ha az emberek nem mindig emlékeznek pontosan, vagy helyesebben az elefántok,

ahogyan ön, Madame, nevezte őket.

– Elefántok? – kérdezte Mademoiselle Zélie.

– Így nevezte őket – felelte Poirot.

– Az elefántok ugyanis nem felejtnek – magyarázta Mrs. Oliver. – Ezzel kezdtem a kutatást. De az emberek is emlékeznek a régmúlt dolgokra, csakúgy mint az elefántok. Nem mindenki, és nem mindenre, de mindenki emlékszik valamire. Amit megtudtam, elmondtam Monsieur Poirot-nak, aki... hogy is mondjam, fölállította a diagnózist, akár egy orvos, a tünetek alapján.

– Készítettem egy listát – vette át a szót Poirot – azokról a tényekről, amelyek mintha a valóság felé mutattak volna. Ezt a listát föl fogom olvasni önöknek, hogy eldönthessék, elemeit fontosnak tartják-e a maguk számára. Lehet, hogy jelentőségük világos lesz, lehet, j hogy homályban marad.

– Természetesnek érzem, hogy tudni akarom, mi történt – mondta Celia. – Öngyilkosság vagy gyilkosság? Lehetséges, hogy egy harmadik, ismeretlen ember ölte meg a szüleimet, valami ismeretlen okból.

– Azt hiszem, itt maradunk – vélte Poirot:

– Egyelőre ne menjünk be a házba. Azóta többen is lakták, és a ház hangulata bizonyára megváltozott. Ha kívánják, bemehetünk, amikor a vizsgálatot befejeztük.

– Tehát vizsgálatról van szó? – kérdezte Desmond.

– Igen. Azt vizsgáljuk meg, hogy mi történt itt.

Poirot elindult egy magnólialugas felé, mely előtt néhány kerti szék állt. Táskájaából egy paksaméta papirost vett elő, és Céliához fordult.

– Tehát, vagy az egyik vagy a másik? Gyilkosság vagy öngyilkosság?

– Vagy az egyik igaz, vagy a másik – nézett a szemébe a lány.

– Márpedig én azt mondom önnek, kisleány, hogy mindkettő igaz. Szerintem nemcsak gyilkosság és öngyilkosság történt itt, de meg valami, amit leginkább kivégzésnek nevezhetnénk mindezekon felül pedig egy tragédia. Két ember tragédiája, akik szerették egymást, és meghaltak egymásért. A szerelmi tragédia nem kizárólag Rómeó és Julia története, és nem feltétlenül csak a fiatalok képesek arra, hogy elviseljék a szerelem szenvedéseit és meghaljanak a szerelemért. Nem. Ennél jóval több igaz.

– Nem értem – mondta Celia.

– Nem – felelte Poirot.

– Meg fogom érteni?

– Azt hiszem, igen – mondta Poirot. – Én elmondom, ami szerintem történt, és elmondom azt is, hogyan jutottam el elméletemig. Az első néhány dolog, ami feltűnt nekem, mind olyasmi volt, amit a rendőrség nem vett bizonyítékként figyelembe, holott meg kellett volna tennie. E tények közül nem egy jelentéktelenként sikkadt el, senki sem tartaná őket lényegesnek.

A halott Margaret Ravenscroft tulajdonát képező tárgyak között négy parókát találtak. Négy parókát – ismételte Poirot, és Zélie-re nézett.

– Nem mindig hordott parókát – mondta a mademoiselle. – Csak alkalmanként. Főleg ha utazott, vagy ha nagyon összekuszálódott a haja, és nem volt ideje rendbehozni, és nagynéha, ha este elmentek valahová.

– Igen – folytatta Poirot. – Akkoriban divat volt a paróka. A hölgyek gyakran hordtak parókát, különösen ha utaztak. De négy paróka sok.

– Nem értettem, miért volt Margaret Ravenscrofnak parókára szüksége. A rendőrségtől tudom hogy Margaret Ravenscroft nem kopaszodott, haja éppoly jó állapotban volt, mint a legtöbb nőnek az ő korában. Ezen tehát elgondolkoztam. Később a vendéghajak készítőjétől megtudtam, hogy az egyik parókát szürke sávok csíkozták. Egy másik pedig göndör fürtökből állt. Ez utóbbit viselte halála napján.

– Mi jelentősége van ennek? – kérdezte Celia. – Bármelyiket hordhatta volna.

– Hogyne. Bármelyiket hordhatta volna. Ugyancsak megtudtam, hogy a házvezetőnő vallomása szerint Margaret Ravenscroft halála előtt hetekig ezt a parókát hordta. Úgy látszik ez volt a kedvence.

– Mégsem értem ...

– Aztán Garroway főfelügyelő ezt a szólást alkalmazta:

Ugyanaz az ember más kalappal a fején. Ő ugyan egészen másra mondta, én mégis gondolkodni

kezdttem.

–Még most sem értem ... – kezdte újra Celia.

–Aztán ott volt a kutya – mondta Poirot

– Miért, mit csinált a kutya?

– Megharapta a gazdáját. Állítólag imádta az ön édesanyját, az utolsó három hétben mégis több ízben megtámadta, és megharapta.

– Úgy érte –kérdezte Desmond –, hogy a kutya megérezte, öngyilkosságot akar elkövetni?

–Valami jóval egyszerűbb dologra gondolok.

– Dehát...

– Nem – folytatta Poirot zavartalanul –, a kutya egyszerűen tudta, amire utóbb senki sem jött rá...A kutya tudta, hogy a parókát viselő nő nem a gazdája. Úgy nézett ki, az igaz, és a gyengén látó házvezetőnő, aki ráadásul süket is volt egy kicsit, csak egy nőt látott, aki hasonlított Molly Ravenscroftra, az ő ruháit hordta, és kedvenc parókája volt a fején. A házvezetőnő csak annyit jegyzett meg, hogy az utolsó hetekben asszonya modora mintha megváltozott volna – ugyanaz az ember, másik kalappal a fején, ahogy Garroway főfelügyelő mondta. Ettől a pillanattól fogva meg voltam győződve róla, hogy más nő volt ugyanazon páróka alatt. A kutya tudta, mert szaglása elárulta neki. Más nő, nem a gazdája, akit szeretett, hanem egy idegen és ellenszenves alak, aki félelmet ébresztett benne. Én pedig azt gondoltam: lehet, hogy a nő nem Molly Ravenscroft volt? Lehetett valaki más? Esetleg lehetett Molly ikertestvére, Dolly Jarrow?

– Dehát ez lehetetlen – vetette közbe Celia.

– Egyáltalán nem lehetetlen – mondta Poirot szárazon. – Ne felejtse el, hogy ikrek voltak, egypetéjű ikrek. Most pedig rátérek azokra a tényekre, amelyekre Mrs. Oliver hívta föl a figyelmemet. Először is – arra gondolok, hogy elefántjaitól azt hallotta: Lady Ravenscroft halála előtt kórházban volt, és állítólag járákban szenvedett, amit meg is mondtak volna neki.

Az orvossal beszéltem. Nem volt rákja, bár elképzelhető, hogy azt hitte, van. Aztán megtudtam egyet s mást a két iker előéletéről: mennyire szerették egymást gyerekkorukban, ugyanazt csinálták, ugyanolyan ruhában jártak, ugyanolyan gyerekbetegségeken estek át, s nagyjából ugyanakkor, két nagyon hasonló férfihoz mentek feleségül. Később, ahogyan ez is gyakori az ikrek között, már mindent másképp akartak csinálni, mint a másik, hogy annyira különbözzenek, amennyire csak lehetséges. Ellenszenv támadt közöttük. Erre volt is valamelyest okuk; Ravenscroft fiatal korában először Dollyba szeretett bele, később azonban érzelmei Molly felé fordultak, akit el is vett feleségül. A féltékenység eltávolította egymástól a lányokat. Margaret ugyan továbbra is nagyon szerette nővérét, de Dorothea már nem táplált hasonló érzelmeket iránta. Ez a tény számomra sok mindent megmagyarázott. Dorothea egyébként sok tekintetben tragikus életű nő volt. Saját hibáján kívül, valamilyen, a génjeiben hordozott örökség egész életében kiegyensúlyozatlan emberré tette. Megmagyarázhatatlan módon egész életében irtózott a kisgyerekektől. Minden okom megvan azt feltételezni, hogy egy gyerek korai halála is a lelkén száradt. Az erre szolgáló bizonyítékok, nem voltak egyértelműek, de ahhoz mindenesetre elegendők, hogy a kezelőorvos helyesnek tartsa Dolly elzárását egy elmegyógyintézetben. Mikor gyógyultként elbocsátották, ismét Molly családjával élt Malaysiában; Ravenscroft csapata akkoriban ott állomásozott. Ismét történt egy baleset, ismét meghalt egy gyerek. Bizonyítani újra nem lehetett semmit, de Dorothea felelőssége mindenki számára nyilvánvalónak tűnt. Ravenscroft tábornok visszavitte sógornőjét Angliába, ahol ismét intézetbe került. Egy idő múlva az orvosok megint gyógyultnak hitték és szabadon engedték. Margaret is remélte, hogy ezúttal testvére meggyógyult, és szerette volna, ha velük él, azért is, mert így tudnak rá vigyázni, ha újra jelentkeznenek az ideggyengeség tünetei. Azt hiszem, a tábornok nem örült, hogy Dolly ismét hozzájuk költözik. Szerintem az volt a meggyőződése, hogy Dolly baja állandó, mint a vakság, vagy egy végtag hiánya, s időről-időre újra el fogja veszíteni a fejét, és újabb tragédiák következnek majd be.

–Tehát Dolly lötte le Ravenscroftékat? – kérdezte Desmond.

– Nem – felelte Poirot. – Nem ez a megoldás. Szerintem Dorothea megölte Margaretet. Együtt sétáltak egy nap a sziklán, és Dorothea a mélybe lökte nővérét. Nem bírta elviselni a lappangó gyűlöletet testvére iránt, aki annyira hasonlított hozzá, de aki boldog volt, ép és egészséges. A gyűlölet, a féltékenység és a

gyilkos vágy elvették ismét a jobbik eszét, és gyilkolt. Senki sem tudta, csak egyvalaki. Azt hiszem, ön tudta, Mademoiselle Zélie.

– Igen, tudtam – felelte Mademoiselle Meauhaurat. – Tudtam. Ott voltam a házban.

Ravenscrofték akkoriban újra aggódtak Dolly miatt. Nem sokkal korábban megpróbált kárt tenni Edward fiukban. A fiút gyorsan iskolába küldték, Celiát pedig Svájcba, a leányneveldébe.

Én is Svájcba mentem, hogy segítsék Celiának beilleszkedni új környezetébe, aztán visszajöttem ide. Mikor a házban csak mi négyen voltunk, a kedélyek mintha megnyugodtak volna. De egy napon bekövetkezett, amitől mindenki tartott. A két testvér együtt indult el sétálni, de csak Dolly tért vissza. Idegesen lépett be a házba, és leült az asztalhoz, amely teára volt megterítve.

Ravenscroft tábornok észrevette, hogy a jobb keze véres. Megkérdezte, mi történt, talán elesett?

– Ó, nem, dehogyan – felelte Dorothea –, csak egy rózsabokor sebezte föl.

De a környéken nem nőttek rózsabokrok. A magyarázat nyilvánvalóan hazugság volt. Aggódtunk. Ha rekettyést mond, talán el is hisszük. Ravenscroft tábornok és én Molly keresésére indultunk. –Valami történt vele – ismételte útközben a tábornok. Végül megtaláltuk a szikla oldalában, egy kiugró párkányon. Láthatóan össze-vissza verték kővel. Még élt, de nagyon sok vért vesztett. Egy pillanatig nem tudtuk, mitévők legyünk. Nem mertük megmozdítani, hogy orvoshoz vigyük. Orvosért akartunk szaladni, de Molly belekapaszkodott a férjébe, és nem engedte el többet. Zihálva, levegőért kapkodva mondta:

– Igen, Dolly tette. Nem tudta, mit cselekszik. Nem tudta, Alistair. Nem szabad, hogy szenvedjen emiatt. Sohasem tudta, mit miért csinál. Nem tehet róla. Ígérd meg, Alistair. Azt hiszem, mindjárt meghalok. Nem, nincs idő orvosért menni és az orvos sem tehetne semmit. Régen fekszem itt, sok vérem elfolyt. Érzem, hamarosan meghalok, ígérd meg, hogy megmented Dollyt, ígérd meg, nem engeded, hogy a rendőrök letartóztassák és börtönbe zárják. Engem rejts el, ha meghaltam, úgy, hogy ne találjanak meg. Kérlek. Kérlek, ez az utolsó kérésem. Ígérd meg, hogy megmented, és nem, fogják bezárni, mint egy közönséges bűnözőt. Téged szeretlek a világon a legjobban, ha élhetnék, mindent megtennék, hogy éljek, hogy veled lehessenek. De nem élek sokáig, érzem. Ígérd meg. És te, Zélie, te is szerettél engem, és szereted a gyerekeket. Neked is meg kell mentened Dollyt. Kérlek benneteket, Dollyt mentsetek meg.

– És aztán? – kérdezte Poirot. – Aztán mi történt? Nekem úgy tűnik, mintha ...

– Aztán Molly meghalt – felelte Zélie. – Még tíz percig élt talán. Segítettem a tábornoknak, és Molly holttestét elrejtettük. Kissé arrébb vittük, s amennyire lehetett, beborítottuk kövekkel. A helyet megközelíthetetlené tettük, mi is alig tudtunk visszamenni. Közben a tábornok folyton azt hajtogatta:

– Megígértem neki. Nem tudom, hogyan menthetem meg, nem tudom, hogyan mentheti meg akárki, de...

– Igen – mondta Zélie –, mi megtettük. Dolly a házban, volt. Réműlt volt, szorongott, ugyanakkor volt benne valami ördögi elégedettség. Mikor visszaértünk, azt mondta:

– Évek óta tudtam, hogy Molly rossz. Elvett tőlem téged, Alistair. Az enyém voltál, de Molly elvett tőlem, és hozzád ment feleségül. De most félek. Mit fognak velem csinálni? Nem akarom, hogy megint bezárjanak. Nem akarom, nem akarom. Meg fogok örülni. Ne engedd, hogy bezárjanak. El fognak vinni, és azt mondják, hogy gyilkos vagyok. Nem vagyok gyilkos.

Meg kellett tennem. Néha meg kell tennem dolgokat. Vért akartam látni. De nem mertem végignézni, ahogyan Molly meghal, elszaladtam. Tudtam, hogy haldoklik. Reméltem, hogy nem fogjátok megtalálni. Leesett a szikláról. Mondjuk azt, hogy baleset volt.

– Rettenetes – mondta Desmond.

– Igen, rettenetes történet – felelte Celia.

Mégis jobb, ha tudjuk. Furcsa, még csak nem is sajnálom anyámat. Tudom, milyen elragadó teremtés volt, tudom, hogy nem volt benne más, csak jó, és apám azért vette el őt feleségül, mert rájött, hogy őt szereti, és rájött, hogy Dollyval valami nincsen rendben, hogy van valami benne, ami gonosz. Dehát mit tetetek?

– Sokat hazudtunk. Reméltük, hogy a holttestet nem fogják megtalálni, és később máshova vihetjük, ahol úgy festene, mintha csakugyan lezuhant volna a szikláról. Aztán kitaláltuk a holdkórosságot, s hogy sétált ebben az állapotban. Tulajdonképpen könnyű dolgunk volt. Alistair azt mondta:

– Ijesztő, amit teszünk, de megígértem Mollynak, amikor haldoklott. Megígértem, hogy teljesítem a

kívánságát, és ha Dollyt meg lehet menteni, akkor meg is mentem, ha Dolly is el tudja játszani a szerepét. Nem tudom képes-e rá.

– Mire? – kérdeztem. – Hogy úgy tegyen, mintha ő lenne Molly, és Dolly zuhant volna le a szikláról, amikor álmában kiment sétálni.

– Ezt tettük. Dollyt elvittük néhány napra egy elhagyott házba. Azt mondtuk mindenkinek, hogy Mollyt kórházba kellett vinni, annyira megviselte Dolly tragikus halála. Aztán visszahoztuk mint Mollyt. Molly ruhájában, Molly parókájával. Én szereztem a két parókát, amire szükségünk volt. Az öreg házvezetőnő nagyon gyengén látott. Dolly és Molly pedig tényleg nagyon hasonlítottak egymásra, még a hangjuk is majdnem egyforma volt. Mindenki elhitte, hogy Molly az, legfőlőbb annyi tűnt fel, hogy a viselkedése megváltozott, amit nővére halálának tudtak be.

Nem csodálkoztak, – és valahol ez volt a legszörnyűbb.

– De hogyan lehetett annyi ideig fönntartani a látszatot? – kérdezte Celia. – Borzasztó nehéz lehetett Dollynak.

– Egyáltalán nem volt nehéz. Dolly ugyanis megkapta, amit akart, amire mindig is vágyott. A tábornok az övé lett.

– De apámi. Ő hogyan bírhatta?

– Megmondta nekem aznap, amikor visszautaztam Svájcba. Megmondta nekem, mit kell tennie, és mit fog tenni. Ezt mondta: – Csak egy valamit tehetek. Megígértem Mollynak, hogy a nővérét nem adom rendőrkezdre, senki nem fogja megtudni, hogy gyilkos, a gyerekek se tudják meg, hogy a nagynénjük megölte az anyjukat. Senki soha nem fogja megtudni.

– Alvajáró volt s egy éjjel leesett a szikláról – szomorú baleset. Így eltemetik a temető kertben, és a saját neve alatt nyugodhat.

– Hogyan teheted? – kérdeztem akkor. – Nem tudnám elviselni.

– Megmondom – felelte a tábornok. – Tudnod kell, mit fogok tenni. Dolly nem élhet tovább.

Ha él, újra meg újra gyilkolni fog. Értsd meg, Zélie, Dolly nem élhet. De amit meg akarok tenni, az az én életemet is követeli. Néhány hétig most nyugalom lesz. Együtt élünk csendesen Dollyval, mintha a feleségem lenne. Aztán be fog következni egy újabb tragédia.

– Nem értettem, miről beszél. Talán egy újabb baleset? – kérdeztem tőle.

– Nem – válaszolta Ravenscroft. – Néhány hét múlva mind a ketten öngyilkosok leszünk, így fogják hinni az emberek, és sohasem tudják meg, mi volt az igazság. Mindenféleképpen gondolkodj majd, talán azt is kitalálják, hogy valamilyen szörnyű betegség elől menekültünk a halálba. Segítened kell nekem, Zélie. Te vagy az egyetlen ember, aki igazán szeretsz engem és a gyerekeket és aki Mollyt is igazán szeretted. Ha Dollynak meg kell halnia, én ölöm meg. Én vagyok az egyetlen, aki megteheti. Nem fog szenvedni, megijeszteni sem akarom. Le fogom löni aztán pedig végzek magammal. A pisztolyon ott lesznek az ő ujjlenyomatai is, mert nemrég volt a kezében, és ott lesznek az én ujjlenyomataim is. Igazságot szolgáltatok, és én leszek a hóhér. Sohase felejtse el, amit most mondok: mind a kettejüket szeretem. Mollyt jobban szeretem az életemnél, Dollyt pedig szeretem, mert szánom, amiért annak kellett születnie, ami. Sohase felejtse el ezt el...

Zélie fölemelkedett, és Céliához lépett.

– Megígértem apádnak, hogy sohasem fogod megtudni. Most tudod. Megszegtem az ígéretemet. Sohasem akartam elmondani senkinek. Monsieur Poirot azonban más megvilágításba helyezte a dolgokat. Rettenetes történet.

– Tudom, hogy erezhettél – felelte Celia. – És azt hiszem, a magad szempontjából igazad is volt. Mégis örülök, hogy tudom. Mintha egy nagy sziklát hengerítettek volna el a mellemről.

– Mert most mind a ketten tudjuk – mondta Desmond. – És sohasem fogjuk megbánni, hogy meg akartuk tudni. Valóban tragédia volt. Ahogy Poirot úr mondja, két szerelmes ember tragédiája. Nem ölték meg egymást. Egyiküket megölte az örült testvér, a másik pedig kivégezte a gyilkost, hogy a gyerekek ne szenvedjenek a szörnyű tudattól. Ha rosszul cselekedett, meg kell neki bocsátani. De én nem érzem úgy, hogy rosszul cselekedett volna.

– Mindig ijesztő volt a nagynéném – emlékezett Celia. – Gyerekkoromban is félttem tőle, bár nem tudtam, hogy miért. Most már tudom – Azt hiszem, az apám bátor ember volt. Teljesítette anyám utolsó

kívánságát. Megmentette az ikertestvérét, akit anyám mindig nagyon szeretett. Furcsa gondolat, de... Celia zavartan nézett egy pillanatra Hercule Poirot-ra –, ön nyilván katolikus. Ami a sírkőre van írva, emlékszik? A halál nem választotta el őket egymástól. Persze nem együtt haltak meg, de valahol, úgy érzem, együtt vannak a szüleim, akik szerették egymást, és a nagynéném, aki iránt most több szeretetet érzek, mint életében valaha. Ugyanakkor – folytatta a lány ismét köznap hangján – a nagynéném nem volt kellemes ember. Nem az én hibám, hogy gyerekkoromban nem szerettem. Lehet, hogy tudott volna másmilyen lenni, ha megpróbálja, és lehet, hogy valóban nem tehetett róla. Leginkább úgy gondolok rá, mint valami fertőző betegre, akit egy faluban kiközösítenek, nem engedik ki a házából, de nem is etetik, nem viselik gondját attól való félelmükben, hogy megfertőzi az egész falut. De most már tudom sajnálni is. A szüleim halála már nem nyugtalanít, mint eddig. Annyira szerették egymást, és annyira szerették Dollyt, ezt a szerencsétlen, boldogtalan, gyűlölködő embert.

– Én azt hiszem, Celia – vetette föl Desmond –, hogy minél hamarabb házasodunk össze, annál jobb. És még valami. Megígérem neked, hogy az anyám sohasem fog erről tudomást szerezni. Nem a valódi anyám, és nem olyan ember, akire az ilyesféle titkot rá lehetne bízni.

– A maga nevelőanyja, Desmond – szólta Poirot –, mindenképpen meg akarta akadályozni, hogy elvegye Celiát. Megpróbálta elültetni magában azt a gyanút, hogy Celia valamilyen örökletes elmebajban szenved. És bár valószínűleg nem tudja, nem látom semmi okát annak, hogy meg ne mondjam: az igazi édesanyja után nagy vagyont örökölt.

–Ha elveszem Celiát, persze kell majd a pénz, hogy megéljünk – mondta Desmond. – Tudom, hogy a nevelőanyám nagyon szereti a pénzt. Eddig is folyton kölcsönkért tőlem. Nemrég javasolta, hogy keressék föl egy ügyvédet, és készítsék végrendeletet, mert huszonegy múltam, és veszélyes végrendekezés nélkül lennem. Nyilván azt remélte, hogy ráhagyom a pénzemet. Most azonban Celia és én összeházasodunk, és természetesen a feleségem lesz az örökösöm. Különben sem tetszett soha, ahogy a nevelőanyám Celia ellen akart fordítani.

– Azt hiszem, a gyanúja teljesen megalapozott volt – vélte Poirot. – Persze a nevelőanyja nyilván azt mondaná, hogy mindent a maga érdekében tett, és Celiától is azért óvta csak, mert...

– Persze, persze – felelte Desmond. – Tudom, hogy hálátlan vagyok. Végére is örökbefogadott és fölnevelt. Ha a pénz eléggé nagy összeg lesz, neki is juttatok belőle. Celiának meg nekem kevesebb is elég lesz, mert boldogok leszünk együtt. A szorongásnak vége. Igaz, Celia?

– Igaz – válaszolta a lány. – A szorongásnak vége. A szüleim nagyszerű emberek voltak. Anyám megpróbálta testvére gondját viselni, egész életében, de hiába. Az embereket nem lehet megváltoztatni.

– Kedves gyermekeim – kiáltott föl Mademoiselle Meuhaurat. – Bocsássatok meg, amiért gyermeknek szólítalak benneteket, amikor már régen nem vagytok azok. Felnőttetek.

Boldog vagyok, hogy újra látlak benneteket, és boldog vagyok, hogy nem követtem el rosszat, amikor megszegtem ígéreteimet.

– Semmi rosszat nem tettél, Zélie, és – én is boldog vagyok, hogy újra látlak. – Celia megölelte a mademoiselle-t. – Mindig nagyon szerettelek.

– Én is – mondta Desmond. – Mikor a szomszédban laktunk. Mennyit játszottunk együtt!

A két fiatal Mrs. Oliver felé fordult.

Köszönjük, Mrs. Oliver – kezdte Desmond. – Nagyon kedves volt hozzánk, és sokat segített. És köszönet jár Monsieur Poirot-nak.

– Nagyon hálásak vagyunk – ismételte Celia. Azzal elsétáltak.

A többiek egy darabig utánuk néztek.

– Mennem kell – mondta aztán Zélie, és Poirot-hoz fordult. – És ön? El kell mindezt mesélnie valakinek?

– Egy valakinek el kell mondanom, de csak bizalmasan. Egy nyugdíjas rendőrtisztről van szó. Hangsúlyozom, hogy nyugállományú. Nem fogja feladatának érezni, hogy fölhánytorgassa az ügyet ennyi év után. Ha még mindig aktív szolgálatban lenne, nem mondanám el neki.

– Rettenetes történet – sópáncodott Mrs. Oliver. – Rettenetes. És mindenki, akivel beszéltem ... igen ... mindenki emlékezett valamire. Minden részlet hasznosnak bizonyult, csak összerakni volt nehéz őket. Ikrék és parókák. Ha nincs Hercule Poirot, sohasem tudjuk kideríteni, mi történt.

Poirot Zélie-hez sétált, aki kissé odébb állt és a tengert bámulta.

– Nos, mademoiselle? – kérdezte. – Hibáztat még, amiért fölkerestem, és rávettem, hogy eljöjjön?

– Nem, örülök neki, hogy megtettem. Igaza volt. Nagyon kedves gyerekek, és illenek egymáshoz. Boldogok lesznek. Ahol most állunk, két másik ember is szerette egymást. Meghaltak. Nem tudom a férfit hibáztatni azért, amit tett. Talán helytelen volt, biztosan az, és mégsem tudom elítélni. Bátor cselekedet volt, ha helytelen is.

– Maga is szerette a tábornokot, igaz?

– Igen. Beleszerettem, amint először megláttam, amikor először léptem be a házába. Nem hiszem, hogy valaha észrevette volna. Soha nem volt közöttünk semmi, ezt mondtam is magának.

Bízott bennem, kedvelt. Mindkettejüket szerettem, őt is és Margaretet is.

– Még valamit szeretnék megkérdezni – mondta Poirot. – A tábornok Dollyt is szerette, ugye?

–Az utolsó pillanatig. Mind a két nőt szerette. Ezért mentette meg Dollyt a meghurcoltatástól. Nem tudom, melyik testvért szerette jobban. Sohase tudtam. De már nem is fogom megtudni.

Poirot egy pillanatig nézte, aztán elfordult, és csatlakozott Mrs. Oliverhez.

– Visszamegyünk Londonba – mondta. – És elfelejtjük a tragédiákat és a szerelmeket.

–Az elefántok nem felejtnek – szolt Mrs. Oliver. –De szerencsére mi emberek vagyunk, és az emberek tudnak felejteni.

Vége